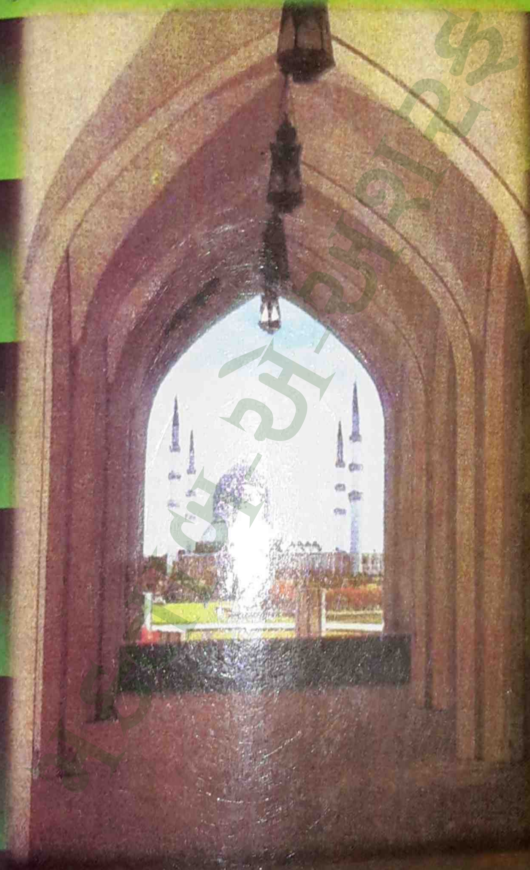
બદ નઝરીકા ઈલાજ

યઅ્લમુ ખાઈનતલ્ અઅ્યુનિ વમા તુખ્ફિસ્સુદૂર
અલ્લાહ તઆલા આંખોંકી ચોરીકો ઔર સીનોંકે
ભેદોંકો જાનતે હૈં.

બદ નઝરીકા ઈલાજ

કુરઆન ઔર હદીસકી રોશનીમેં

અલ્લાહ તઆલાને આંખેં નીચી રખનેકા હુકમ ફરમાયા. ક્યૂંકે યેહી એક ઐસા તરીકા હૈ જિસ્સે દિલ બગૈર ખૌફકે અલ્લાહકી તરફ મુતવજ્જેહ હો જાતે હૈં. (ઈબ્ને જૌઝી)

★ મુઅલ્લિફ ★
હઝરત મૌ. મુહમ્મદ હાશિમ જોગવાડી મઝાહિરી
દારૂલ ઉલૂમ બોલ્ટન (યૂ. કે.)

★ લિપ્યાંતર ★
(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક
નુરાની કુતુબખાના
મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા
પીન – ૩૮૫૨૧૦

ફેહરિસ્તે મઝામીન

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફ્હા

મઝમૂન	સફ્હા

તકદીમ ઔર તઆરૂફ

અઝ મૌલાના મુફ્તી ઈસ્માઈલ સાહબ કછોલવી જામિઆ ઈસ્લામિયા ડાભેલ ગુજરાત

નહ્‌મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્‌ કરીમ

અમ્મા બા'દ! અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકે એહસાનાત ઔર ઈન્આમાત જો ઈસ ખાકકે પુતલે પર કિયે ગએ હૈં બેહદ ઔર બેહિસાબ હૈં. અગર કોઈ આદમી ઉસ્કા શુમાર કરના ચાહે તો હઝાર કોશિશકે બાવજૂદ ઉસ્કો શુમાર નહીં કર સકતા. કુરઆન પાકમેં ઈરશાદ હૈ કે **વ ઈન્‌ તઉદ્દૂ નિઅ્‌મતલ્લાહિ લા તુહ્‌સૂહા** ઈન તમામ ઈન્આમાતમેંસે હમ સિર્ફ ઝાહિરમેં છોટીસી ચીઝ યા'ની આંખકે મુતઅલ્લિક સોચતે હૈં તો હૈરાન રેહ જાતે હૈં, કિસ કદર નરમ ઔર નાઝુક ચીઝકો કિસ હિફાઝતસે રખ્ખા ગયા હૈ ? ઔર કિતના બળા ફાઈદા હૈ ? યહાં તક કે હર એક આદમી યે માનતા હૈ કે જિસ્કી આંખ ગઈ ઉસ્કી દુનિયા ગઈ, લેકિન કિતને આદમી ઐસે હૈં જો ઈસ્કો સહીહ જગહમેં ઈસ્તે'માલ કરતે હૈં ઔર અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરતે હૈં ઔર ઉસ્કી હિફાઝતકી કોશિશ કરતે હૈં.

કુરઆન પાકમેં આંખકે ઈસ્તે'માલકે લિયે મુખ્તલિફ મૌકે ઝિકર કિયે ગએ હૈં, કહીં ઈરશાદ હોતા હૈ, **અફલા યન્ઝુરૂન ઈલલ્‌ ઈબિલિ કૈફ ખુલિકત**. દૂસરી જગહ ઈબરતકી દા'વત દેતે હુએ ફરમાયા. **કુલ્‌ સીરૂ ફિલ્અર્ઝિ ફન્ઝુરૂ કૈફ કાન આકિબતુલ્‌ મુજરિમીન**. તો કહીં આંખકો ગલત ઈસ્તે'માલ કરનેકે લિયે ઈરશાદ હુવા. **કુલ્‌ લિલ્મુઅ્‌મિનીન યગુઝ્ઝૂ મિન્‌ અબ્સારિહિમ વ યહ્‌ફઝૂ**

ફુરૂજહુમ. ઔરતોંકો ભી અલગસે ઈરશાદ હુવા. **વ કુલ્લૂ લિલ્મુઅ્મિનાતિ યગ્ઝુઝ્ન મિન્ અબ્સારિહિન્ન.** ઔર કહીં આંખકી નેઅમતકે અતા કિયે જાનેકી વજહ ઈસ તરહ બતાઈ ગઈ. **વ જઅ-લ લકુમુસ્સમ્અ વલ્ અબ્સાર વલ્ અફ્-ઈદત લઅલ્લકુમ્ તશ્કુરૂન.** ઔર સૂરએ સિજદહમેં ઈરશાદ ફરમાયા, **વ જઅ-લ લકુમુસ્સમ્અ વલ્ અબ્સાર વલ્ અફ્-ઈદત કલીલમ્ માતશ્કુરૂન.** ઉસ્કે સાથ હી આખિરતમેં ઉસ્કે મુતઅલ્લિક સવાલ ભી કિયા જાએગા, ઈસકો ઈસ તરહ ઝિકર કિયા ગયા કે, **ઈન્નસ્સમ્અ વલ્બસર** આખિર તક. મતલબ કે ખુદાકી કારીગરી ઔર ઉસ્કી મખ્લૂકમેં નઝર કરકે બસીરત ઔર મા'રિફત હાસિલ કરતે હુએ ઈસ કીમતી નેઅમત પર શુક્રિયા અદા કરતે રેહના ચાહિયે થા. મગર સદ અફસોસ કે હમ લોગ આજ અપની ઈન આંખોંકો હર નાજાઈઝ ઔર મના' કી હુઈ ચીઝોંકે દેખનેમેં ઐસે મશ્ગૂલ હો ગએ કે ઉસ્કી બુરાઈ ભી હમારે દિલોંસે નિકલ ચુકી હૈ, ખુસૂસન હમારે ઉસ ઈલાકામેં જહાં બેપરદગી આમ હૈ ઔર મુઅલ્લિફ દામ મજદુહૂકે કિયામકી જગહમેં જહાં બેપરદગીકે સાથ નંગાપન ભી આમ તૌરપર બળ્હ રહા હૈ. અવામ ઔર ખાસ લોગ તકરીબન સબકે દિલોંસે યે બાત નિકલી હુઈ હૈ કે યે બદ નઝરી ભી ઈતની ખતરનાક ચીઝ હૈ. ઔર હદ તો યે હૈ કે નયે તબકાકો યે ભી એહસાસ તક બાકી નહીં રહા કે યે ભી કોઈ બુરી ઔર ગુનાહકી ચીઝ હૈ.

ઐસે વકતમેં વાકઈ એક ઐસી કિતાબકી સખ્ત ઝરૂરત થી જિસ્મેં સિર્ફ ઈસી બયાનકો તફસીલકે સાથ કુરઆન, હદીસ, નીઝ અકાબિરે ઔલિયા ઔર મશાઈખકે ઈરશાદાત

ઔર હિદાયાતકો જમ્આ' કિયા ગયા હો, ઔર વા'દા ઔર વઈદ ઔર હિકાયાતસે ઉસ્સે બચનેકે તરીકોંકો દિલચસ્પ અંદાઝસે લોગોંકે સામને લાએ ગએ હોં. રફીકે મોહતરમ મૌલાના હાશિમ જોગવાડી સાહબ કાબિલે રશ્ક ઔર મુબારકબાદ હૈં કે ઉન્હોંને હિમ્મત કરકે ઈસ ઝમાનેકે ઈસ અહમ તકાઝેકો પૂરા કરનેકે લિયે કલમ ઉઠાયા, ઔર વાકઈ ઈસ મૌઝૂઅકા હક અદા કર દિયા. ખુદા તઆલા કબૂલિયતકે સાથ બેહતરીન જઝાએ ખૈર નસીબ કરે. આમીન !

મુઅલ્લિફ દામ મજદુહૂસે મેરી બહોતહી પુરાની દોસ્તી હૈ. તાલિબે ઈલ્મીકે ઝમાનેમેં જબકે ગુજરાતકે મદારિસમેં ઈલ્મકે હાસિલ કરનેમેં મશ્ગૂલ થે. ઔર ફિર જબ આગેકે દરજાતકી તા'લીમકે લિયે મઝાહિરે ઉલૂમ સહારનપુર તશરીફ લે ગએ ઉસ વકત ભી અહકરકો ખાને પીને ઔર રેહનેમેં બરસોં તક સાથ રેહનેકી નૌબત આઈ. અખ્લાકકી પાકીઝગી ઔર નેક તબીઅત ઔર અપને મકસદમેં મશ્ગૂલ રેહનેકી વજહસે ઉસી વકત તલબામેં વો સૂફી સાહબકે નામસે મશ્હૂર થે. તાલિબે ઈલ્મીકા યે ઝમાના તલબાકે લિયે બે ફિકી ઔર આઝાદીકા કીમતી ઝમાના હોતા હૈ. ઉસ ઝમાનેમેં અગર બહોત કુછ યે કરતે હૈં તો સિર્ફ તા'લીમકી પાબંદી ઔર બસ. મગર મૌસૂફ તા'લીમકી પાબંદી, નીઝ મુતાલઆ ઔર બાર બાર તબ્લીગી ઈજતિમાઆતમેં શિરકત, ઔર ઝિક્ર ઔર અઝકાર ઔર વઝાઈફ ઈસી તરહ અકાબિરે મશાઈખકી સોહબત ઉનકા મેહબૂબ મશ્ગલા થા. ચુનાંચે જબ ફારિગ હુએ તો બળી ઉચી સલાહિયત કે સાથ રૂહાનિયતસે ભી બહોત કુછ હાસિલ કર ચુકે થે. મઝાહિરે ઉલૂમસે ફરાગતકે

બા'દ કુરઆન હિફ્ઝ કરનેકા શૌક પૈદા હુવા ઔર મેહનત કરકે યે નેઅમત ભી ઉન્હોંને હાસિલ કર લી. ઉસ્કે બા'દ અપને હી વતનકે મદ્રસામેં ખિદમાત અંજામ દેની શુરૂ' કી. ઔર સન હિજરી ૧૩૮૮ કે આખિરમેં બોલ્ટન વાલોંકે સખ્ત તકાઝે ઔર નિકાહકી સુન્નતકી અદાયગી ઔર દર અસલ ઉસ માહોલમેં દીનકી ખિદમતકે જઝબાકી વજહસે ઈંગલેન્ડકા સફર ઈખ્તિયાર કિયા. અલ્લાહ તઆલાને વહાં ભી ઉનકે ફુયૂઝસે બરતાનિયા વાલોંકો ફાઈદા પહોંચાના શુરૂ' કિયા. ઔર પેહલે મદ્રસા રહીમિયા ઈબ્તિદાઈયા નામી મકતબ ઔર બા'દમેં બોલ્ટનકે કરીબ દારૂલ ઉલૂમકા વુજૂદ ઉન્હીંકી ઈખ્લાસ ભરી કોશિશકા નતીજા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઉન્કો ઔર ઉન્કે તમામ સાથિયોં ઔર ઉન્કી ખિદમાતકો કબૂલ ફરમાએ, ઔર દીનકે બાકી રેહને ઔર ફૈલને ફૈલાનેકા સબબ ઔર ઝરીઆ બનાએ. આમીન!

ઈસીકે તહત કિતાબ **બદ નઝરીકા વબાલ** જો ઉન્હોંને ઉસી માહોલમેં બૈઠકર લિખ્ખી હૈ ઈન્શાઅલ્લાહ વહાંકે ઝેહરીલે માહોલકે લિયે ખુસૂસન તિરયાક (ઈલાજ) સાબિત હોગી. ઉસ્કે ઔર હવાલે સબ મોઅતબર હૈં, ઔર ઈન ફૈલે હુએ મઝામીનકો એક જગહ જમા' કરનેમેં બહોત બળી મેહનત કરની પળી હૈ. અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ કબૂલ ફરમા કર આખિરતકા ઝખીરા બનાએ. ઔર લોગોંકે લિયે હિદાયત ઔર રાહે હકકા ચિરાગ બનાએ. આમીન!

વ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલા ખૈરિ ખલ્કિહી મુહમ્મદિંવ્વ આલિહી વ અસ્હાબિહી વ અત્બાઈહી અજ્મઈન.

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

મુકદ્દમા

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ્ આલમીન વલ્આકિબતુ લિલ્મુત્તકીન વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા સય્યિદિલ્ મુર્સલીન વ ખાતિમિન્નબિય્યીન વ અલા આલિહિત્તય્યિબીન વ અસ્હાબિહિ અજ્મઈન. અમ્મા બા'દ!

બરતાનિયા ઔર યુરોપકે ગંદે માહોલસે કૌન ના વાકિફ્ હે જહાં નંગાપન ઔર ઐશ પરસ્તી અપની ઈન્તિહાકો પહોંચ ગઈ હૈ. ઔર તઅજ્જુબકી બાત યે હૈ કે હલાકતકી ઈન્તિહાકો પહોંચાને વાલે ઈન આ'માલકા નામ બેવકૂફોંને નઈ તેહઝીબ રખ છોળા હૈ. ઔર અમીર ગરીબ, પળ્હે બે પળ્હે, અકલમંદ ઔર બેવકૂફ્ સબ હી ઈસ તેહઝીબ પર ઐસે ફ્દિા હૈં કે નાજાઈઝ ખ્વાહિશાતકો પૂરા કરનેકે લિયે પાર્લામેન્ટોંમેં કાનૂની ઈજાઝત દેકર અપની તસલ્લી કર લેતે હૈં.

ઐસે માહોલમેં રેહકર પાકબાઝ પરહેઝગાર ઈન્સાનકે લિયે અપને દામનકો બચાના બહોત મુશ્કિલ હૈ, લેકિન ખુદા ઔર રસૂલ (સ.અ.વ.) પર કુરબાન કે મુસલમાનોંકે લિયે હર તંગી ઔર તારીકીમેં રાહ બતાઈ. કિસી ભી અંધેરી (ગુમરાહી) મેં મુસલમાન પહોંચ જાએ, અગર ઉસ્કે પાસ રોશન શરીઅતકા ચિરાગ હૈ તો વો ઠોકરેં નહીં ખાએગા. ચુનાંચે ઐસે માહોલકે અસરાતસે હિફાઝતકે લિયે ખુદા તઆલાને અપને કલામ પાકમેં ઈરશાદ ફરમાયા હૈ.

કુલ્ લિલ્મુઅ્મિનીન યગુઝ્ઝૂ મિન્ અબ્સારિહિમ.

અય મેરે હબીબ (સ.અ.વ.)! આપ મુસલમાન મરદોંસે કેહ દીજિયે કે અપની નિગાહેં નીચી રખ્ખેં. ઔર હદીસે પાકમેં સરવરે કૌનેન (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે નિગાહ શૈતાનકે તીરોંમેંસે એક તીર હૈ. કુરઆન પાકકી યે આયતે શરીફા ઔર યે હદીસે પાકકા ઈરશાદ મુબારક ઈસ રિસાલેકા મતન ઔર ખુલાસા ઔર નિચોળ હૈ. યે રિસાલા ઉસીકી તફસીલ ઔર તફસીર હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઈખ્લાસકે સાથ મુઝે ભી ઈસ પર અમલ કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ. ઔર પઢને વાલોંકો ભી.

ન તો મેરી ઈલ્મી સલાહેયત હે ઔર ન તો માદરી ઝબાન ઉર્દૂ હે ઔર ન તો ઉર્દૂ અદબસે મુનાસિબત હૈ. અલ્લાહ કરે યે રિસાલા મેરી નજાતકા ઝરીઆ બન જાએ. હર કિસીકો અલ્લાહ તઆલા અમલકી તૌફીક અતા ફરમાએ.ઈસી લિયે અલ્લાહકા નામ લેકર શુરૂ' કર દિયા, ઔર રિસાલાકો સાત અબવાબ પર તકસીમ કિયા હે.

પેહલા બાબ કુરઆન પાકકી આયાતમેં, ઈસ્મેં તીન આયાત ઝિકર કી ગઈ હૈં, હર આયતકે તહતમેં મુખ્તલિફ તફસીરોંસે ફવાઈદ લિખ્ખે હૈં.

દૂસરે બાબમેં વો અહાદીસ હૈં જિનમેં બદ નઝરી પર તમ્બીહાત કી ગઈ હૈં. ઈસ બાબમેં ગ્યારહ અહાદીસ હૈં જિનમેં કહીં કહીં ફવાઈદ ભી લિખ્ખે હૈં.

તીસરા બાબ બદ નઝરીકે નુકસાનાત ઔર ઉસ્કી કિસ્મોંકે બારેમેં હે.

ચોથા બાબ અચ્છી નઝર ઔર ઉસ્કી કિસ્મોંકે

બારેમેં હૈ.

પાંચવાં બાબ બદ નઝરીકે બારેમેં બુઝુર્ગોકે ઈરશાદાત જો કુલ ચાલીસ હૈં, ઉનમેં હઝરત મુરશિદી ઔર મેરે ઉસ્તાદ શેખુલ હદીસ અલ્હાજ મૌલાના ઝકરિય્યા સાહબકે સાત ઈરશાદાત ભી શામિલ હૈં જો અગલે મઝામીનસે ઔર બુઝુર્ગોકે ઈરશાદાતસે બળે હી અહમ હૈં.

જબ બદ નઝરીકી કબાહત ઔર બુરાઈ મા'લૂમ હો ગઈ તો ઉનકે ઈલાજકે બારેમેં છઠ્ઠા બાબ હૈ જિનમેં ૨૧ ઈલાજ હૈં, જો ઝિયાદહતર **તરબિયતુસ્સાલિક**સે લિયે ગએ હૈં.

સાતવાં બાબ બુઝુર્ગોકે વાકિઆતમેં હૈ જો કુલ ૧૯ હૈં. અખીરમેં એક ખાતિમહ હૈ જિસ્મેં પીરાને પીર (રહ.) કા ઈરશાદ હૈ જો બહોત હી અહમ ઔર ગોયા પૂરી કિતાબકા ખુલાસા, નિચોળ ઔર મગ્ઝ હૈ. ઉસ પર ઈસ રિસાલાકો ખતમ કિયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઈસકો કબૂલ ફરમાએં, જો ખતાએં ઈસ્મેં હો ગઈ અલ્લાહ તઆલા ઈસ્સે દર ગુઝર ફરમાએં ઔર ખાતિમા ઈમાન પર ફરમાએં ઔર મગ્ફિરતકા ઝરીઆ બનાએં. આમીન!

પેહલા બાબ

વો આયાતે કરીમા જિનમેં નિગાહકી હિફાઝતકા હુકમ હૈ

કુલ્ લિલ્મુઅ્મિનીન યગુઝ્ઝૂ મિન્ અબ્સારિહિમ વ યહ્ફઝૂ ફુરૂજહુમ. ઝાલિક અઝ્કા લહુમ ઈન્નલ્લાહ ખબીરૂમ્ બિમા યસ્નઊન. (સૂરએ નૂર, રૂકૂઅ ૪)

તર્જુમા :– આપ મુસલમાન મરદોંસે કેહ દીજિયે કે અપની નિગાહ નીચી રખ્ખેં. યા'ની જિસ ઉઝ્વકી તરફ મુત્લકન ઉસ્કો દેખના નાજાઈઝ હૈ ઉસ્કો બિલકુલ ન દેખેં, ઔર જિસ્કો ફી નફ્સિહી દેખના જાઈઝ હૈ મગર શહવતસે દેખના જાઈઝ નહીં, ઉસ્કો શહવતસે ન દેખેં. ઔર અપની શરમગાહોંકી હિફાઝત કરેં, યા'ની નાજાઈઝ જગહમેં શહવત રાની ન કરેં જિસ્મેં લવાતત ઔર ઝિના સબ દાખિલ હૈં. યે ઉનકે લિયે ઝિયાદહ સફાઈકી બાત હૈ ઔર ઉસ્કે ખિલાફમેં આલૂદગી હૈ. ઝિના યા ઝિનાકે મુકદ્દમામેં. બેશક અલ્લાહ તઆલાકો સબ ખબર હૈ જો કુછ લોગ કિયા કરતે હૈં. પસ ખિલાફ કરને વાલે સઝાકે હકદાર હોંગે.

(તફસીર બયાનુલ કુરઆન જિ. ૨ સફા ૬૯૫ તાજ કંપની)

ફાઈદા :– આયતે શરીફામેં અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂને મુસલમાનોંકો હુકમ દિયા હૈ કે જિન્કો અલ્લાહને હરામ કિયા હૈ ઉનપર નિગાહ ન ડાલેં. હરામ ચીઝોંસે નઝરેં નીચી કર લેં. જૈસે શહવતકે સાથ કિસીકી તરફ ચાહે વો અપને હોં યા

પરાએ, મર્દ હો યા ઔરત, જાન બૂઝકર નિગાહ ડાલના જાઈઝ નહીં હૈ, અલબત્તા બીવી યા બાંદી હો તો હરજ નહીં.

અચાનક નઝર મુઆફ હૈ

પેહલી દફા' કિસી પર બગૈર ઈરાદા નઝર પળ જાએ તો ઉસ્મેં પકડ નહીં હૈ, મગર જાન બૂઝકર દો બારહ નઝર ન ડાલી જાએ. હઝરત બુરૈદહ (રદિ.) બયાન ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત અલી (રદિ.) સે ફરમાયા કે અય અલી (રદિ.)! પેહલી (અચાનક) નઝરકે પીછે દૂસરી મરતબા (ઈરાદાકે સાથ) નઝર ન કરના. પેહલી નઝર તો જાઈઝ હૈ, મગર દૂસરી નઝર જાઈઝ નહીં હૈ. (તફસીર ઈબ્ને કસીર પારા ૧૮, સફા ૫૯ મકતબા ફૈઝુલ કુરઆન)

શરમગાહકી હિફાઝત

આયતે શરીફામેં એક જગહ હુકમ યે ભી હૈ કે અપની શરમગાહકી હિફાઝત કરેં. હઝરત મૌલાના શબ્બીર અહમદ ઉસ્માની (રહ.) ફરમાતે હૈં, યા'ની હરામકારીસે બચે ઔર સતરપોશી કિસીકે સામને ન ખોલે, યે નિગાહોંકા ઝુકાના ઔર શરમગાહકી હિફાઝત કરના, યે ઉન્કે લિયે નિહાયત પાકીઝા યા બહોત મુફીદ અમલ હૈ, ઈસ્મેં ઝિનાકા ખતરા નહીં રેહતા. (ફવાઈદે ઉસ્માની)

દિલકો પાક રખના

બદ નઝરીસે ઔર ઈસ્સે બળહકર ઝિનાકે કામસે દિલ

કાલા હો જાતા હૈ, દિલમેં પાકીઝગી નહીં રેહતી. ઔર જબ દિલકે અંદર ઝુલમત હોગી તો ઈબાદતકી તરફ રગબત ખતમ હો જાએગી. દિલ ઉકતાને લગેગા. લિહાઝા કોશિશ કી જાએ કે અપને આપકો બિલકુલ ગુનાહોંસે બચાતે હુએ દિલોંકો પાક ઔર સાફ રખ્ખા જાએ કે અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકો હમારે સારે હી આ'માલકી પૂરી પૂરી ખબર હૈ. અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂસે કોઈ ઝર્રા છુપા હુવા નહીં હૈ, વો હર વક્ત હમારે આ'માલ ઔર અહવાલકો દેખતે હૈં. લિહાઝા હર વક્ત યે ધ્યાન ઔર ખ્યાલ રહે કે અલ્લાહકો મેરે સબ આ'માલકી ખબર હૈ ઔર વો હર વક્ત મુઝે દેખતા હૈ. **ઈન્નલ્લાહ ખબીરૂમ્ બિમા યસ્નઊન.** અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ હમારે સારે આ'માલસે બાખબર હૈં ઔર દેખ રહે હૈં. ઉસે બદ નઝરીકા ભી ઈલ્મ હૈ, મેરે કરતૂતકી સઝા દેગા, લિહાઝા ચાહિયે કે અપનેકો પાક દામન ઔર પાકીઝા રખ્ખે.

બદ નઝરીસે તૌફીક છિન જાતી હૈ

બદ નિગાહીસે આદમી અપને આપકો મેહફૂઝ રખ્ખે તો અલ્લાહ તઆલા દુનિયા હી કે અંદર યે દૌલત નસીબ ફરમાએંગે કે ઉસે ઐસી ઈબાદતકી તૌફીક મરહમત હોગી જિસ્કી લઝ્ઝત ઔર મિઠાસ વો ખૂદ મેહસૂસ કરેગા. અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા નઝરબાઝીકી બીમારીમેં મુબતલા હો ગયા તો બસા ઔકાત ઈબાદતકી તૌફીક ભી છિન જાતી હૈ યા કમસે કમ ઈબાદતકી મિઠાસ ઔર લઝ્ઝત તો ખતમ હો જાતી હૈ. અલ્લાહ તઆલા સબકો ઈસ્સે મેહફૂઝ રખ્ખે. આમીન!

હઝરતે અકદસ શેખુલ હદીસ સાહબ દામ મજદુહૂ આપ બીતી નંબર ૬ મેં લિખતે હૈં કે યે બહોત હી હલાકતમેં ડાલને વાલી બીમારી હૈ. એક તજુર્બા તો મેરા ભી અપને બહોતસે અહબાબ પર હૈ કે ઝિક્ર શુગલકે શુરૂ'મેં લઝ્ઝત ઔર જોશ પૈદા હોતા હૈ ઔર ઉસ જોશસે ઈબાદતમેં હલાવત ઔર લઝ્ઝત પૈદા હોતી હૈ, મગર ઈસ બદ નઝરીસે સબસે પેહલે ઈબાદતકી હલાવત ઔર લઝ્ઝત ખતમ હોતી હૈ, ઔર ઉસ્કે બા'દ આહિસ્તા આહિસ્તા ઈબાદાતકે છૂટનેકા ઝરીઆ ભી બન જાતા હૈ. (સફા. ૪૧૮)

બદ નઝરી ઝિનાકી પેહલી સીડી હૈ

હઝરત શેખુત્તફસીર મૌલાના શબ્બીર અહમદ ઉસ્માની (રહ.) ઉપર વાલી આયતકે ફવાઈદકે બારેમેં તહરીર ફરમાતે હૈં. બદ નઝરી ઝિનાકી પેહલી સીડી હૈ. ઈસીસે બળે બળે ગુનાહોંકા દરવાઝા ખુલતા હૈ. કુરઆને હકીમને બદકારી ઔર બેહયાઈકો દૂર કરનેકે લિયે પેહલે ઈસી સુરાખકો બંદ કરના ચાહા હૈ. યા'ની મુસલમાન મર્દ ઔર ઔરતકો હુકમ દિયા કે બદ નઝરીસે બચેં ઔર અપની ખ્વાહિશાતકો કાબૂમેં રખ્ખેં, અગર એક મરતબા અચાનક મર્દકી કિસી અજનબી ઔરત યા ઔરતકી કિસી અજનબી મર્દ પર નઝર પળ જાએ તો દો બારા ઈરાદાસે ઉસ તરફ નઝર ન કરે, કયૂંકે યે દો બારા દેખના ઉસ્કે ઈખ્તિયારસે હોગા જિસ્મેં વો મા'ઝૂર નહીં સમઝા જા સકતા. અગર આદમી નીચી નિગાહકી આદત ડાલ લે, ઈખ્તિયાર ઔર ઈરાદાસે નાજાઈઝ કામોં પર નઝર ન કરે તો બહોત જલ્દ ઉસ્કે નફ્સકી સફાઈ

હો સકતી હૈ, ચૂંકે પેહલી દફા' અચાનક બગૈર ઈરાદા નઝર પળતી હૈ વો શહવત ઔર નફ્સાનિયતસે નહીં હોતી, ઈસ લિયે હદીસમેં ઉસ્કો મઆફ રખ્ખા ગયા હૈ, શાયદ યહાં ભી મિન્ અબ્સારિહિમમેં મિનકો તબ્ઈઝિયહ લેકર ઈસ તરફ ઈશારા કિયા હૈ કે આંખકી ચોરી ઔર દિલોંકે ભેદ ઔર નિય્યતોંકા હાલ ઉસ્કો સબ મા'લૂમ હૈ. લિહાઝા ઈસ્કા ખ્યાલ રખતે હુએ બદ નિગાહી ઔર હર કિસમકી બદકારીસે બચો. વરના વો અપને ઈલ્મકે મુવાફિક તુમકો સઝા દેગા.

(ફવાઈદે ઉસ્માની)

વ કુલ્ લિલ્મુઅ્મિનાતિ યગ્ઝુઝ્ન મિન્ અબ્સારિહિન્ન

તર્જુમા :– ઔર ઈસી તરહ મુસલમાન ઔરતોંસે કેહ દીજિયે કે વો ભી અપની નિગાહેં નીચી રખ્ખેં.

(સૂરએ નૂર)

યા'ની જિસ ઉઝ્વકી તરફ મુત્લકન દેખના નાજાઈઝ હૈ ઉસ્કો બિલકુલ ન દેખેં. ઔર અપની શરમ ગાહોંકી હિફાઝત કરેં. યા'ની નાજાઈઝ જગહમેં શહવત રાની ન કરેં જિસ્મેં ઝિના ઔર સહાક સબ દાખિલ હૈં.

(તફસીર બયાનુલ કુરઆન સફા ૬૫૯)

શાને નુઝૂલ :– કાઝી સનાઉલ્લાહ પાનીપતી (રહ.) ને તફસીરે મઝહરીમેં ઈસ આયતકા શાને નુઝૂલ તહરીર કિયા હૈ કે હઝરત જાબિર ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ને ફરમાયા કે એક બાર હઝરત અસમા બિન્તે મુરષિદ (રદિ.) અપને ખજૂરોંકે બાગમેં થીં. કુછ ઔરતેં ઉન્કે પાસ આઈ જો ઈઝાર પેહને હુએ ન થીં, ઈસ લિયે જો કુછ વો પાંવમેં પેહને હુએ થીં

વો ખુલા નઝર આ રહા થા. ઉન્કે સીને ઔર બાલ ભી ખુલે હુએ થે. હઝરત અસમા (રદિ.) ને ફરમાયા યે કૈસી બુરી હાલત હૈ? ઈસ પર યે આયત નાઝિલ હુઈ.

(તફસીરે મઝહરી પારા ૧૮)

ફાઈદા :– મરદોં ઔર ઔરતોંકો પાક દામની ઔર ઈફ્ફત હાસિલ કરનેકે લિયે બેહતરીન ઈલાજ અપની નઝરોંકો ઝુકાના હૈ. યહાં પર ખાસ તૌર પર ઈસ બુરે મઆશરે ઔર ગંદે માહોલમેં બે શરમી, બે હયાઈ ઈસ કદર આમ હૈ કે નઝરોંકો બચાના બહોત હી મુશ્કિલ હૈ, ઈસ્સે બચનેકે લિયે ઝાહિરી અમલી શકલ તો વો હૈ જો ઉપરકી દો આયતોંમેં ઈરશાદ ફરમાઈ ગઈ હૈ કે ચલતે ફિરતે અપની નિગાહોંકો નીચી રખ્ખેં, ઔર દિલકે અંદર અલ્લાહ તઆલાકા ખૌફ હો કે અલ્લાહ દેખ રહા હૈ. ઉસ્કો તુમ્હારે આ'માલકી ખબર હૈ. અલ્લાહકા ખૌફ જિસ કદર ઝિયાદહ હોગા ઉતના હી હરામ ચીઝોંસે બચના આસાન હોગા.

ઝિનાકે અસબાબ ભી હરામ હૈં

અલ્લાહ તઆલા ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે **લા તકરબુઝ્ઝિના.** કે ઝિનાકે કરીબ ભી મત જાઓ. અલ્લાહકા યે બળા એહસાન હૈ કે જો ચીઝ બિલકુલ હરામ હૈ ઉસ્કે અસબાબ ઔર વસાઈલસે ભી રોક દિયા. ક્યૂંકે કાઈદા હૈ કે જબ આદમી અસબાબ ઔર વસાઈલસે પરહેઝ કરેગા તો ઈન્શાઅલ્લાહ ઝિનાકે કરીબ ભી નહીં જાએગા. ઝિનાકે અસ્બાબ યે હૈં.

(૧) બુરી નઝરસે દેખના. (૨) ઉસ્કી તરફ ચલકર જાના. (૩) બે ઝરૂરત બાતચીત કરના. (૪) ગૈર મહરમોંકી

બાતોંકી તરફ કાન લગાના. (૫) ઈસ કિસમકે નાજાઈઝ ખ્યાલાત કરના. યે સારી ચીઝે મના' હૈં ઔર ઝિનાકે અસબાબ હૈં.

ગૈર મહરમોંકી બાતેં સુનના હરામ હૈં

ઔરતોંકે લિયે ઉચી આવાઝસે બોલના હરામ હે તાકે ગૈર મહરમોં તક ઉન્કી આવાઝ ન પહોંચ જાએ. ઉન્કા બદન જૈસે સતરમેં દાખિલ હે આવાઝ ભી સતરમેં દાખિલ હે, લિહાઝા ઉન્કી બાતોંકો બગૈર ઝરૂરત યા શૌકસે સુનનેસે પરહેઝ કિયા જાએ.

ઔરતોંકે બાલ

ઔરતોંકો ઈસ્સે ભી મના' કિયા ગયા હે કે અપને સરકે બાલ ટૂટ ગએ હોં યા નિકલ ગએ હોં ઉનહેં ઐસી જગહ ન ડાલેં જહાં ગૈર મહરમકી નઝર પળે, બલ્કે અપને નિકલે હુએ બાલ કિસી કપળે યા કાગઝમેં બાંધકર ઝમીનમેં દફ્ન કર દેં, યા ઐસી જગહ ડાલેં જહાં કિસી ગૈર મહરમકી નઝર ન પળે.

ઔરતકા ઝૂટા

ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ બરતનમેં કિસી ઔરતને પાની પિયા હો તો જહાં જિસ ઔરતકા મુંહ લગા હો વહાં જાન બૂઝકર પાની પીના જાઈઝ નહીં હે. ઔર જિસ ચીઝકો બેવા ઔરતને દાંતસે કાટકર છોળ દિયા હો ઉસે ખાના ન ચાહિયે. (કિમયાએ સઆદત સફા ૩૦૨)

બદ-નઝરી ફસાદકા બીજ હૈ

ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં અય અઝીઝ! જાન તૂ કે મજલિસોં ઔર દા'વતોંમેં મરદોં ઔર ઔરતોંકે બૈઠને ઔર નઝ્ઝારા બાઝીસે બઢકર કોઈ ફસાદકા બીજ નહીં બશર્તેકે ઉસ્મેં પરદા ઔર હિજાબ ન હો. ઔર ઔરતેં ચાદર ઔર નિકાબ ઓઢતી હૈં યે કાફી નહીં, બલ્કે જબ સુફેદ ચાદર ઓઢતી હૈં ઔર તકલ્લુફકા નિકાબ ડાલતી હૈં તો ઔર ભી શહવત હોતી હૈ, ઔર અગર ચેહરા ખુલા રેહનેસે ઝિયાદહ ઈસ શરમ ઔર હિજાબમેં અચ્છી મા'લૂમ હો તો સુફેદ ચાદર ઓઢકર પાકીઝા નિકાબ ડાલકર બાહિર નિકલના હરામ હૈ, જો ઔરત ઐસા કરેગી ગુનેહગાર હોગી. ઔર બાપ, ભાઈ, શૌહર જો કોઈ હો ઔર ઈસ બાતકી ઔરતકો ઈજાઝત દે વો ગુનાહમેં ઉસ્કા શરીક હોગા કે ઉસને ઈજાઝત દી. (કિમયાએ સઆદત સફા ૩૦૨)

અજનબી મરદોં ઔર ઔરતોંસે બરતાવ

ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે કિસી મર્દકો દુરૂસ્ત નહીં કે શહવતકે ઈરાદેસે ઔરતોંકા પેહના હુવા લિબાસ પેહને. યા બૂ સુંઘનેકે વાસ્તે ઉસ પર હાથ ફેરે યા હાર, ફૂલ યા ઐસી કોઈ ચીઝ જિસ્સે દિલલગી કરતે હૈં ઔરતોંકો દે યા લે યા મીઠી બાતેં કરે. ઔર ઔરતકો ભી ગૈર મર્દકે સાથ બાતેં કરના દુરૂસ્ત નહીં, મગર સખ્ત લેહજાકે સાથ. જૈસાકે હક તઆલા ઈરશાદ ફરમાતા હૈ. **ઈન્નત્તકૈતુન્ન ફલા**

તખ્ઝઅ્ન બિલ્કૌલિ ફયત્મઉલ્લઝી ફી કલ્બિહી મરઝુન્ વ કુલ્ન કૌલમ્ મઅ્રૂફા. યા'ની રસૂલે મકબૂલ (સ.અ.વ.) કી પાકીઝા બીવીયોંકો ઈરશાદ હોતા હૈ કે અચ્છી ઔર નરમ આવાઝકે સાથ મરદોંકે સાથ બાત ન કિયા કરો. જિસ્કે દિલમેં બીમારી હૈ વો લાલચ કરેગા. ઔર કૌલે મઅરૂફ કહા કરો. (કિમયાએ સઆદત સફા ૩૦૨)

બાતકા ખુલાસા યે હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને ઝિનાકે જિતને ભી અસબાબ હૈં સબહીસે રોક દિયા, તાકે આદમી પાક દામન ઔર પરહેઝગાર બનકર દુનિયા ઔર આખિરતમેં કામિયાબી હાસિલ કરે.

યઅ્લમુ ખાઈનતલ્ અઅ્યુનિ વમા તુખ્ફીસ્સુદૂર.

તર્જુમા :– અલ્લાહ તઆલા આંખોંકી ખિયાનતકો જાનતે હૈં ઔર જિસ ચીઝકો સીનામેં છુપાતે હૈં ઉસ્કો ભી જાનતે હૈં. (સૂરએ મો'મિન)

ફાઈદા :– હઝરતે અકદસ થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં અલ્લાહ તઆલાને ઈસ આયતે શરીફામેં દો ગુનાહોંકા ઝિકર ફરમાયા હૈ. આંખોંકે ગુનાહ ઔર દિલકે ગુનાહકો. યૂં તો આંખોંકે બહોતસે ગુનાહ હૈં લેકિન યહાં એક ખાસકા ઝિકર હૈ વો કયા હૈ ? **બદ નિગાહી.** ઈસ તરહ દિલકે બહોતસે ગુનાહ હૈં, લેકિન યહાં પર ખાસ ગુનાહકા ઝિકર હૈ. યા'ની નિય્યત બુરી હોના.(દઅવાતે અબદિયત)

ગુનાહસે દિલ મૈલા હો જાતા હૈ

ઈન દોનૂં ગુનાહોંકો લોગ ગુનાહ સમઝતે હૈં લેકિન ઈસ્મેં શક નહીં હૈ કે જિતના ઉનકા નુકસાન હૈ ઉસ કદર

સમઝતે નહીં. ચુનાંચે ગુનાહકા અદના અસર યે હોના ચાહિયે કે દિલ તો મૈલા હો જાએગા, મગર ઉસ ગુનાહકે બા'દ દિલ ભી મૈલા નહીં હોતા. લોગ બહોત મા'મૂલી સમઝતે હૈં. કિસી ઔરતકો દેખ લિયા યા કિસી લળકેકો ઘોર લિયા, ઉસ્કો ઐસા સમઝતે હૈં જૈસેકે કિસી અચ્છે મકાનકો દેખ લિયા યા કિસી ફૂલકો દેખ લિયા.

(દઅવાતે અબદિયત, વઅઝ ગઝૂઝુલ બસર)

બદ નિગાહીસે બુઢ્ઢે તક મેહફૂઝ નહીં

હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે યે વો ગુનાહ હૈ કે ઈસ્સે બુઢ્ઢે ભી બચે હુએ નહીં હૈં. બદકારીસે તો બહોત મેહફૂઝ હૈં કયૂંકે ઉસ્કે લિયે બહોત એહતિમામ કરને પળતે હૈં. પેહલે તો જિસ્સે ઐસા કામ કરે વો રાઝી હો ઔર રૂપિયા ભી પાસ હો ઔર નીઝ હયા ઔર શરમ ભી રૂકાવટ ન બને. ગર્ઝ ઉસ્કે લિયે શરાઈત બહોત હૈં, ઈસી તરહ રૂકાવટેં ભી બહોત હૈં. ચુનાંચે કહીં તો યે બાત રૂકાવટ હોતી હૈ કે અગર કિસીકો ખબર હો ગઈ તો કયા હોગા? કિસીકો ખ્યાલ હોતા હૈ કે કોઈ બીમારી ન લગ જાએ. કિસીકે પાસ રૂપિયા નહીં હોતા. કિસીકો ઉસ્કી સૂરત રૂકાવટ હોતી હૈ, ચૂંકે રૂકાવટેં ઝિયાદહ હૈં ઈસ લિયે કોઈ સમઝદાર આદમી જો દીનદાર સમઝે જાતે હૈં ઉસ્મેં બહોત કમ મુબતલા હોતે હૈં. ઈસ્કે ખિલાફ આંખોંકે ગુનાહમેં સામાનકી ઝરૂરત હી નહીં હૈ, કયૂંકે ન ઉસ્મેં ઝરૂરત રૂપિયેકી હૈ ઔર ન ઉસ્મેં બદનામી. કયૂંકે ઉસ્કી ખબર તો અલ્લાહ હી કો હૈ કે નિય્યત કૈસી હૈ?

(ગઝૂઝુલ બસર સફા ૭)

આંખોંકે ગુનાહોંકા બળોંકો એહસાસ હો જાતા હે

બદ નિગાહી ઐસી ખરાબ બીમારી હે કે ઉસ્સે આંખકા નૂર જાતા રેહતા હે, ઔર અંધેરી છા જાતી હે. બળોંકો ઈસ્કા એહસાસ ભી હો જાતા હે. ચુનાંચે હઝરત ઉસ્માન ગની (રદિ.) કી ખિદમતમેં એક શખ્સ આયા ઔર વો બુરી નિગાહ દેખકર આયા. હઝરત ઉસ્માન ગની (રદિ.) ને ખાસ ખિતાબસે તો કુછ ન ફરમાયા, લેકિન આમ તૌરસે ફરમાયા. **મા બાલુ અકવામિન્ યતરશ્શહુઝ્ઝિના મિન્ અઅ્યુનિહિમ.** યા'ની લોગોંકા ક્યા હાલ હે કે ઉન્કી આંખોંસે ઝિના ટપકતા હે. યે ઉનવાન ઐસા હે કે ઈસમેં રૂસવાઈ કુછ નહીં હે, લેકિન જો કરને વાલા હે વો સમઝ જાએગા કે મુઝે ફરમા રહે હેં. (ગઝ્ઝુલ બસર)

અહલે કશ્ફને લિખ્ખા હે કે બદ નિગાહીસે આંખોંમેં એક ઝુલમત પૈદા હો જાતી હે કે જિસ્કો થોળીસી બસીરત હોગી પેહચાન લેગા કે ઈસ શખ્સકી નિગાહ પાક નહીં હે. અગર દો શખ્સ ઐસે લિયે જાએં કે ઉમરમેં, હુસ્નમેં ઔર હર બાતમેં વો બરાબર હોં ઔર ફર્ક ઉનમેં સિર્ફ ઈસ કદર હો કે એક ગુનેહગાર હો ઔર દૂસરા પરહેઝગાર હો. જબ ચાહે દેખ લો, પરહેઝગારકી આંખમેં રોનક ઔર નૂર હોગા, ઔર ગુનેહગારકી આંખમેં ઝુલમત ઔર બે-રોનકી હોગી, લેકિન અહલે કશ્ફ ખુસૂસિયતસે કિસીકો કેહતે નહીં બલ્કે ઐબ છુપાતે હેં.

બદ નિગાહીકી સઝા કયૂં બયાન નહીં ફરમાઈ ગઈ ?

આયતે શરીફામેં ગુનાહ યા'ની અલ્લાહ તઆલા ખિયાનત કરને વાલી આંખોંકો જાનતા હૈ ઔર જો બાતેં દિલોંમેં છુપી હૈં ઉન્કો ભી જાનતા હૈ. ઈસ ગુનાહકા તો ઝિકર ફરમાયા, મગર અલ્લાહ તઆલાને ઈસ્કી સઝા બયાન નહીં ફરમાઈ. મગર દૂસરે ગનાહ કે ઉન્કી સઝા સાથ સાથ બયાન ફરમા દી હૈ. ઉસ્મેં એક હિકમત હૈ વો યે કે લોગોંકી આમ તબીઅતેં મુખ્તલિફ હૈં. બા'ઝ તબીઅતેં ઐસી હૈં કે ઉન્કે લિયે સઝા બયાન કરના ઝરૂરી હૈ તભી વો ગુનાહોંસે રૂકતે હૈં. યે વો લોગ હૈં જો બે-શરમ ઔર બે-હયા હોતે હૈં, જૂતોંસે ડરતે હૈં ઔર બગૈર જૂતિયોંકે ચાહે કિસીકો ખબર હો જાએ ઉન્કો કુછ ખૌફ નહીં. ઔર બા'ઝ તબીઅતેં ઐસી હોતી હૈં કે સઝાકી અગર ઉન્હેં ખબર હો જાએ તો રૂકાવટ કમ હોતી હૈ મગર વો ઉસ્સે શરમિન્દા હો જાતે હૈં કે ફલાંકો ખબર હો જાએગી, ખાસ કરકે જબ યે મા'લૂમ હો જાએ કે હમારા યે જુર્મ મઆફ ભી હો જાએગા ઔર ભી ઝિયાદહ પસીના પસીના હો જાતે હૈં. કયા ખૂબ કહા હૈ.

તકદ્દુસ અપને ખુદાકે જાઉં કે પ્યાર આતા હૈ ઈન્શા
ઈધરસે ઐસે ગુનાહ પૈહમ ઉધરસે યે દમ બદમ ઈનાયત

(દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર સફા ૮)

ગર્ઝ યે કે દો કિસમકે લોગ હોતે હૈં. એક તો વો જો સઝાકા નામ સુનકર રૂકતે હૈં. એક વો જો સિર્ફ ઈત્તિલાઅકી

ખબર દેનેસે શરમાતે હેં ઔર ઉસ કામકે કરીબ નહીં જાતે. તો જો બે હયા થે વો તો યૂં રૂકે કે **યઅ્લમુ**મેં ઈશારા સઝાકી તરફ ભી હે. ચુનાંચે મુફસ્સિરીન ઐસે મકામ પર **ફયુજાઝીકુમ્ બિહી**સે તફસીર કરતે હેં. યા'ની ઈસ ગુનાહ પર વો સઝા દેગા. દૂસરી તબીઅતકે લોગ ઈસ લિયે રૂકતે હૈં કે મારે શરમકે શરમિન્દા હો ગએ હૈં કે અલ્લાહુ અકબર વો જાનતે હૈં. બહરહાલ દોનૂં કિસમકે લોગોંકો ઈસ આયતે શરીફામેં વઈદ ઔર ધમકી હે કે આંખોંકી ખિયાનતસે ઔર દિલોંકી બુરી નિય્યતોંસે અપને આપકો બચા લે.

(દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર)

દિલકે ગુનાહ

વમા તુખ્ફીસ્સુદૂર યા'ની જિસ ચીઝકો સીનામેં વો લોગ છુપાતે હૈં અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો ભી જાનતે હૈં. હઝરતે અકદસ થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે યે દિલકા ગુનાહ પેહલેસે સખ્ત હે યા'ની ગુનાહ સિર્ફ નિગાહ હીસે નહીં બલ્કે દિલસે ભી હોતા હે. બહોતસે લોગ દિલસે સોચા કરતે હૈં ઔર ઔરતોં મરદોંકા તસવ્વુર કરતે હૈં ઔર ખિયાલસે મઝે લેતે હૈં ઔર યૂં સમઝતે હૈં કે હમ પરહેઝગાર હૈં. ખૂબ સમઝ લો કે યે શૈતાનકા ધોકા હે. (દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર)

દિલકા ગુનાહ સખ્ત હોતા હે

બા'ઝ મરતબા દિલકે અંદર સોચનેસે ઔર દિલકે અંદર બાતેં કરનેસે ઔર ઝિયાદહ ફિતના હોતા હે, કયૂંકે નિગાહ

કરનેમેં તો બા'ઝ મરતબા બુરા ઔર બદ સૂરત સાબિત હોતા હૈ, ઔર દિલકે અંદર બાતેં કરતે હૈં તો તબીઅતકો ઝિયાદહ લગાવ હો જાતા હૈ ઔર દિલસે કિસી તરહ વો બાત નહીં નિકલતી, બલ્કે મહઝ નિગાહ ન કરનેસે અપને આપકો સાહિબે મુજાહિદહ સમઝ કર અપનેકો ઝિયાદહ મુકર્રબ સમઝતા હૈ ઔર યે નહીં દેખતા દિલમેં મઝે લે રહા હૈ તો મુજાહિદહ કહાં રહા ? (દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર)

બા'ઝ મરતબા ખૂદ દિલ હીસે ગુનાહ સાદિર હોતા હૈ. સાદિર હોનેકે વકત આંખ કાનકા વાસ્તા નહીં હોતા. જૈસે પેહલી દેખી હુઈ સૂરતેં યાદ આતી રેહતી હૈં ઔર ઉનસે મઝા લેતા હૈ તો દિલકા ગુનાહ આંખોંકે ગુનાહસે એક ઔર વજહસે ભી સખ્ત હૈ કે દિલસે સોચને ઔર આંખોંસે દેખનેમેં એક ફ઼ર્ક઼ ઔર ભી હૈ. યા'ની આંખોંકે ગુનાહમેં તો ખૂદ ગુનાહકે કામકો કોઈ દેખ ભી સકતા હૈ ચાહે નિય્યત પર મુત્તલેઅ ન હો. ઔર દિલકે અંદર સોચનેકે કામકો કોઈ ભી નહીં દેખ સકતા. ઉસ્કી ખબર સિવાએ અલ્લાહકે કિસીકો નહીં. ઈસ લિયે ઈસ્સે વોહી બચેગા જિસ્કે અંદર તકવા હો. (દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર)

કાનકી હિફ઼ાઝત

ઔર ચૂંકે દિલકે અંદર કાનોંકે વાસ્તેસે ભી બાતેં ઈસ કિસમકી પહોંચતી હૈં. ઈસ લિયે જિસ તરહ આંખોંકી હિફ઼ાઝત ઝરૂરી હૈ કાનોંકી ભી હિફ઼ાઝત ઝરૂરી હૈ કે ઐસે કિસ્સે ઔર વાકિઆત ન સુને, ન ઐસી જગહ પર જાએ જહાં ગાના બજાના હો રહા હો. (દઅવાતે અબદિયત, ગઝ્ઝુલ બસર)

હુસ્ન પસંદીકા ધોકા

બા'ઝ લોગ કેહતે હૈં કે હમ અલ્લાહકી નેઅમતોંમેં અચ્છી સૂરતોંમેં ઈબરત પકળતે હૈં ઔર ઉસ્કો નેકી ઔર કમાલકા ઝરીઆ સમઝતે હૈં. યે મહઝ ધોકા ઔર શૈતાની ફ્રેબ હે. અલ્લામા ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) અપની કિતાબ **તલ્બીસે ઈબ્લીસ**મેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે ઈબ્ને અકીલને કહા કે જો શખ્સ યૂં કેહતા હે કે મુઝકો અચ્છી સૂરતોંકે દેખનેસે કુછ ખૌફ નહીં, તો ઉસ્કી યે બાત બે બુનિયાદ હે, ક્યૂંકે શરીઅતકા ખિતાબ હર એક કે લિયે આમ હે, કિસીકો મુમતાઝ નહીં કિયા જા સકતા, ઔર કુરઆન શરીફકી આયતેં એસે દા'વોંકા ઈન્કાર કરતી હૈં. અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા. **કુલ્ લિલ્મુઅ્મિનીન યગુઝ્ઝૂ મિન્ અબ્સારિહિમ.** યા'ની અય રસૂલ ઉન ઈમાન વાલોંસે કેહ દીજિયે કે અપની આંખેં નીચી રખ્ખા કરેં ઔર ફરમાયા. **અફલા યન્ઝુરૂ-ન ઈલલ્ ઈબિલિ કૈફ ખુલિકત.** આખિર તક. યા'ની ક્યા ઊંટકો નહીં દેખતે કે કિસ સૂરત પર પૈદા કિયા ગયા, ઔર આસમાનકી તરફ નિગાહ નહીં ઉઠાતે કે કિસ તરહ બુલંદ કિયા ગયા, ઔર પહાળોં પર નઝર નહીં કરતે કે ક્યૂંકર નસબ કિયે ગએ. પસ ઉનહીં સૂરતોંકા દેખના જાઈઝ હુવા જિનકી તરફ નફ્સકો કુછ રગબત નહીં, ઔર જિનમેં ખ્વાહિશે નફ્સાનીકા કુછ હિસ્સા નહીં, બલ્કે યે વો ઈબરત હે જિસ્મેં ઝરા ભી શહવતકી મિલાવટ ઔર લઝ્ઝતકા મિલાવ નહીં.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સફા ૮)

દૂસરા બાબ

વો અહાદીસ જિનમેં બદ નઝરીકી મમાનિઅત વારિદ હુઈ

અચાનક નઝર

હદીસ :– **અન્ જરીર (રદિ.) કાલ : સઅલ્તુ રસૂલલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અન્ નઝરિલ્ ફુજાઅતિ. ફકાલ: અસ્રિફ્ બસરક.**(મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ)

હઝરત જરીર (રદિ.) ને હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) સે અચાનક નિગાહકી બાબત પૂછા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અપની નિગાહકો ફૌરન હટા લો.

ફાઈદા :– એ હદીસમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને નામહરમ જિસ્મેં અમરદ ભી દાખિલ હૈ, ઉસ્કી તરફ નિગાહ કરનેકો આંખકા ઝિના ઈરશાદ ફરમાયા હૈ. (મિશ્કાત)

આપ બીતી નં.૨ મેં ઈરશાદ હૈ કે નઝરકો નઝરકે પીછે ન લગાઓ. મકસદ યે હૈ કે અગર અચાનક નઝર પળ જાએ જો બે ઈરાદા હો તો મઆફ હૈ. લેકિન દો બારા ઉસ્કી તરફ દેખના યા નિગાહકો જમાએ રખના ગુનાહમેં દાખિલ હૈ.

રાસ્તોંકા હક

હદીસ :– **અન્ અબી સઈદ ખુદરી (રદિ.)**

અનિન્નબિય્યિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કાલ: ઈય્યાકુમ વલ્જુલૂસુ બિત્તરકાતિ. ફકાલૂ યા રસૂલલ્લાહ, માલના મિનૂ મજાલિસિના બુદ્દ નતહદ્દસુ ફીહા કાલ: ફઈઝા અબીતુમ ઈલલ્મજાલિસિ ફઅ્તુત્તરીક હક્કહૂ. કાલૂ વમા હક્કુત્તરીક યા રસૂલલ્લાહિ? કાલ: ગઝ્ઝુલ્ બસરિ, વ કફ્ફુલ અઝા, વ અદૂસ્સલામ, વલ્અમ્રૂ બિલ્ મઅ્રૂફિ વન્નહ્યુ અનિલ્ મુન્કરિ. (મિશ્કાત સ. ૩૯૮)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે રાસ્તોં પર બૈઠનેસે બચો. લોગોંને કહા, રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) કામ કાજકે લિયે તો વો ઝરૂરી હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે અચ્છા તો રાસ્તોંકે હુકૂક અદા કરતે રહો. ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા વો ક્યા હૈં ? આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા વો યે હૈં. નિગાહેં નીચી રખના, કિસીકો તકલીફ ન દેના, સલામકા જવાબ દેના, અચ્છી બાતોંકી તા'લીમ કરના ઔર નાજાઈઝ ઉમૂરસે રોકના.

છ ચીઝોં પર જન્નતકી ઝમાનત

હદીસ :– અન્ ઉબાદહ ઈબ્ને સામિત (રદિ.) અન્નન્નબિય્ય સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈઝમનૂ ઈલા સિત્ત અન્ અન્ફુસિકુમ્ અઝ્મનુ લકુમુલ્ જન્નત અસ્દકૂ ઈઝા હદસ્તુમ્ વ ઔફૂ ઈઝા વઅદ્દતુમ વ અદૂલ્ અમાનત ઈઝઅ્તમિન્તુમ વહ્ફઝૂ ફુરૂજકુમ વ ગઝ્ઝૂ અબ્સારકુમ વ કુફ્ફૂ ઐદિયકુમ. (અહમદ, ઈબ્ને હબ્બાન)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે છ ચીઝોંકે તુમ ઝામિન હો જાઓ, મૈં તુમ્હારે લિયે જન્નતકા

ઝામિન હોતા હું. (૧) બાત કરતે વક્ત ઝૂઠ ન બોલો, (૨) અમાનતમેં ખિયાનત ન કરો, (૩) વા'દા ખિલાફી ન કરો, (૪) નઝર નીચી રખ્ખો, (૫) હાથોંકો ઝુલ્મસે બચાએ રખ્ખો, (૬) અપની શરમગાહોંકી હિફાઝત રખ્ખો.

નિગાહ ઈબ્લીસકા ઝહરીલા તીર હૈ

હદીસ :— અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કાલ રસૂલુલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અનૂરબ્બિહિ અઝ્ઝ વ જલ્લ અન્નઝરતુ સહ્મુમ્ મસ્મૂમુન્ મિન્ સિહામિ ઈબ્લીસ મન્ તરકહા મિમ્ મખાફતિ અબ્દલ્તુહૂ ઈમાનન્ યજિદુ હલાવતહૂ ફી કલ્બિહિ.

(તબરાની, હાકીમ)

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે નિગાહ ઈબ્લીસકે ઝહરીલે તીરોંમેંસે એક તીર હૈ. જો શખ્સ ઉસ્સે અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફકી વજહસે બચા રહે. હક તઆલા જલ્લ શાનુહૂ ઉસ્કો એૈસા નૂરે ઈમાની નસીબ ફરમાતે હૈં જિસ્કી મિઠાસ ઔર લઝ્ઝત દિલમેં મેહસૂસ કરતા હૈ.

ફાઈદા :— નઝર ભી ઈબ્લીસકે તીરોંમેંસે એક તીર હૈ. યા'ની ઈન્સાનકો ધોકા દેને ઔર ખિલાફે રાહ ઈખ્તિયાર કરનેકે લિયે શૈતાન જો દાવ ઈસ્તે'માલ કરતા હૈ ઉનમેંસે એક કામિયાબ હરબા (દાવ) નિગાહકા તીર હૈ કે આદમી પેહલે દેખતા હૈ ફિર દેખને કે બા'દ વસવસે પૈદા હોતે હૈં ફિર બુરે કામકે લિયે રાહ હમવાર કરતા હૈ યહાં તક કે ઉસ્મેં મુબતલા હો જાતા હૈ. પસ ઝિનાસે બચના ભી ઝરૂરી હૈ ઔર નિગાહ નીચી રખના ભી ઝરૂરી હૈ.

નિગાહકી હિફાઝતસે ઈબાદતમેં હલાવત

હદીસ :– અન્ અબી ઉમામત (રદિ.) કાલ મા મિન્ મુસ્લિમિન યન્ઝુરૂ ઈલા મહાસિનિ ઈમ્રઅતિન્ સુમ્મ યગુઝ્ઝુ બસરહૂ અલા હદસલ્લાહુ લહૂ ઈબાદુન્ યજિદુ હલાવતહા ફી કલ્બિહિ. (અહમદ તબરાની)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે જિસ્કી નઝર કિસી ઔરતકે હુસ્ન ઔર જમાલ પર પડ જાએ ફિર વો અપની નિગાહ હટા લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કે બદલેમેં એક ઐસી ઈબાદત ઉસે અતા ફરમાતે હૈં જિસ્કી લઝ્ઝત વો અપને દિલમેં પાતા હૈ.

નઝરબાઝી પર સખ્ત વઈદ

હદીસ :– અન્ અબી ઉમામત (રદિ.) અનિન્નબિય્યિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કાલ: લતુગઝ્ઝુન્ન અબ્સારકુમ્ અવ્ લતહ્ફઝુન્ન ફુરૂજકુમ અવ્ લયક્સિફન્નલ્લાહુ વુજૂહકુમ. (તરગીબ વ તરહીબ સ. ૩૭)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે યા તુમ અપની નિગાહ નીચી રખ્ખોગે ઔર અપની શરમગાહોંકી હિફાઝત કરોગે યા અલ્લાહ તુમ્હારી સૂરતેં બદલ દેગા.

ફાઈદા :– ઈસ હદીસે પાકમેં હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને સખ્ત વઈદ ઈરશાદ ફરમાઈ હૈ, હાલાંકે હમ ઈસ ગુનાહકો બહોત હી હકીર સમઝતે હૈં ઈસ્કી કોઈ પરવા નહીં હોતી યે એક ઐસી ખતરનાક બીમારી હૈ કે જિસ્સે ઈન્સાન બચતા

નહીં હે. બખિલાફ દૂસરે ગુનાહોંકે કે ઉસ્સે સૈરી હો જાતી હે ઔર આદમી છોળ દેતા હે. ઔર બદ નિગાહી ઐસા મર્ઝ હે કે ઉસસે સૈરી નહીં હોતી. જબ સાદિર હોતી હે ઔર ઝિયાદહ તકાઝા હોતા હે. ઔર દેખો આદમી ખાના ખાતા હે તો સૈર હો જાતા હે. પાની પીતા હે પ્યાસ બુઝ જાતી હે, મગર બદ નઝરી ઐસી બલા હે કે ઉસ્સે સૈરી નહીં હોતી હે. ઈસ ખાસ હેસિયતસે યે તમામ ગુનાહોંસે બળહકર હે.

(દઅવાતે અબ્દિયત વઅઝ ગઝ્ઝુલ બસર સ.૧૦)

બદ નઝરી ગુનાહે કબીરા હે

હઝરતે અકદસ થાનવી (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હે કે બદ નિગાહી હર પેહલૂસે હરામ ઔર ગુનાહે કબીરા હે.

(વઅઝ ગઝ્ઝુલ બસર સ.૧૮)

એક જગહ ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે મૈં દેખતા હૂં કે શાયદ હઝારમેંસે એક ઉસ્સે બચા હુવા હો વરના સબ લોગ મુબતલા હે. (વઅઝ ગઝ્ઝુલ બસર સ. ૯)

ઉસ્સે આદમી યે ખ્યાલ ન કરે કે જબ ઈબ્તિલા આમ હે તો એક ઔર ભી સહી, બલ્કે નઝર બાઝીસે બચનેકા એહતિમામ કરે. ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મુસીબત જબ આમ આતી હે તો ઉસમેં સભીકો શામિલ હોના પળતા હે. તો યે તેરે નફ્સકા ધોકા હે તૂ હી બતા અગર કહીંસે સૈલાબ આ ગયા હો જિસ્મેં સબ હી બેહતે જા રહે હોં તો અગર કોઈ શખ્સ તૈરના જાનતા હે યા ઔર કિસી તરીકાસે બચ સકતા હે તો કયા યે સમઝ કર ચુપ હો જાએ કે ઈસ મુસીબતમેં તો સબ હી ગિરિફ્તાર હૈં. હાલાંકે

સૈલાબકી મુસીબત બહોત થોળી દેરકી હૈ. ઝિયાદહસે ઝિયાદહ યે કે મૌત આ જાએગી, ઉસ્સે ઝિયાદહ તો કુછ ન હોગા, ઔર આખિરતકા અઝાબ નિહાયત સખ્ત હૈ કભી ખતમ હોને વાલા નહીં હૈ. ઈસ બાતકો અચ્છી તરહ સમઝ લેના ચાહિયે ઔર હમેશા ગૌર કરતે રેહના ચાહિયે ?

(તમ્બીહુલ ગાફિલીન)

ઘોરને વાલે મર્દ ઔર ઘોરને વાલી ઔરતેં

હદીસ :—અનિલ્ હસનિ મુર્સલન્ કાલ: બલગની અન્ન રસૂલલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કાલ: લઅનલ્લાહુન્નાઝિર વલ્ મન્ઝૂર ઈલૈહિ.

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે **લઅનલ્લા હુન્નાઝિર વલ્મન્ઝૂર ઈલૈહિ.** અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ લા'નત કરતે હૈં ઘોરને વાલે મર્દ ઔર ઘોરને વાલી ઔરત પર. (મિશ્કાત સફા ૨૭૦)

ફાઈદા :— હદીસે પાકમેં અલ્લાહ તઆલાને દેખને વાલે મર્દ ઔર જિન પર નઝર કી જા રહી હૈ યા'ની ઔરતોં પર લા'નત ફરમાઈ હૈ, અગર ઉનકી તરફસે બે પરદગી ઔર બદ નઝરીકે અસબાબ હોં. લા'નતકા મતલબ હૈ રહમતસે દૂર કરના, ભલા જિસ્કો અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ અપની રહમતસે દૂર કર દે ઉસ્કા કહાં ઠિકાના ?

આંખેં ભી ઝિના કરતી હૈં

હદીસ :— હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈરશાદ ફરમાતે હૈં

અલ્ ઐનાનિ તઝ્નિયાનિ વ ઝિનાહુમા અન્નઝ્રૂ, વલ્ ઉઝ્નાનિ તઝ્નિયાનિ વ ઝિનાહુમા અલ્ઈસ્તિમાઉ, વલ્લિસાનુ યઝ્ની વ ઝિનાહુ અન્નુત્કુ, વલ્યદાનિ તઝ્નિયાનિ વ ઝિનાહુમા અલ્બત્શુ.

આંખેં ઝિના કરતી હૈં ઔર ઉનકા ઝિના દેખના હૈ. ઔર કાન ઝિના કરતે હૈં ઔર ઉનકા ઝિના સુનના હૈ. ઔર ઝબાન ભી ઝિના કરતી હૈ ઔર ઉસ્કા ઝિના બોલના હૈ. ઔર હાથ ભી ઝિના કરતે હૈં ઔર ઉન્કા ઝિના ગૈર મહરમકો પકળના હૈ. (મિશ્કાત શરીફ)

ફાઈદા :– હદીસે પાકસે મા'લૂમ હુવા હૈં કે બદ નિગાહી ભી આંખોંકા ઝિના હૈ. લિહાઝા બહોત હી એહતિમામ ઔર ફિકરસે મોહલ્લે, મજમે, બાઝાર સબહી જગહોંમેં અપની નિગાહોંકો બચાતે હુએ ચલના ચાહિયે.

અલ્લાહ તઆલાકી ગૈરત

હદીસ :– અન્ન ગય્યૂરુન્ વલ્લાહુ અગયરુ મિન્ની વ મિન્ ગૈરતિહી હર્રમલ્ ફવાહિશ મા ઝહર મિન્હા વમા બતન. (મિશ્કાત)

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે મૈં ગૈરતમંદ હૂં ઔર અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ મુઝસે ભી ઝિયાદહ ગૈરતવાલે હૈં ઔર ગૈરત હી કે સબબ અલ્લાહ તઆલાને ઝાહિરી ઔર બાતિની બુરાઈયોંકો હરામ કર દિયા હૈ.

ફાઈદા :– મા'લૂમ હુવા હૈ કે યે ગુનાહ આલ્લાહ તઆલાકો બહોત નાપસંદ હૈ. જો ઈસકો કરતા હૈ અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂકો ગૈરત આતી હૈ. અપને દરબારે આલીસે

ઉસ્કો મલઊન કર દેતે હૈં, મરદૂદ કર દેતે હૈં, અપની રહમતસે દૂર કર દેતે હૈં. તો અગર અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતકા દા'વા હૈ, રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) કી મુહબ્બતકા દા'વા હૈ. તો ગૈરૂલ્લાહકી તરફ નઝર ન કરની ચાહિયે.

જબ આદમી તક્વા ઈખ્તિયાર કરતા હૈ ઝાહિર બાતિની ગુનાહોંસે બચતા હૈ તો ઉસે અલ્લાહકી મુહબ્બત ઔર અલ્લાહકી મઈય્યત હાસિલ હોતી હૈ. **ઈન્નલ્લાહ યુહિબ્બુલ્ મુત્તકીન.** અલ્લાહ તઆલા પરહેઝગારોંકો મહબૂબ રખતે હૈં. **વઅ્લમૂ અન્નલ્લાહ મઅલ્ મુત્તકીન.** ઔર જાન લો ! અલ્લાહ તઆલા મુત્તકિયોંકે સાથ હૈં. ગૌર ફરમાઈયે અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે દુનિયા હીમેં કિતની દૌલતેં મિલતી હૈં કે અલ્લાહ ઉસે મહબૂબ રખતે હૈં. ખુદાકી મઈય્યત ઉસે હાસિલ હોતી હૈ. ખુદા તઆલા અપને ફઝલ ઔર કરમસે ઈસ હલાક કરનેવાલે મર્ઝસે હમ સબકો મેહફૂઝ રખ્ખે. આમીન!

વો આંખેં જો કિયામતકે દિન નહીં રોએંગી

હદીસ :– રૂવિય અન્ અબી હુરૈરત (રદિ.) કાલ: **કાલ રસૂલુલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કુલ્લુ ઐનિન્ બાકિયતુન્ યૌમલ્ કિયામતિ ઈલ્લા ઐનુન્ ગઝબ અન્ મહારિમિલ્લાહિ વ ઐનુન્ સહિરત ફી સબીલિલ્લાહિ વ ઐનુન્ ખરજ મિન્હા મિસ્લુ રાઅ્સિઝ્ઝુબાબિ મિન્ ખશ્યતિલ્લાહિ.**

(તરગીબ વ તરહીબ ન. ૩૪)

રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈં કે હર આંખ કિયામતકે દિન રોએગી મગર વો આંખ જો ખુદાકી હરામ કી હુઈ ચીઝોંકે દેખનેસે બંદ રહે. ઔર વો આંખ જો ખુદાકી રાહમેં જાગતી રહે. ઔર વો આંખ જો ખુદાકે ખૌફસે રોએ ચાહે ઉસ્મેં આંસૂ સિર્ફ મખ્ખીકે સરકે બરાબર હી નિકલા હો.

અમરદકો દેખના ભી મના' હૈ

હદીસ :– અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મના' ફરમાયા કે આદમી કિસી અમરદ લળકેકો નઝર જમાકર દેખે. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૬)

એક ઔર રિવાયત હઝરત અનસ (રદિ.) સે નકલ કી ગઈ હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ શેહઝાદોંકે સાથ ન બૈઠો, કયૂંકે ઉન્કા ફિતના કુંવારી લળકિયોંકે ફિતનેસે ભી ઝિયાદહ હૈ. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

ફાઈદા :– એક હદીસમેં હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે નામહરમ ઔરતોંકે પાસ આને જાનેસે બચા કરો. એક શખ્સને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! દેવરકે હકમેં આપ કયા ફરમાતે હૈં ? આપને ફરમાયા દેવર તો પૂરી મૌત હૈ, મૌત ઈસ લિયે ઈરશાદ ફરમાયા કે દેવર હર વકત ઘરમેં રેહતા હૈ. અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા આંખ લડ ગઈ તો ઉસ્સે જિસ કદર ખતરનાક નતાઈજ પૈદા હોંગે ઝાહિર હૈ. (આપ બીતી નંબર ૬ સફા ૪૧૫)

તીસરા બાબ

બદ નઝરીકે નુકસાનાત

યે બાત દર હકીકત પેહલે દો બાબોંકે મઝામીનકી તકમીલ હૈ.

બદ નિગાહીકો લોગ મા'મૂલી સમઝતે હૈં

બદ નિગાહી અગરચે બહોત બળા ગુનાહ હૈ. મગર ચૂંકે અકસર લોગ ઉસ્કો મા'મૂલી સમઝતે હૈં, ઈસ લિયે બેધળક ઉસ્કો કરતે રેહતે હૈં. ઝિના ચોરી વગૈરહ જો ગુનાહ હૈં ઉનમેં કુવ્વત ઔર તાકતકી ઝરૂરત હૈ, મગર બદ નિગાહીમેં કુવ્વત ઔર તાકતકી ઝરૂરત નહીં, ઈસ વાસ્તે યે મર્ઝ જાતા ભી નહીં, યહાં તકકે બૂઢ્ઢે ભી ઈસ્મેં મુબતલા હૈં. હઝરત થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝસે એક બૂઢ્ઢે આદમી મિલે, બહોતસે કામોંમેં વો મુત્તકી થે, મગર ઉન્હોંને અપની હાલત બયાન કી કે મૈં લળકોંકો બુરી નઝરસે દેખનેમેં મુબતલા હું. એક ઔર બૂઢ્ઢે મિલે વો ઔરતોંકો ઘોરનેમેં મુબતલા થે. ઔર યે બીમારી શુરૂ' જવાનીમેં પૈદા હોતી હૈ બલ્કે સબ ગુનાહોંકી યેહી શાન હૈ કે પેહલે જવાનીમેં તકાઝેકી વજહસે કિયા જાતા હૈ ફિર વો બીમારી ઔર રોગ લગ જાતા હૈ ઔર કબર તક નહીં જાતા. (ગઝ્ઝુલ બસર સ. ૮)

બદ નિગાહીકા કિતના બળા નુકસાન હૈ કે જબ ઉસ્મેં મુબતલા હો જાતા હૈ ફિર વો ઉસ્સે છૂટતા નહીં. આદમી

બૂઢા હો જાએ, કબરકે કિનારે તક પહોંચ જાએ, હિમ્મત ખતમ હો જાએ મગર યે ખતરનાક બીમારી સાથ લગી રહતી હૈ.

શરમગાહસે ઝિયાદહ નઝરકી હિફાઝત ઝરૂરી હૈ

હાફિઝ ઈબ્ને કય્યિમ (રહ.) ને અલ્જવાબુલ કાફી સફા ૨૦૪ મેં બહોત તફસીલસે ઈસ પર બહસ કી હૈ. વો ફરમાતે હૈં કે હવાદિસકી ઈબ્તિદા નઝરસે હોતી હૈ જૈસાકે આગકે શો'લોંકી ઈબ્તિદા એક ચિંગારીસે હોતી હૈ. ઈસ લિયે શરમગાહસે ઝિયાદહ નઝરકી હિફાઝત ઝરૂરી હૈ, ઈસ લિયે કે ઈબ્તિદા તો નઝરસે હોતી હૈ ઉસ્કે બા'દ ખિયાલ જમના શુરૂ' હોતા હૈ ફિર ઉધર કદમ ઉઠતે હૈં ઔર ઉસ્કે બા'દ ઈબ્તિલા હો જાતા હૈ.

(આપ બીતી નં. ૬ સ. ૪૧૫)

ઈસી વાસ્તે કહા ગયા હૈ કે જો ઈન ચાર ચીઝોંકી હિફાઝત કરે તો અપને દીનકી હિફાઝત કર લેતા હૈ. નઝર, ફિર દિલકા ખિયાલ, ફિર બાતચીત, ફિર કદમ. આદમીકો ચાહિયે કે ઈન ચારોંહી ચીઝોંસે બચનેકે લિયે કોશિશ કરે કે ઈન્હી દરવાઝોંસે દુશ્મન શૈતાન ઘરોંમેં ઘુસતા હૈ. ઔર ફિર ઘરકી બરબાદી ઔર હલાકતકા ઝરીઆ બનતા હૈ. ઉસ્કે બા'દ હાફિઝ ઈબ્ને કય્યિમ (રહ.) ને ઈન ચારોં પર તફસીલી બહસ કી હૈ. સબસે પેહલે નઝરસે ઈબ્તિદા કી હૈ કે ઉસ્સે હિફાઝત શરમગાહકી હિફાઝતકા અસલ ઝરીઆ હૈ કે જો અપની નઝરકો આઝાદ છોળ દે વો હલાકતકી જગહમેં પહોંચા દેતી હૈ.

બદનઝરી ઝખમકો ઝિયાદહ ગેહરા કરતી હૈ

હાફિઝ ઈબ્ને કય્યિમ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે નિગાહકા તીર જિસ્કી તરફ ફૈંકા જાએ ઉસ્સે પેહલે તીર ફૈંકનેવાલે હી કો કતલ કરતા હૈ કે નિગાહ ડાલનેવાલા દૂસરી નિગાહકો અપને ઝખમકા ઈલાજ સમઝતા હૈ. હાલાંકે વો ઝખમકો ઝિયાદહ ગેહરા કરતા હૈ. (આપ બીતી સ.૪૧૭)

બદ નિગાહીસે કભી સૈરી નહી હોતી

એક નુકસાન તો યે હૈ કે યે ઈસ ગુનાહકે સરઝદ હો જાનેકે બા'દ આંખોં પર ઝુલમત છા જાતી હૈ. આંખેં બે નૂર હો જાતી હૈં ઔર દિલ પર પરેશાની સવાર હો જાતી હૈ. ઔર એક નુકસાન યે હૈ કે યે ગુનાહ ચાહે કિતનાહી ઝિયાદહ કિયા જાએ ઔર ચાહે હઝારોં અમરદોં ઔર ઔરતોંકો ઘોરા જાએ ઔર ઘંટોં તક ઘોરા જાએ મગર સૈરી નહી હોતી. નતીજા **લઅનલ્લાહુન્નાઝિ–ર વલ્મન્ઝૂ–ર ઈલૈહિ**કા મિસ્દાક બન કર રેહ જાતા હૈ ઔર અલ્લાહકી લા'નતકા મુસ્તહિક હો જાતા હૈ. ઔર યે કિતના બળા નુકસાન હૈ કે ઈસ ગુનાહકે કરનેકે ઝમાનામેં અલ્લાહકી રહમતસે દૂર રહે.

બદ નઝરીસે ઈબાદતકા મઝા જાતા રેહતા હૈ

એક નુકસાન યે ભી હૈ કે ઈસ મર્ઝકે બા'દ ઈબાદતકી

હલાવત ખતમ હો જાતી હૈ, ઈબાદત બે-મઝા બન જાતી હૈ.

હદીસે પાકમેં ભી યે મઝમૂન વારિદ હુવા હૈ. હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે જિસ્કી નઝર કિસી ઔરતકે હુસ્ન ઔર જમાલ પર પળ જાએ, ફિર વો અપની નિગાહ હટા લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કે બદલે એક ઐસી ઈબાદત ઉસે અતા ફરમા દેતે હૈં જિસ્કી લઝ્ઝત વો અપને દિલમેં પાતા હૈ. મા'લૂમ હુવા કે નિગાહ હટા લેનેમેં ઈબાદતકી લઝ્ઝત મા'લૂમ હોતી હૈ. ઔર ઉસ્કે ખિલાફ કરનેમેં ઈબાદતકી હલાવત ઔર લઝ્ઝત ખતમ હો જાતી હૈ. ઔર યે હદીસ પેહલે ગુઝર ચુકી હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ગૈરતમંદ હૈં. અલ્લાહકી ગૈરત યે ગવારા નહીં કરતી કે ઉસ્કા દિલ ઉસ્કે ગૈરસે લઝ્ઝત હાસિલ કરનેકે બા'દ અલ્લાહકી ઈબાદતસે લઝ્ઝત હાસિલ કરે. અલ્લાહ તઆલા હમેં મેહફૂઝ રખ્ખે.

સૂરતેં બદલ દેંગે

એક નુકસાન યે ભી હૈ કે ઈસ ગુનાહકે કરને પર સખ્ત વઈદ વારિદ હુઈ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કી વજહસે સૂરતેં બદલ દેંગે. જૈસા કે તબરાનીકી રિવાયત પેહલે ગુઝર ચુકી હૈ. અલ્લાહ હી અપને ગઝબસે પનાહમેં રખ્ખે. આમીન!

હર તરહકી બદ નિગાહીસે બચા જાએ

બદ નિગાહી ચૂંકે ખતરનાક બીમારી હૈ. લિહાઝા ઉસ્કી તમામ કિસ્મોંસે પરહેઝ કરના ચાહિયે. એક કિસ્મ ઔરતોંકી તરફ ઘોરના હૈ કે ઉસ્કે દેખનેસે અપની નિગાહોંકો

મેહફૂઝ રખ્ખેં. એક કિસમ અમરદકી હૈ. (યા'ની અમરદ વો લળકા હૈ જિનકી અભી ડાળ્હી (દાઢી) ન નિકલી હો) ઉસ્કી સોહબતસે પરહેઝ કિયા જાએ. એક બુઝુર્ગકા ખાસ અમરદોંકે હકમેં કૌલ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા જિસ્કો અપની બારગાહમેં મરદૂદ કરના ચાહતે હૈં ઉસ્કો લળકોંકી મુહબ્બતમેં મુબતલા કર દેતે હૈં.

હઝરતે અકદસ થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક ધોકા ઔર હોતા હૈ ઔર વો યે કે બા'ઝ કેહતે હૈં કે જૈસે અપને બેટેકો દેખકર જી ચાહતા હૈ કે ગલે લગા લૂં, ઉસી તરહ દૂસરેકે બચ્ચેકો ભી દેખકર હમારા યેહી જી ચાહતા હૈ.

સાહિબો! ખુલી હુઈ બાત હૈ કે અપને સિયાને બચ્ચે ઔર દૂસરેકે સિયાને બચ્ચેમેં બળા ફર્ક હૈ. અપને લળકેકો ગલે લગાના, ચિમટાના ઔર તરહકા હૈ. ઉસ્મેં શહવતકી મિલાવટ હરગિઝ નહીં, ઔર દૂસરેકે લળકેકી તરફ ઔર કિસમકા મૈલાન હૈ કે ઉસ્મેં ગલે લગાનેસે ભી આગે બળ્હનેકો બા'ઝકા દિલ ચાહતા હૈ. મેહબૂબકી જુદાઈમેં ઔર તરહકા રંજ હો જાતા હૈ, ઔર લળકેકી જુદાઈમેં ઔર તરહકા. ઈસ તરહકે લળકેકી મુહબ્બત તો ઔર ભી ખતરનાક ઝહર હૈ. કુરઆનમેં તો ઉસ્કો હરામ કહા ગયા હૈ.

દો વાકિએ

ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) અપની કિતાબ તલ્બીસે ઈબ્લીસમેં લિખતે હૈં કે અબૂ અબ્દુલ્લાહ ઈબ્નુલ જલા કેહતે હૈં કે મૈં ખળા હુવા એક ખૂબસૂરત નસરાની લળકેકી તરફ દેખતા થા. ઈતનેમેં અબૂ અબ્દુલ્લાહ બલ્ખી (રહ.) મેરે

સામનેસે ગુઝરે, પૂછા કૈસે ખળે હો ? મૈંને કહા અય ચચા આપ ઈસ સૂરતકો દેખતે હો કયૂંકર દોઝખકી આગમેં અઝાબ કિયા જાએગા? ઉન્હોંને અપને દોનૂં હાંથ મેરે શાનોંકે બીચમેં મારે ઔર કહા કે ઈસ્કા નતીજા તુઝકો મિલેગા અગરચે કુછ મુદ્દત ગુઝર જાએ. મૈંને ચાલીસ બરસકે બા'દ ઈસ્કા નતીજા પાયા કે કુરઆન શરીફ મુઝકો યાદ ન રહા.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ.૩૪૯)

અબૂલ અદયાન કેહતે હૈં કે મૈં અપને ઉસ્તાદ અબૂબકર વકાક (રહ.) કે સાથ થા. એક નૌજવાન લળકા સામને આયા ઉસ્કો દેખને લગા. ઉસ્તાદને મેરી યે હરકત દેખકર ફરમાયા, બેટા કુછ મુદ્દતકે બા'દ તુમ ઈસ્કા નતીજા પાઓગે. બીસ બરસ તક મુન્તઝિર રહા વો નતીજા ન દેખા. એક રાત ઉસી સોચ બિચારમેં સો રહા થા, જબ સુબહકો ઉઠા તો તમામ કુરઆન ભૂલ ગયા. (આપ બીતી)

તસ્વીર દેખના

બદ નઝરીકી એક કિસમ વો નંગી તસ્વીરેં જો અખ્બારોં ઔર કિતાબોંમેં હોતી હૈં ઉનમેંસે ભી અપની નિગાહકો બચાયા જાએ. નીઝ સિનેમા, ટેલીવીઝન પર જો તસ્વીરેં આતી હૈં ઉનસે ભી પરહેઝ કિયા જાએ. યે સારી ચીઝેં બુરાઈયોંમેંસે હૈં જિનસે હમેં મના' કિયા ગયા હૈ.

ટેલીવીઝનકી મુસીબત

યે ટેલીવીઝન જો ઈંગલેન્ડમેં તકરીબન સારે હી

મુસલમાન ઘરાનોંમેં હે શાયદ હી કોઈ દીનદાર આદમીકા ઘર બચા હુવા હો. મગર યે કે જો લોગ દીનદાર હૈં ઔર દીની ઝહન઼કે હૈં વો ટેલીવીઝનકો અપની ઔલાદકે લિયે ઔર ખૂદ અપને લિયે મોહલિક ઔર નુકસાન દેનેવાલા સમઝતે હૈં. ઉનકે ઘર ટેલીવીઝનસે ખાલી હૈં, વરના ઝિયાદહ તર વોહી હૈં જો અપને કીમતી વકતકો ગુઝારનેકા મશ્ગલા ટેલીવીઝન હી કો પસંદ કરતે હૈં. આમ તૌર પર ટેલીવીઝન દેખનેમેં માંએં, બેહનેં, બેટીયાં, મર્દ, ઔરત સબહી શામિલ હૈં. ટી.વી. પર આનેવાલી તસ્વીરોંકો દેખતે રેહતે હૈં. ઐસી હાલતમેં શરમ ઔર હયા, અદબ ઔર લિહાઝ જો હમારે મઆશરેકે અહમ અરકાન હૈં કહાં બાકી રેહ સકતે હૈં ?

ટેલીવીઝનકે નુકસાનાત

ટેલીવીઝનસે ફાઈદા તો દરકિનાર ઝાહિરી ઔર બાતિની હર તરહકે નુકસાન હી નુકસાન હૈં. ઝાહિરી નુકસાન તો યે હૈ કે આંખોંકે લિયે સખ્ત નુકસાન દેનેવાલા હૈ. મગરિબી અકવામકે ફલાસફર (વૈજ્ઞાનિક)ઔર મુબસ્સિરીનકા કેહના હૈ કે ટેલીવીઝન મજમૂઈ હૈસિયતસે નિહાયત નુકસાન દેનેવાલા હૈ. અમરીકન મુબસ્સિરીનકી રાય હૈ કે અમરીકન લળકે લળકિયાં ઔર નૌજવાન ટેલીવીઝન પર મારધાડકે કિસ્સે ઔર મનાઝિર દેખકર રોઝાનાકી ઝિન્દગીમેં હકીકતન ઉન બાતોંકો કર ગુઝરતે હૈં. અકસર બેન્કોંમેં જો ડાકે પળતે હૈં ઉન્કે તૌર તરીકે ટેલીવીઝન ઔર સિનેમાકી ફિલ્મોંસે દેખતે ઔર સીખતે હૈં. યે ખરાબી મગરિબી મમાલિક હી પર મૌકૂફ નહી હૈ. અકસર અખબારોંકી ખબરોંસે પતા ચલતા હૈ કે મગરિબી

ઔર મશરિકી મમાલિકમેં ભી આજ કલ જો જરાઈમકે વાકિઆત ચોરી જેબ તરાશી, ઘર ફાળને ઔર ઔરતોં પર મુજરિમાના હમલે હોતે હૈં વો નૌજવાનોંને ટેલીવીઝન ઔર સિનેમાસે સીખે હૈં. નૌજવાનોંને ખૂદ અદાલતી તહકીકાતમેં ઈસ્કા ઈકરાર કિયા હૈ કે હમેં યે ચીઝેં ટેલીવીઝન પર અમલી તૌર પર દેખકર ખૂદ કરનેકા શૌક પૈદા હુવા.

મગરિબી મુલ્કોંકે માહિર ડૉકટરોંકા કેહના હૈ કે ઘંટોં તક રોઝાના ટેલીવીઝન દેખનેસે આંખોંકો સખ્ત નુકસાન પહોંચતા હૈ ઔર જિસ્મકો ભી નુકસાન પહોંચતા હૈ.

નંગી તસ્વીરેં

આંખોંકે ગલત ઈસ્તે'માલાતમેંસે નંગી તસ્વીરોંકો દેખના ઔર જઝબાતકો ભળકાને વાલે રિસાલે ઔર કિતાબેં દેખના ભી હૈ, જિન્કા મકસદ હી યે હોતા હૈ કે લોગોંકે શૈતાની જઝબાતકો ભળકાકર બપને રિસાલે બેચે જાએં. જબ નફ્સ ઔર શૈતાન ઉન ભળકાનેવાલી ચીઝોંકી તરફ માઈલ કરે તો આદમી યે સોચે કે મુઝે ઉન્કે દેખનેસે કયા ફાઈદા? સિવાએ ઉસ્કે કે ખિયાલાત ખરાબ હોં, બુરી ખ્વાહિશ પૈદા હો, કૌન હૈ જો ઉન ગુનાહોંકી ચલતી ફિરતી દઅવતોંસે સૈર હો સકે. કબ તક ઔર કહાં કહાં, યહાં તકકે બુઢે ભી જિનકી કમર ઝુક ગઈ હૈ ઈસ ખતરનાક બીમારીસે નહીં બચતે.

નંગેપનકી આખરી હદ

અગર બદ નઝરીકા સૈલાબ ઈસી તરહ જારી રહા તો

વો દિન દૂર નહી જબ નામો નિહાદ તરક્કીકી મુતવાલી યે કૌમેં બિલ્કુલ હી નંગા ચલા ફિરા કરેંગી. જૈસે આજકલ નંગે માદરઝાદ મરદોં ઔર ઔરતોંકે વાકિઆત અકસર મમાલિકમેં ખુલે રસ્તોં પર દૌળનેકે ઝાહિર હો રહે હૈં. યે સબ ઈશારે હૈં ઉસ આનેવાલે વકતકી તરફ જિસ તરફ બદ નઝરીકા સૈલાબ કૌમોંકો બહા લે જા રહા હૈ.

કિસીકે ઘરમેં ઝાંકના

બદ નઝરીકી એક કિસમ કિસીકે મકાનકે અંદર કિસી સૂરાખ યા ખિડકીસે ઝાંકના ભી હૈ. ઉસ પર ભી હદીસમેં બહોત હી સખ્ત વઈદ આઈ હૈ. યહાં તકકે ઘરવાલેકો ઈખ્તિયાર દિયા ગયા હૈ કે ઝાંકનેવાલેકી આંખ ફોડ દે. તો ગોયા નતીજતન ઝાંકના અપને આપકો અંધા બનાના હૈ. યહાં પર આમ તૌર પર બસા ઔકાત ઘરોંકે અંદર દરવાઝા ખિટખિટાનેકે બાદ જવાબ ન મિલને પર લેટર બોકસસે ઝાંકા કરતે હૈં. યે બહોત બુરા કરતે હૈં. યે નાજાઈઝ ઔર હરામ હૈ. ખુલાસા યે હૈ કે નઝર શૈતાનકે તીરોંમેંસે એક ઝહરમેં બુઝા હુવા તીર હૈ. લિહાઝા હિમ્મત ઔર ઈરાદેસે નિગાહોંકો નાજાઈઝ જગહોં પર જાનેસે મેહફૂઝ રખ્ખે.

ચોથા બાબ

અચ્છી નઝરકા બયાન

અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ વ અમ્મ નવાલુહૂ કી હઝારોં

નેઅમતેં જો ઈન્સાનોં પર હર વકત મુસલાધાર બારિશકી તરહ બરસતી રેહતી હૈં. ઉનમેંસે એક બહોત બળી નેઅમત આંખ ભી હે, ઉસ્કો ગલત ઈસ્તે'માલસે બચાના યે આંખકા હક હે, ઉસ્કી સહીહ કદરદાની સહીહ જગહોં પર ઉસ્કો ઈસ્તે'માલ કરના હે.

કાઈનાતકો ઈબરતસે દેખના

આંખ અલ્લાહ તઆલાકી બખ્શી હુઈ બળી નેઅમત હૈ જિસ્સે હમ રાત દિન અલ્લાહકી મખ્લૂકકો દેખતે હૈં. ઈસ નેઅમતકા હક ઈસ તરહ અદા હો સકતા હે કે હમ કાઈનાતકે નિઝામમેં ગૌરો ફિક્ર કરકે ખાલિકે કાઈનાતકો પેહચાનેં. કુરઆને પાકમેં સેંકડોં જગહ કાઈનાતકી ચીઝોંમેં ગૌરો ફિક્ર કરનેકી દા'વત દી ગઈ હૈ. ઈરશાદે બારી તઆલા હે કે,

અલ્લઝી ખલક સબ્અ સમાવાતિન્ તિબાકા. મા તરા ફી ખલ્કિર્રહ્માનિ મિન્ તફાવુત્. ફર્જિઈલ્ બસર હલ્ તરા મિન્ ફુતૂર. થુમ્મર્ જિઈલ્ બસર કર્રતૈનિ યન્કલિબ્ ઈલૈકલ્ બસરૂ ખાસિઅંવ્ વહુવ હસીર.

યા'ની જિસને સાત આસમાન ઉપર તલે પૈદા કિયે. જૈસે હદીસમેં હૈ કે એક આસમાનસે ઉપર લંબે ફાસલાસે દૂસરા આસમાન હે, ફિર ઉસી તરહ ઉસ્સે ઉપર તીસરા ઔર ઈસી તરહ આસમાન હૈં. આગે આસમાનકી મઝબૂતી બયાન ફરમાતે હૈં કે અય દેખને વાલે તૂ ખુદાકી ઈસ કારીગરીમેં કોઈ ખલલ (નુકસાન) ન દેખેગા. તૂ અબકી બાર ફિર નિગાહ ડાલકર દેખ લે, કહીં તુઝકો કોઈ ખલલ નઝર આતા હે. યા'ની બગૈર ગૌર કિયે તૂ બહોત બાર દેખેગા. અબકી બાર

ગૌરસે નિગાહ કર. ફિર બાર બાર નિગાહ ડાલ કર દેખ. આખિર કાર નિગાહ ઝલીલ ઔર ખ્વાર હોકર તેરી તરફ લૌટ આએગી. ઔર કોઈ ખલલ નઝર ન આએગા.

(બયાનુલ કુરઆન પારા ૨૯ સ. ૨૫)

મૌલાના શબ્બીર અહમદ ઉસ્માની (રહ.) ફવાઈદમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે અય મુખાતબ! ઉપર આસમાનકી તરફ નઝર ઉઠાકર દેખ. કહીં ઊંચ નીચ યા દરાડ ઔર શિગાફ નહીં પાએગા, બલ્કે એક સાફ હમવાર મિલા હુવા મઝબૂત ઔર મુનઝ્ઝમ ચીઝ નઝર આએગી, જિસ્મેં બહોતસે ઝમાને ગુઝરનેકે બાવજૂદ આજ તક કોઈ તફાવુત ઔર ફર્ક નહીં આયા. (સ.૭૨૯)

ફલોંસે ઈબરત

ઉન્ઝુરૂ ઈલા સમરિહી ઈઝા અસ્મર વ યન્ઈહી. ઈન્ન ફી ઝાલિકુમ લઆયાતિલ્ લિકૌમિંય્ યતફક્કરૂન.

દેખો હર દરખ્તકે ફલકો જબ વો ફલ લાતા હૈ, ઔર ઉસ્કે પકનેકો. ઈન ચીઝોંમેં નિશાનીયાં હૈં ઈમાનવાલોંકે વાસ્તે.

મૌલાના શબ્બીર અહમદ ઉસ્માની (રહ.) ફરમાતે હૈં. યા'ની શુરૂમેં જબ ફલ આતા હૈ તો કચ્ચા, બદ મઝા ઔર ફાઈદાકે કાબિલ નહીં હોતા હૈ. ફિર પકનેકે બા'દ કૈસા લઝીઝ, ખૂશ ઝાઈકા ઔર કાર આમદ બન જાતા હૈ. સબ ખુદાકી કુદરતકા ઝુહૂર હૈ. (સફા ૧૮૧)

હઝરતે અકદસ થાનવી (રહ.) મસાઈલુસ્સુલૂકમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે ઉન્ઝુરૂ ઈલા સમરિહીમેં ઈશારા હૈ કે

મખ્લૂકકી તરફ નઝર કરના જબકે હકકે લિયે હો બુરા નહીં, અગર મકસૂદમેં ઉસ્કી તરફ ઝરૂરત હો તો મતલૂબ હૈ. પસ મખ્લૂક ઉસ વકત હક તઆલાકા આઈના હો જાતી હૈ.

(બયાનુલ કુરઆન પારા ૭ સ. ૧૪૪)

બસીરતકે બગૈર બસારત બેકાર હૈ

ગર્ઝ યે કે બે શુમાર આયાતમેં કાઈનાતકો દેખને ઔર ઉસ્મેં ગૌર કરનેકા હુકમ દિયા ગયા હૈ. લિહાઝા નઝરકા એક ઈસ્તે'માલ તો અલ્લાહકી આયાત ઔર કાઈનાતમેં ગૌર ફિક્ર કરનેકે લિયે કરના હૈ. ઈસ બસારતસે બસીરત (દિલકી રોશની) નસીબ હોતી હૈ, ઔર ઉસ બસીરતકે બગૈર યે ઝાહિરી બસારત બેકાર હૈ. જૈસાકે અલ્લાહ તઆલાને કાફિરોંકે બારેમેં ફરમાયા હૈ કે **લહુમ્ અઅ્યુનુલ્ લાયુબ્સિરૂન બિહા** ઉન્કી આંખેં હૈં જિનસે દેખતે નહીં. ઈસ આયતસે મા'લૂમ હુવા કે જિસ ઝાહિરી આંખકે સાથ બસીરત ન હો વો ગોયા અંધી હૈ. દૂસરી તરફ ઈરશાદ હૈ. **મન્ કાન ફી હાઝિહી અઅ્મા ફહુવ ફિલ્આખિરતિ અઅ્મા વઅઝલ્લુ સબીલા** ઈસી લિયે અલ્લાહ વાલોંકી નઝરોંમેં ભી બળી તાકત ઔર કુવ્વત હોતી હૈ.

નિગાહે મર્દે મો'મિનસે બદલ જાતી હૈં તકદીરેં

હઝરત મૌલાના ઈલ્યાસ સાહબ (રહ.) કે બારેમેં બયાન કિયા જાતા હૈ કે અખીરી દિનોંમેં બહોત હી કમઝોર ઔર નાતવાં હો ગએ થે મગર સારી તાકત ઔર કુવ્વત સિમટકર નઝરમેં આ ગઈ થી.

મો'મિનકી ફિરાસત

જબ બસારતકે સાથ બસીરત હાસિલ હો જાતી હૈ તો એક હી નઝરમેં બહોત દૂરકી બાત નઝર આ જાતી હૈ. જૈસાકે મશ્હૂર હૈ. **ઈત્તકૂ ફિરાસતલ્ મો'મિન્ ફઈન્નહૂ યન્ઝુરૂ બિનૂરિલ્લાહ.** યા'ની મો'મિનકી ફિરાસતસે ડરો કે વો અલ્લાહકે નૂરસે દેખતા હૈ.

તિલાવતકે લિયે આંખોંકા ઈસ્તે'માલ

અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂને આંખ જૈસી કીમતી નેઅમત દી હૈ તો ઉસ્કી મદદસે તિલાવત કી જાએ કે ઉસ્સે ઝાહિરી ઔર બાતિની ફાઈદે હાસિલ હોતે હૈં. આંખકી રોશની બઢતી હૈ. આંખોંમેં નૂર આતા હૈ. દિલકા ઝંગ દૂર હોકર દિલ સાફ હો જાતા હૈ. કુવ્વતે હાફિઝા બઢતી હૈ. હઝરતે અકદસ શેખુલ હદીસ સાહબ દામત બરકાતુહુમ ફઝાઈલે કુરઆન સફા ૧૨ પર ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે હઝરત અલી (રદિ.) સે અહયામેં નકલ કિયા ગયા હૈ કે તીન ચીઝેં હાફિઝાકો બઢાતી હૈં. (૧) મિસ્વાક, (૨) રોઝા, (૩) તિલાવતે કુરઆન પાક.

કિતાબેં દેખને ઔર મોહતાજોંકી ઈમદાદકે લિયે આંખોંકા ઈસ્તે'માલ

કુરઆન પાકકે અલાવા અહાદીસકી કિતાબોંકો દેખના, મોઅતબર બુઝુર્ગોંકી કિતાબોંકો પઢના, અંધે, લૂલે, લંગડે

અપાહજકી મદદકે લિયે જાના, મો'મિનોંકી હાજાતકો પૂરા કરના. ગર્ઝ કે આંખોંકે સહીહ ઈસ્તે'માલકે હઝારોં તરીકે હૈં જિસ્કા ખુલાસા વ તઆવનૂ અલલ્ બિર્રિ વત્તકવા વલા તઆવનૂ અલલ્ ઈસ્મિ વલ્ઉદ્વાન હૈ. યા'ની ભલાઈ ઔર તકવા પર એક દૂસરેકી મદદ કરો, ઔર ગુનાહ ઔર ઝુલ્મ પર મદદ ન કરો.

પાંચવાં બાબ

બદ નઝરીકે મુતઅલ્લિક બુઝુર્ગોંકે ચાલીસ ઈરશાદાત

(૧) સય્યિદુલ કૌનેન રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે મૈંને અપની વફાતકે બા'દ અપની ઉમ્મતમેં ઔરતોંકે જૈસા કોઈ ફિતના નહી છોળા.

(૨) હઝરત ફારૂકે આ'ઝમ (રદિ.) ને ફરમાયા. અગર દો બોસીદા હડ્ડિયાં ભી તન્હાઈમેં જમા' હોંગી તો એક દૂસરેકા ઈરાદા કરેંગી. (બોસીદા હડ્ડીસે ઈશારા બુઢ્ઢે મર્દ ઔર બુઢ્ઢી ઔરતકી તરફ હૈ)

(૩) હઝરત શેખુલ હદીસ હાફિઝ મૌલાના મુહમ્મદ ઝકરિય્યા સાહબ દામત બરકાતુહુમને મદીના મુનવ્વરાકી મજલિસમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે બદ નઝરીસે ઈબાદતકી હલાવત ઔર મઝા ખતમ હો જાતા હૈ.

(૪) હઝરતે અક્દસ દામત બરકાતુહુમકે મલ્ફૂઝાત જો સોહબતે ઔલિયાકે નામસે શાએઅ હુએ હૈં, ઉસ્મેં સફા

૧૧૬ પર હઝરતે અકદસ દામત બરકાતુહુમને નિસ્બતકી ચાર કિસ્મોં **નિસ્બતે ઈન્ઈકાસી, નિસ્બતે ઈલ્કાઈ, નિસ્બતે ઈસ્લાહી, નિસ્બતે ઈત્તિહાદીકો** બહોત તફસીલકે સાથ બયાન ફરમાયા હૈ. ઉનમેં નિસ્બતે ઈન્ઈકાસીકે ઝેલમેં બયાન ફરમાતે હૈં કે હઝરત શાહ અબ્દુલ અઝીઝ સાહબ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે નિસ્બતે ઈન્ઈકાસી યે નિસ્બત બહોત કમઝોર હૈ. થોડી દેરકે લિયે આઈના હટ જાએ યા'ની શેખકી મજલિસસે હટ જાએ તો ઉસકા અસર જાતા રેહતા હૈ, મગર મેરી રાય યે હૈ કે ઉસ્સે નહી જાતી, બલ્કે અગર કોઈ ઉસ રાહમેં મર મિટે તો તરક્કી કરતી રેહતી હૈ. અલ્બત્તા ગુનાહોંસે ખાસ કર બદ નિગાહીસે યે બહોત જલ્દ ઝાએઅ હો જાતી હૈ. ઈસ લિયે ઉસ્સે બચના ઝરૂરી હૈ.

(૫) હઝરતે અકદસ દામત બરકાતુહુમ એક મકતૂબે ગિરામીમેં તહરીર ફરમાતે હૈં વહાં યા'ની યુરોપકે માહોલમેં નઝરકી હિફાઝત બહોત ઝરૂરી હૈ.

(૬) હઝરત મૌસૂફ દૂસરે એક ખતમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે બદ નઝરી બહોત હી ખતરનાક બીમારી હૈ ઔર ઈબાદતકી હલાવતકો ઐસા ખોતા હૈ કે ઉસ્કે ફૌરી અસર પર હૈરત હોતી હૈ. તુમ ભી જબ ચાહો ઉસ્કો ગૌરસે તજુર્બા કર લીજિયો કે ઈસ મૂઝી મર્ઝકે બા'દ દેર તક ઈબાદતમેં લઝ્ઝત પૈદા નહી હોતી. એક ઔર દૂસરા તજુર્બા તુમ્હેં બતાએં કે ઈસ તરહકે ગુનાહોંકે બા'દ કપળોંમેં બૂ ઝિયાદહ આને લગતી હૈ. ઔર જિસ ઝમાનેમેં અલ્લાહ તઆલા અપને ફઝલ ઔર કરમસે કિસીકો ઈસ્સે મેહફૂઝ રખ્ખે, ઔર ઈબાદત બિલ્ખુસૂસ દુરૂદ શરીફકી કસરતકી તૌફીક

અતા ફરમાએ તો કપળોંમેં બૂ કમ આતી હૈ. મૈંને અકાબિરકે કપળોંકો ખાસ તૌરસે એક હફ્તાકે બા'દ સુંઘા કે ઉન્મેં પસીનાકી બૂ કા ઝરાસા ભી અસર નહીં હોતા થા.

(૭) હઝરતે અકદસ મદ્ઃ ઝિલ્લુહૂ એક મકતૂબે ગિરામીમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે યે તો બહોત મુજર્રબ ચીઝ હૈ કે બદ નિગાહીસે કપળોંમેં બદબૂ ભી પૈદા હો જાતી હૈ ઔર વઝીફોંમેં ભી દિલ નહીં લગતા.

(૮) હઝરત શેખુલ હદીસ સાહબ મદ્ઃ ઝિલ્લુહૂ એક મકતૂબમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે યે બાત નિહાયત કાબિલે એહતિમામ ઔર ઝરૂરી હૈ કે નૌ ઉમરોંસે સોહબતમેં નઝરકી હિફાઝતકી બળી ઝરૂરત હૈ, વરના નેકી બરબાદ ગુનાહ લાઝિમ હો જાતા હૈ.

(૯) પીરાને પીર સય્યદ અબ્દુલ કાદિર જીલાની (રહ.) ને અપને સાહબઝાદેકો જો વસિય્યતેં ફરમાઈ હૈં ઉનમેં એક વસિય્યત યે ભી હૈ કે મરદોં ઔર ઔરતોં, બિદઅતિયોં, દૌલતમંદોં ઔર આમ આદમિયોંકે સાથ સોહબત ન રખ. ઉસ્સે તેરા દીન જાતા રહેગા.(શરીઅત ઔર તરીકત સ.૫૨૫)

(૧૦) ઈમામ કુશૈરી (રહ.) અપની વસિય્યતોંમેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે લળકોં ઔર ઔરતોંકી સોહબતસે બચે. બલ્કે ઉનસે ઝિયાદહ ઘુલ મિલકર બાતેં ભી ન કરે.

(શરીઅત ઔર તરીકત સ. ૫૨૮)

(૧૧) હઝરત અબૂલ કાસિમ કુશૈરી ફરમાતે હૈં કે સાલિકકે લિયે અમરદોં ઔર ઔરતોંસે મેલજોલ રેહઝન હૈ.

(ગઝ્ઝુલ બસર સ.૧૦)

(૧૨) એક ખાસ બુઝુર્ગ ખાસ અમરદોંકે બારેમેં ફરમાતે

હૈં કે ખુદા તઆલા જિસ્કો અપની બારગાહસે મરદૂદ કરના ચાહતે હૈં ઉસ્કો લળકોંકી મુહબ્બતમેં મુબ્તલા કર દેતે હૈં.
(ગઝ્ઝુલ બસર)[1]

(૧૩) હઝરત પીરાને પીર શેખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જબ તક ઈન્સાન દસ ચીઝે અપને નફ્સ પર ફર્ઝ ન કર લે ઉસ વકત તક પરહેઝગારી કામિલ નહીં હોતી. (૧) ઝબાનકો ગીબતસે પાક રખ્ખે, (૨) બદ ગુમાનીસે પરહેઝ કરે, (૩) ઠઠ્ઠા, મઝા કરનેસે પરહેઝ કરે, (૪) હરામસે આંખોંકો બંદ કરે, (૫) ઝબાનસે સચ્ચી બાત કહે, (૬) ખુદાએ તઆલાકા અપને ઉપર એહસાન માને ઔર અપને નફ્સ પર ભરોસા ન કરે ઔર ઉસ્કો અચ્છા ન સમઝે, (૭) અપને માલકો ઉસ્કે મુસ્તહિકકે ઉપર ખર્ચ કરે ઔર ઉન લોગોં પર ખર્ચ ન કરે જો બાતિલ હૈં યા ઉસ્કે મુસ્તહિક નહીં હૈં, (૮) બુલંદ મરતબા ઔર બુઝુર્ગીકી ખ્વાહિશ અપને વાસ્તે ન કરે, (૯) પાંચોં વકતકી નમાઝ વકત પર અદા કરે ઔર રૂકૂઅ ઔર સિજદહકો અચ્છી તરહ બજા લાએ, (૧૦) ઔર સુન્નતે પૈગમ્બર (સ.અ.વ.) કી પૈરવી કરે ઔર મુસલમાનોંસે મિલા રહે.(ફુતૂહુલ ગૈબ)

(૧૪) ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે શહવતકી આફતોંમેંસે એક આફત ઈશ્ક હૈ, વો બહોતસે ગુનાહોંકા સબબ બનતા હૈ. અગર આદમી શુરૂ' હી સે એહતિયાત ન કરે તો મઆમલા કાબૂસે બાહિર હો જાતા હૈ. એહતિયાતકી સૂરત યે હૈ કે આંખકો મેહફૂઝ રખ્ખે. અગર અચાનક કિસી પર નિગાહ પળ ગઈ હૈ તો ઉસ્કો રોકના આસાન હૈ, લેકિન અગર આંખોંકો બિલા કૈદ છોળ દેગા તો ફિર ઉસ્કા ઠહેરના

મુશ્કિલ હો જાએગા. ઈસ બારેમેં નફ્સકી મિસાલ જાનવર જૈસી હૈ. અગર કિસી તરફ જાનેકા ઈરાદા કરે તો પેહલેહી ઉસ્કી લગામ ફેરના આસાન હોતા હૈ, ઔર જબ બે–લગામ હો ગયા ઔર લગામ હાથસે છૂટ ગઈ તો ઉસ્કી દુમ પકળકર ખીચના દુશ્વાર ઔર મુશ્કિલ હોતા હૈ. તો આંખકો મેહફૂઝ રખના અસલ હૈ. (કીમયાએ સઆદત સ. ૨૯૮ તા. ૨૯૯)

(૧૫) હઝરત દાઉદ (અલૈ.) ને અપને બેટેકો નસીહત ફરમાઈ કે શેર ઔર અઝદહેકે પીછે જાના અચ્છા હૈ, મગર ઔરતોંકે પીછે હરગિઝ ન જાના. (કીમયાએ સઆદત)

(૧૬) હઝરત યહયા ઈબ્ને ઝકરિય્યા (અલૈ.) સે લોગોંને પૂછા કે ઝિના કહાંસે પૈદા હોતા હૈ ? ફરમાયા કે આંખોંસે. (કીમયાએ સઆદત)

(૧૭) ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક સૂફીકા કૌલ હૈ કે મુરીદ પર ફાળ ખાનેવાલા શેર ઝપટે તો મૈં ઈતના નહી ડરતા જિતના અમરદ લળકેસે ડરતા હું.

(કીમયાએ સઆદત)

(૧૮) હઝરત સઈદ ઈબ્ને મુસય્યિબ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ પૈગમ્બરકો અલ્લાહ તઆલાને ભેજા, શૈતાન લઈન ઔરતોંકે બારેમેં ઉસ્સે નાઉમ્મીદ હી રહા. ઔર મૈં જિતના ઉસ્સે ડરતા હૂં ઈતના કિસી ચીઝસે નહી ડરતા. ઈસી સબબસે અપને ઘર ઔર અપને લળકેકે ઘરકે અલાવા ઔર કહી નહી જાતા. (કીમયાએ સઆદત)

(૧૯) હઝરત મૂસા (અલૈ.) સે ઈબ્લીસ લઈનને કહા કે કિસી ઔરતકે પાસ તન્હાઈમેં ન બૈઠા કીજિયે ઈસ વાસ્તે કે જો મર્દ ઔરતકે સાથ તન્હાઈ કરતા હૈ મૈં ઉસ્કે સાથ લગા

રેહતા હૂં તાકે ઉસ્કો ફિતનામેં ડાલ દૂં. (કીમયાએ સઆદત)

(૨૦) **રઐતુ આફાતસ્સૂફિયહ ફી સોહબતિલ્ અહ્દાસિ વ મઆશરતિલ્ અઝ્દાદિ વ રિફ્કિન્ નિસ્વાનિ.** યૂસુફ ઈબ્ને હુસૈન (રહ.) ફરમાતે હૈં કે દેખા મૈંને આફાતે સૂફિયાકો અમરદોંસે મેલજોલમેં ઔર ના જિન્સોંસે મિલનેમેં ઔર ઔરતોંસે નરમી બરતનેમેં.

(શરીઅત વ તરીકત સ. ૪૪૯)

(૨૧) **ઈઝા અરાદલ્લાહુ હવાન અબ્દિન અલ્કાહુ ઈલા હાઉલાઈલ્ અન્તાનિ વલ્જીફિ યુરીદુ બિહિ સોહબતલ્ અહ્દાસિ.**

શેખ વાસ્તી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જબ અલ્લાહ તઆલા કિસી ઝિલ્લત ઔર ખ્વારી ચાહતે હૈં તો ઉન ગન્દોં ઔર સડે હુએકી તરફ ડાલતે હૈં ઔર માઈલ કરતે હૈં. મુરાદ ઉસ્સે અમરદોંસે મેલજોલ હૈ. (શરીઅત વ તરીકત સ. ૪૫૦)

(૨૨) **અખ્લકુલ્ અરફાકિ અન્નિસ્વાનુ અલા અય્યિ વજ્હિન્ કાન.**

મુઝફ્ફર કરમસીની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે નરમી ઔર મહેરબાની કરનેમેં સબસે બુરા ઔરતોંસે નરમી ઔર મહેરબાની કરના હૈ જિસ તરહ ભી હો. (શરીઅત વ તરીકત)

(૨૩) શેખ નસીર ખૈર આબાદી (રહ.) સે કિસીને પૂછા કે લોગ ઔરતોંકે પાસ બૈઠતે હૈં ઔર કેહતે હૈં કે ઉન્કે દેખનેમેં હમારી નિય્યત પાક હૈ. ઉનહોંને ફરમાયા, **મા દામતિલ્ અશબાહુ બાકિયતન્ ફઈન્નલ્ અમ્ર વન્નહ્ય બાકિન્ વત્તહ્લીલુ વત્તહરીમુ મુખાતબુમ્ બિહી.** જબ તક જિસ્મે ઈન્સાની બાકી હૈ અમ્ર ઔર નહી ભી બાકી હૈ

ઔર તહલીલ ઔર તહરીમકા મુખાતબ હૈ.

(શરીઅત વ તરીકત)

(૨૪) ઈબ્ને ઝાહિર મુકદ્દિસી (રહ.) ને ફરમાયા કે જિસ શખ્સકી શહવત અમરદકી તરફ દેખનેમેં હરકતમેં આએ તો ઉસ્કો દેખના હરામ હૈ. ઔર જબ ઈન્સાન યે દા'વા કરે કે ખૂબસૂરત અમરદકે દેખનેસે ઉસ્કી શહવતકો જોશ નહીં આતા તો વો જૂઠા હૈ. ઔર મુત્લક તૌર પર ઈસ લિયે જાઈઝ કર દિયા ગયા કે હર હાલમેં બચ્ચોંસે મિલના જુલના ઝિયાદહ તર હોતા હૈ તો ઉસ્મેં હરજ વાકેઅ ન હો. ઔર જબ દેખનેમેં ઝિયાદતી હો તો યે હરકત દલીલ હૈ કે ખ્વાહિશે નફ્સાનીકે જોશકા તકાઝા હૈ.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૩૫)

(૨૫) સઈદ ઈબ્ને મુસય્યિબ (રહ.) ને ફરમાયા કે જબ તુમ કિસીકો દેખો કે અમરદ લળકેકી તરફ નઝર જમા કર દેખ રહા હૈ તો ઉસ્કો તોહમત લગા દો.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૭)

(૨૬) ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને હાનીને રિવાયત કિયા કે યહયા ઈબ્ને મુઈન (રહ.) ને કહા કે કભી ઐસા નહીં હુવા કે એક રાસ્તેમેં કોઈ અમરદ લળકા મેરે સાથ રેહનેકી તમઅ કરે ઔર વહાં અહમદ ઈબ્ને હમ્બલ (રહ.) ભી હોં.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૭)

(૨૭) ફતહ મૂસલી (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈં તીન મશાઈખસે મિલા હૂં જો અબદાલ શુમાર કિયે જાતે હૈં. હર એકને મુઝકો રૂખસતકે વકત વસિય્યત કી કે નૌજવાનોંકી હમનશીનીસે બચતે રેહના ચાહિયે. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

(૨૮) હસન ઈબ્ને બઝ્ઝારકે બારેમેં સુના હૈ કે વો ઈમામ અહમદ ઈબ્ને હમ્બલ (રહ.) કે પાસ આએ ઔર ઉન્કે સાથ એક ખૂબસૂરત અમરદ લળકા ભી થા, ઔર ઉનસે બાતેં કી, જબ ઉઠકર જાને લગે તો ઈમામ અહમદને ફરમાયા કે અય અબૂ અલી! ઈસ લળકેકે સાથ રાસ્તેમેં ન ચલા કર, કેહને લગે યે તો મેરા ભાંજા હૈ, ફરમાયા ચાહે વો ભાંજા હી ક્યૂં ન હો ? (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૭)

(૨૯) ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાને આંખેં નીચી રખનેકા હુકમ ફરમાયા હૈ. ક્યૂંકે યેહી એક તરીકા ઐસા હૈ જિસ્સે દિલ બગૈર ખતરેકે અલ્લાહકી જાનિબ મુતવજ્જેહ હો જાતે હૈં.(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૧)

(૩૦) હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા કે મુઝકો કિસી આલિમ પર તકલીફ પહોંચાનેવાલે દરિન્દેકા ભી ઈસ કદર ખૌફ નહીં જિતના અમરદ લળકેકી તરફસે ડર હૈ. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૯)

(૩૧) હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.) સે રિવાયત હૈ. વો કેહતે હૈં કે લળકીકે સાથ એક શૈતાન હોતા હૈ ઔર અમરદકે સાથ દો શૈતાન હોતે હૈં. મૈં અપનેં નફ્સ પર ઉસ્કે દો શૈતાનોંસે ડર ગયા. એક રિવાયતમેં હૈ કે લળકેકે સાથ કુછ ઉપર દસ શૈતાન હોતે હૈં. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૮)

(૩૨) અબ્દુલ અઝીઝ ઈબ્ને અબી સાઈબને અપને બાપસે રિવાયત કી હૈ વો કેહતે હૈં કે મૈં એક આબિદ શખ્સ પર એક અમરદ લળકેકે બારેમેં ૧૭ કુંવારી લળકિયોંસે ભી ઝિયાદહ ડરતા હૂં. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૯)

(૩૩) ઈબ્ને તાહિરકા કૌલ હૈ કે જો શખ્સ નૌજવાનસે

સોહબત રખ્ખેગા મકરૂહાતમેં પળ જાએગા.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ.૩૪૭)

(૩૪) મુઝફ્ફર કરમીસીનીને કહા કે જો કોઈ બશર્તે સલામત વ નસીહત નૌજવાન લળકોંસે સોહબત રખ્ખેગા તો બલામેં ગિરફ્તાર હો જાએગા. ફિર ઉસ શખ્સકા કયા પૂછના જો બગૈર શર્તે સલામત ઉનસે સોહબત રખ્ખે.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

(૩૫) હઝરતે અકદસ સહારનપુરીને ફરમાયા કે ખાસ કરકે અમરદકી તરફ ઔર નામહરમોંકી તરફ નઝર કરના (કુવ્વત) હાફિઝાકે લિયે ઝહરે કાતિલ હૈ.

(મકતૂબાતે શેખ જિલ્દ સ. ૧૦૩)

(૩૬) શુજાઅ ઈબ્ને મુખલ્લદ (રહ.) સે રિવાયત હૈ કે ઉન્હોંને બશર ઈબ્ને હારિસ (રહ.) કો યે કેહતે હુએ સુના કે ઉન નૌ ઉમરોંસે પરહેઝ કરો. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૭)

(૩૭) અબૂ ઉસામાને બયાન કિયા કે હમ એક શેખકે પાસ થે જો હદીસ બયાન કરતે થે. ઉનકે પાસ એક લળકા રેહ ગયા કે ઉનકો હદીસ સુનાતા થા. મૈંને ઉઠના ચાહા ઉનહોંને મેરા દામન થામ લિયા ઔર કેહને લગે કે ઠેહરો ઈસ લળકેકો ફારિગ હો જાને દો. ઈસ લળકેકે સાથ તન્હાઈમેં રેહના નાપસંદ કિયા. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

(૩૮) ઈબ્ને ફરજ રૂસ્તમી સૂફી (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને શૈતાનકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર કહા કે કયૂં તૂને હમકો કૈસા પાયા? હમને દુનિયા ઔર ઉસ્કી લઝ્ઝતોંસે ઔર દૌલતોંસે મુંહ ફેર લિયા, અબ તુઝકો હમ પર કાબૂ નહીં, કેહને લગા કે તુમકો કુછ ખબર ભી હૈ તુમ્હારે દિલ રાગ સુનને પર ઔર

નૌજવાનોકી સોહબત પર કૈસે માઈલ હૈં. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

(૩૯) અબૂ સઈદ (રહ.) કેહતે હૈં કે ઈસ બલાસે સૂફિયા બહોત કમ નજાત પાતે હૈં. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

(૪૦) ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અય અઝીઝ જાન તૂ કે જો રંડી, લોંડા રાસ્તેમેં આદમીકે સામને આતા હૈ શૈતાન તકાઝા કરતા હૈ કે તૂ ઉસ પર નઝર ડાલ, દેખ તો વો કૈસા હૈ ? તો શૈતાનકે સામને મુનાઝરા કરના ચાહિયે કે મૈં ક્યૂં દેખૂં? અગર યે બદસૂરત હૈ તો રંજીદહ ભી હૂંગા ઔર ગુનેહગાર ભી. ઈસ વાસ્તે કે મૈંને તો ઈસ ઈરાદેસે દેખા હોગા કે વો ખૂબ સૂરત હૈ. ઔર અગર ખૂબસૂરત હૈ તો ચૂંકે દેખના હલાલ નહીં ઈસ વજહસે ગુનાહ હોગા, ઔર રંજ ઔર હસરત રહેગી. ઔર અગર ઉસ્કે સાથ જાઉ તો દીન ઔર ઉમર ઉસ્કી નઝર કરૂં ઔર શાયદ મતલબકો ન પહોંચૂં.

(કીમયાએ સઆદત સ. ૩૦૩)

છઠ્ઠા બાબ

બદ નઝરીકે એક્કીસ ઈલાજ

બદ નઝરી જિસે હમ મા'મૂલી સમઝતે હૈં, જબ ઈસ કદર મોહલિક ઔર ખતરનાક બીમારી હૈ તો ઉસ્કો દૂર કરનેકી ફિકર કરની ચાહિયે. બુઝુર્ગાને દીનને ઉસ્કે મુસ્તકિલ ઈલાજ તહરીર ફરમાએ હૈં જો નીચે લિખ્ખે જાતે હૈં.

(૧) હઝરતે અકદસ શેખુલ હદીસ (રહ.) ને એક મકતૂબે ગિરામીમેં ઔરતોં પર બદ નિગાહીકે ઈલાજકે બારેમેં

તહરીર ફરમાયા હૈ કે બદ નઝરીસે હિફાઝતકા તરીકા યે હૈ કે નિગાહકો ઝિયાદહ તર નીચી રખ્ખા જાએ. ઔર જિસ્કી કોઈ ચીઝ અચ્છી લગે દોબારા હરગિઝ ન દેખા જાએ.

(૨) હઝરતે ઈકદસ થાનવી (રહ.) ને નીચેકે ઈલાજ તહરીર ફરમાએ હૈં. બદ નઝરીકા આસાન ઈલાજ યે હૈ કે રાહ ચલતે વકત નીચી નિગાહ કરકે ચલના ચાહિયે, ઈધર ઉધર ન દેખે. ઈન્શાઅલ્લાહ મેહફૂઝ રહેગા.

(ગઝ્ઝુલ બસર સ. ૧૫)

(૩) જબ દિલ કિસી હસીનકી તરફ માઈલ હો તો ઉસ્કા ઈલાજ યે હૈ કે ફૌરન કિસી ઐસે બદસૂરતકા ખિયાલ બાંધો કે એક શખ્સ હૈ. કાલા રંગ ચીચકકે દાગ હૈં. આંખોંસે અંધા હૈ, સરસે ગંજા હૈ, દાંત આગેકો નિકલે હુએ હૈં, નાકસે નિકટા હૈ, હોંઠ બળે બળે હૈં. સિન્ક બેહ રહા હૈ ઔર મખ્ખિયાં ઉસ પર બૈઠતી હૈં. ચાહે ઐસા શખ્સ દેખા ન હો મગર ખ્યાલાતસે તરાશ લો, ફિર ઉસ્કા મુરાકબા કરો. ઈન્શાઅલ્લાહ વો ફસાદ જો હસીનકે દેખનેસે દિલમેં પૈદા હુવા હૈ વો જાતા રહેગા. (કીમયાએ સઆદત)

(૪) જબ કિસી હસીન પર નઝર પળ જાએ તો ફૌરી ઈલાજ યે હૈ કે યે ખિયાલ કરે કે યે મહબૂબ એક રોઝ મરેગા ઔર કબરમેં જાએગા વહાં ઉસ્કા નાઝુક બદન સળ જાએગા કીડે ઉસ્કો ખા લેંગે. (કીમયાએ સઆદત)

(૫) આઈન્દાકે લિયે તકાઝા પૈદા ન હો ઉસ્કા ઈલાજ યે હૈ કે ઝિક્રુલ્લાહકી કસરત કરો, દૂસરે યે કે અઝાબે ઈલાહીકા તસવ્વુર કરો, તીસરે યે કે તસવ્વુર કરો કે અલ્લાહ જાનતા હૈ કે ઉસ્કો મુઝ પર પૂરી કુદરત હાસિલ હૈ, લંબે મુરાકબાત

ઔર કસરતે મુજાહિદાતસે યે ચોર દિલસે નિકલેગા.

(કીમયાએ સઆદત)

એક અહમ તમ્બીહ :– બદ નઝરીકા માદ્દા હી ખતમ હો જાએ યા'ની બિલ્કુલ મૈલાન હી કભી પૈદા ન હો. યે વો મરતબા હૈ જિસ્કો નાદાન સાલિક મતલૂબ સમઝતે હૈં, ઔર ઉસ્કે હાસિલ ન હોને પર પરેશાન હોતે હૈં. જબ વો અપને અંદર કિસી વકત ઐસા મૈલાન પાતે હૈં તો સમઝતે હૈં કે હમારા સબ ઝિકો શુગલ ઔર મુજાહિદા ઝાએઅ ગિયા, હત્તાકે ઐસે કલિમાત પરેશાનીમેં ઉસ્કે મુંહસે નિકલ જાતે હૈં કે બે અદબી ઔર ગુસ્તાખી હો જાતી હે, મસલન હમ ઈતને રોઝસે તલબે હકમેં રહે મગર હમ પર રહમ નહી આતા કે હમે હી મેહરૂમ હૈં. યાદ રખ્ખો કે યે શૈતાની વસવસા હૈ. યે હરગિઝ મતલૂબ નહી કે માદ્દા ખતમ હો જાએ. અગર માદ્દા જાતા રહે તો ગુનાહસે બચનેમેં કોઈ કમાલ નહી. અંધા અગર ફખર કરે કે મૈં દેખતા નહી તો કૌનસી ફખરકી બાત હૈ, દેખેગા કયા દેખનેકા આલા નહી!

(કીમયાએ સઆદત)

(૬) જબ દિલમેં ઐસા ખિયાલ પૈદા હો તો ઐસા કરો કે વુઝૂ કરકે દો રકા'ત પળ્હો ઔર તૌબા કરો ઔર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કરો કે જબ નિગાહ પળે યા દિલમેં તકાઝા પૈદા હો ફૌરન હી ઐસા કરો. એક દિન તો બહોતસી રકા'તેં પળ્હના પળેગી. દૂસરે દિન બહોત કમ ખિયાલ આએગા. ઈસ તરહ આહિસ્તા આહિસ્તા નિકલ જાએગા, ઈસ લિયે કે નફસકો નમાઝ બળી ભારી હૈ. જબ દેખેગા કે ઝરાસા મઝા લેને પર યે મુસીબત હોતી હૈ કે યે હર વકત નમાઝહી મેં

રેહતા હૈ ફિર ઐસે વસવસે ન આએંગે. (કીમયાએ સઆદત)

નોટ :– ઉપરકે ઈલાજ હઝરત મૌલાના થાનવી (રહ.) કે વઅઝ ગઝ્ઝુલ બસરસે લિયે ગએ હૈં. ઉસ્કે બા'દ જો ઈલાજ આ રહે હૈં વો તરબિયતુસ્સાલિકસે નકલ કિયે જાતે હૈં જિસ્કા ઉનવાન હાલ ઔર તહકીકસે હોગા. હાલકા મતલબ યે હે કે મુરીદ સાલિકને હઝરતકો ખતકે ઝરીએ અપને મર્ઝકા હાલ લિખ્ખા, હઝરતને જો ઉસ્કા જવાબ મરહમત ફરમાયા વો તહકીકકે ઉનવાનસે દર્જ હૈ. તરબિયતુસ્સાલિકસે જો નકલ કિયા જાતા હૈ વો ઉસી તરહ નહી હૈ બલ્કે બદ નિગાહીકે મુતઅલ્લિક જો હાલ ઔર તહકીક હૈ ઉસીકો નકલ કિયા જાતા હૈ.

(૭) **હાલ :–** અપની દો બીબીકે સિવા અજનબી ઔરતોંકા ખિયાલ ભી દિલમેં આતા હૈ ઔર ઉસ્કે દેખનેકો દિલ ચાહતા હૈ ખૂબસૂરત હો યા ન હો.

તહકીક :– યે બેશક મર્ઝ હૈ ઉસ્કા ઈલાજ મુજાહિદા હૈ. યા'ની ઝોરદાર નફ્સકી મુખાલિફત કરના ઔર ભૂલ હોને પર કોઈ જુર્માના ઉસ પર મુકર્રર કરના. મસલન એક નઝરમેં બીસ નફ્લેં. ઉસ્સે ઈન્શાઅલ્લાહ પૂરી ઈસ્લાહ હો જાએગી. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૮) **સવાલ :–** ચૂંકે બૈઠક ઝિયાદહ તર દુકાન પર રેહતી હૈ અકસર ઔરતેં હર કિસમકી નઝરકે સામનેસે ગુઝરતી હૈં. પેહલી બાર નઝર પળનેસે તસ્કીન નહી હોતી, જી યે ચાહતા હૈ કે ઉસ્કો ફિર દેખૂં. ફિર ઈરાદેસે નઝર નીચી કર લેતા હૂં ઈસ્કા ઈલાજ ચાહતા હૂં.

જવાબ :– જબ કિસી હસીનકી તરફ મૈલાન હો તો

ઉસ વકત ઈસ હદીસ યા'ની **ઈન્નલ્લાહ જમીલુન્ યહ્બુલ્ જમાલ** કે મઝમૂનકા તસવ્વુર ઔર મુરાકબા કરના ચાહિયે કે હકીકી જમીલ વો હૈ તો દૂસરેકી તરફ નઝર ન કરના ચાહિયે. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક સ. ૨૨૪)

(૯) **હાલ** :– રાસ્તા વગૈરહમેં કહીં નિગાહે બદકા મૌકા' મિલતા હૈ તો અપને દિલસે યૂં કેહતા હૂં કે અગર તૂ અપનેકો નિગાહે બદસે બચા લે તો તેરી બળી કરામત યેહી હૈ, બલ્કે લાખોં કરામતેં ઉસ પર કુરબાન કર દી જાએં તો સઝાવાર હૈ. ઔર અવારિફકા યે કોલ યાદ આ જાતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઈસ્તિકામત તલબ કરતે હૈં ઔર હમ કરામતકે પીછે પળે હૈં. ઔર ખુદાકે ફઝલસે બહોત સહૂલતસે બચા લેતા હૂં. ઈન ખિયાલાતકી તસ્હીહ ફરમાએં.

તહકીક :– બિલકુલ સહીહ હૈ અલ્લાહ તઆલા ઈલ્મ ઔર સમઝમેં ઝિયાદહ બરકત દે. (સફા ૨૨૫)

(૧૦) **હાલ** :– એક લંબી મુદ્દતસે નઝર બંદીકે મર્ઝમેં મુબતલા હૂં. અગરચે શુક્ર હૈ કે નઝર બાઝીકે સાથ આંખ ઔર દિલકે ઝિનાસે તો મેહફૂઝ હૂં. મગર યે ચસ્કા યા'ની શૌક ઔર ઉસ્મેં હિસ્સા મિલના મુકદ્દમા ઈસી આફતકા હૈ. અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર હૈ કે હુઝૂરકે સદકાસે અબ ઈસ મર્ઝમેં પેહલેકે મુકાબલામેં બહોત ઝિયાદહ કમી આ ગઈ હૈ. બજાએ ઈસ્કે કે પેહલે હર ઔરતકો હત્તાકે જાનવરોંકી મખ્સૂસ જગહ પર નઝર ડાલનેકો બાર બાર તકાઝા હોતા થા જિસ્સે મજબૂર હોકર બાર બાર નઝર પળતી થી. અબ ખુદાકે ફઝલસે પળતી હુઈ નઝરકો કોઈ રોકતા હૈ તો ફૌરન નીચી કર લેતા હૂં મગર અપની બીવી ઔર સોહબતકી હાલતકા

ખિયાલ અકસર નઝરકે સામને રેહતા હૈ. ચૂંકે યે હલાલ ઔર મન્કૂહાકા ખિયાલ હૈ ઈસ લિયે ઉસ્સે બચનેકી ઝિયાદહ કોશિશ નહીં કરતા હૂં. ન મા'લૂમ યે મુનાસિબ હૈ યા નહીં. દુઆ ફરમાઈ જાએ કે બજાએ ઈસ મશગૂલીકે ઝિક્ર ઔર યાદે હકકી મશગૂલી નસીબ હો.

તહકીક :– મર્ઝ નઝરે બદકા ઈલાજ સિવાએ હિમ્મત ઔર ઈસ્તિહઝારે અઝાબકે કુછ નહીં હૈ. બાકી મન્કૂહાકા ખિયાલ ગુનાહ તો બિલકુલ નહીં. ઔર હદસે ઝાઈદ ઐસાહી હૈ જૈસા કે બહોતસા ઘી ખાનેસે માદ્દા ખરાબ હો જાતા હૈ.

(સફા ૨૨૬)

(૧૧) **હાલ :–** યે હકીર બહોત દિનોંસે ઈસ મર્ઝમેં મુબતલા હૈ કે અચ્છી હસીન ઔરતોંકી તરફ દેખનેકી રગબત હૈ. પેહલે યે મર્ઝ રોઝ બરોઝ તરક્કી પર થા. મગર હુઝૂરકી બરકતસે અબ ઉસ્મેં બહોત કમી આ ગઈ હૈ. ઔર ઐસે મૌકા'મેં નિગાહકો બચા લેતા હૂં મગર કભી કભી નફ્સ ગાલિબ આ જાતા હૈ મગર ફૌરન સંભલ જાતા હૂં ઔર તૌબા ઈસ્તિગફાર કર લેતા હૂં. ઔર અસલ મર્ઝ યે હૈ કે અકસર ઔકાત દિલમેં યે ખિયાલ પૈદા હોતા હૈ કે હસીન ઔરતેં મેરી તરફ દેખેં. અકસર ઔકાત ઉસ રાસ્તાકો છોળકર જાતા હૂં, મગર ફિર નફ્સ સરકશ ગાલિબ આ જાતા હૈ ઔર ઉસી રાસ્તે લે જાના ચાહતા હૈ.

તહકીક :– ઈખ્તિયારી કામકા ઈલાજ સિવાએ કસ્દ ઔર હિમ્મતકે ઔર કયા હો સકતા હૈ ? અલ્બત્તા ઈસ હિમ્મતકી તકવિયતકે લિયે કોઈ જુર્માના અપને ઉપર મુકર્રર કરના મુનાસિબ હૈ. જબ ઐસી લગઝિશ હો જાએ સો રકા'ત

નફલ પળ્હના ચાહિયે.

(૧૨) **હાલ** :– અકસર ઔકાત જી ચાહતા હૈ કે કપળે ખૂબ સાફ હોં ઔર હર વકત સાફ સુથરા રહૂં. ઔર જબ નયા કપળા બદલતા હૂં તો યે ખિયાલ હોતા હૈ કે લોગ મેરી તરફ દેખેં ખુસૂસન ઔરતેં.

તહકીક :– ઈલાજ યે હૈ કે જાન બૂઝકર કપળે બહોતહી પુરાને પેહનેં.

(૧૩) **હાલ** :– અસલ મર્ઝ મેં ભી બહોત કમી હૈ. અચાનક કભી કિસી નામહરમકી તરફ આંખ ઉઠ જાતી હૈ ઉસ્સે કફ્ફારાકે લિયે ઔર વકતોંમેં ફુરસત નહી મિલતી. અલબત્તા મગરિબકી નમાઝકે બા'દ રોઝાના છ નવાફિલ પળ્હનેકા મા'મૂલ કર લિયા હૈ.

તહકીક :– ઈસ્સે ફાઈદા કમ હોગા. જુર્માનાકી નફલેં ઉસ હમેશાકે મા'મૂલકે અલાવા હોના ચાહિયે, વરના હમેશાકે મા'મૂલસે તમ્બીહ નહી હોતી. કયૂંકે નફસ કેહતા હૈ કે યે તો હર હાલમેં પળ્હના હી હૈ ખ્વાહ નિગાહ હો યા ન હો. ફિર નિગાહે બદ કયૂં છોળૂં ? યે ભી નફસ કહેગા કે ઉસ્સે તો કફ્ફારા હો હી જાએગા ફિર કયૂં પરહેઝ કરૂં ? ઔર મુસ્તકિલ તૌર પર પળ્હનેસે ચૂંકે પળ્હના ભારી હોગા. ઉસ બોઝકે સબબ વો નિગાહે બદસે બચેગા. (સફા ૨૨૮)

(૧૪) **હાલ** :– જબ કિસી પર નિગાહ પળી ફૌરન ઝબરદસ્તી ઉધરસે નિગાહ હટા લી ઔર તેઝીસે ઉસ જગહસે ચલા ગયા ઔર ઈસ્તિગફાર પળ્હ લિયા. મગર ફિર ભી તકાઝા ઈસ કદર રેહતા હૈ કે અલ્લાહકી પનાહ. ઔર બા'ઝ મરતબા ઐસા ભી હોતા હૈ કે એક મરતબા નિગાહ પળનેકે

બા'દ દો ચાર સેકન્ડ ઉસ પર નઝર કાઈમ રેહતી હૈ, મગર ફિર જબ ખિયાલ આતા હૈ ફૌરન હટાકર તૌબા કર લેતા હૂં લેકિન ઉસ્કો કયા કરૂં યે જો નિગાહ હો જાતી હૈ ઉસ્સે સખ્ત પરેશાન હૂં. જાનતા હૂં કે ઈસ્તિગફાર કર લી જાએ મગર દિલ સાફ નહીં હોતા. ઉસ્સે મા'લૂમ હોતા હૈ કે અભી દિલમેં ઉસ્કા ગુબાર બાકી હૈ વરના ઈસ્તિગફારસે તો દિલ સાફ હો જાતા હૈ યે સમઝકર ઔર ભી દિલ પરેશાન હોતા હૈ.

તહકીક :– ઈસ્તિગફારસે ઈતની જલ્દી સાફ નહીં હુવા કરતા, બલ્કે આઈન્દા જબ એૈસે મવાકેઅ પર ચન્દ બાર નફ્સ પર કંટ્રોલ હો ઉસ્કે નૂરસે દિલમેં સફાઈ પૂરી હોતી હૈ. ઉસ્મેં હિમ્મત કવી ચાહિયે. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૧૫) **હાલ** :– ફિર યે કે વસાવિસ બહોત આતે હૈં. અગરચે વસાવિસ દરજએ વસાવિસમેં નુકસાનદેહ નહીં, મગર ચૂંકે ઉનકા સિલસિલા આગેકો ચલતા હૈ ઔર ખિયાલાતે ફાસિદાકા સિલસિલા બંધ જાતા હૈ. ઈસ લિયે યે વસાવિસકે દરજેમેં રેહતે હી નહીં. હાં જબ ખિયાલ આયા કે અરે યે કયા કર રહા હૈ ? કે ઉસ્કો આગે બઢા રહા હૈ યેહી તો ગુનાહ હૈ તો રૂક જાતા હું ઔર તૌબા કર લેતા હું, મગર મુશ્કિલ તો યે હૈ કે યે ખિયાલ હી કમ આતા હૈ ઈસ લિયે વો યકીનન ગુનાહકે દરજે તક પહોંચ જાતે હૈં. લિહાઝા ઉસ્કે લિયે હઝરતસે દુઆકા ખ્વાસ્તગાર હૂં કે હક તઆલા મુઝે ઉસ્સે નજાત દે.

તહકીક :– દુઆ કરતા હૂં જો તદબીર ઉસ્કે લિયે કર રહે હો કાફી હૈ. બાર બાર કરનેસે ઈન્શાઅલ્લાહ ઉસ્કા જલ્દી જલ્દી ઈસ્તેહઝાર હોને લગેગા. ફિર યેહી હાલ હો

જાએગા. વમા ઝાલિક અલલ્લાહિ બિઅઝીઝ. (સફા ૨૨૯)

(૧૬) **હાલ** :– દો ઐબ બળે ઝબરદસ્ત મૌજૂદ હૈં. એક રિયા, દૂસરે શરમ આતી હૈ કેહતે હુએ મગર વો નઝર બાઝી હૈ. લેકિન કોશિશ નહી બલ્કે બચનેકી કોશિશ હોતી હૈ લેકિન ઐસા મોકા' અગર ઈત્તિફાકન પેશ આ જાતા હૈ. તો નઝર ડાલકર ગુનાહકા મુરતકિબ હોતા હૂં. અગર ઐબ છુપાતા રહૂં ઈસ્લાહ કૈસે હો ? હુઝૂરકી તવજ્જોહકી ઝરૂરત હૈ. ઔર મેરે લિયે જો હુકમ હો ઉસ પર અમલ કરૂં, ખુદા મદદગાર હૈ.

તહકીક :– બગૈર હિમ્મતકે કોઈ કામ નહી હોતા નઝરે બદકા ભી અસલ ઈલાજ યેહી હૈ. જિસ વકત ઐસા મૌકા' હુવા કરે. યે ખિયાલ કર લીજિયે કે હક તઆલા ઈસ વકત ભી દેખ રહે હૈં. અગર હમારા પીર ઈસ હરકતકો દેખતા હો તો હમારી કભી જુરઅત ન હો તો ખુદાએ તઆલાકે દેખતે હુએ જુરઅત ગઝબ હૈ. ઔર કિયામતમેં ભી બાઝ પુર્સ કરેંગે. અગર સઝાકા હુકમ કર દિયા તો કૈસે બનેગી ? બાર બાર ઈસ ખિયાલકે હાઝિર કરનેસે ઈન્શાઅલ્લાહ કામિયાબી હોગી. ઔર રિયાકે મુતઅલ્લિક કભી ઝબાની અર્ઝ કરૂંગા. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૧૭) **હાલ** :– ગફ્લત ઔર કમ હિમ્મતી બદસ્તૂર બલ્કે બહોત હી તબાહ કર રહે હૈં. ઔર ઉસ પર નઝરે બદ મઝીદ સિતમ ઢા રહી હૈ. બહોતહી તદબીરેં કરતા હૂં લેકિન અભી તક પેહલે જૈસા હાલ હૈ.

હર શબ ગોયમ કે ફરદા તર્કે ઈ સૌદા કુનમ

બાઝ ચૂં ફરદા શવદ ઈમરોઝ રા ફરદા કુનમ

લિલ્લાહ દુઆએ ખૈર ઔર ઈલાજસે દસ્તગીરી ફરમાઈ જાએ.

તહકીક :– કયા ખાક તદબીર કર રહે હૈં ? ઉસ્કી તદબીર સિર્ફ હિમ્મત હૈ જો કે ઈખ્તિયારી હૈ. વોહી નહીં હો સકતી તો મહેરબાની કરકે મેરે પાસ ખત ન ભેજના, મુઝસે યે તકલીફ ઉઠાઈ નહીં જાતી. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૧૮) **હાલ** :– નઝરે બદકે નુકસાનસે બચનેકે લિયે કમતરીન અકસર હિસ્સા દિનકા ગાંવસે બાહિર રેહતા હૈ. ઉસ અરસામેં ઝોહર ઔર અસરકી નમાઝેં જમાઅતસે હાસિલ નહીં હો સકતી, ચૂંકે પાની ભરનેકા તાલાબ મસ્જિદકે ઐન સામને ઔર બિલકુલ કરીબ હૈ. ઔર ઉનહી ઔકાતમેં ગૈર મહરમોંકા હુજૂમ હોતા હૈ. ઈસ લિયે એહતિયાતન મસ્જિદમેં નહીં જાતા. મબાદા કિસી ફિતનામેં મુબતલા હો જાઉ, કિબલા જમાઅત મેરે હાથસે જાનેકા ભી હદસે ઝિયાદહ રંજ હોતા હૈ, ન જાએ માન્દન ન પાએ રફ્તનકા મિસ્દાક હૂં. મુનાસિબ તજવીઝસે બાખબર ફરમાએં.

તહકીક :– વહાં જમાઅત મુઅક્કદ હી નહીં.

(સફા ૨૩૦)

(૧૯) **હાલ** :– અહકરકી અર્ઝ હૈ કે નઝરમેં એહતિયાત નહીં, ઈલાજ ફરમાયા જાએ. હઝરતે વાલાને ફરમાયા કે યે કામ ઈખ્તિયારી હૈ યા ગૈર ઈખ્તિયારી ? દૂસરે તકદીર પર ગઝ્ઝુલ બસરકા હુકમ કયૂં ફરમાયા? ઔર પેહલી તકદીર પર બજુઝ ઈસ્તે'માલ ઈખ્તિયાર કુછ ઔર ભી હૈ, અગર નહીં તો ફિર ઉસ્કા ઈસ્તે'માલ યૂં નહીં કિયા જાતા. હુઝૂરકી તમ્બીહસે યે મા'લૂમ હુવા કે ફે'લ ઈખ્તિયારી હૈ ઔર ઈલાજે ઈસ્તે'માલ ઈખ્તિયાર હૈ, મગર બાવજૂદ ઉસ્કે ફિર ઈખ્તિયારીકે

ઈસ્તે'માલકી હિમ્મત નહીં હોતી ઔર ગુનાહ હો જાતા હૈ, હિમ્મતમેં કુવ્વત નહીં ઉસ્કી તદબીર ક્યા કરૂં ?

તહકીક :– કુવ્વત ભી ઈસ્તે'માલ હીસે પૈદા હોગી. ઔર ઈસ્તે'માલમેં કુવ્વતકી ઝરૂરત નહીં, હિમ્મતકી ઝરૂરત હૈ ચાહે ઉસ્મેં તકલીફ હો, મુસીબત ભી હો, ઈલ્મી ઈસ્તે'દાદ તાલિબે ઈલ્મકો કાહેસે પૈદા હોતી હૈ. ઈલ્મકે ઈસ્તે'માલસે મુતાલિઅતન ઔર દરસન વ મુબાહિસતન. અબ ઉનમેં ભી ઈસ કુવ્વતકા મુન્તઝિર રહે જો ઉનકે બા'દ હાસિલ હોતી હૈ તો નતીજતન બજુઝ હિરમાનકે ક્યા હોગા? ઈસ લિયે ઉસ્કો તકલીફસે ઈખ્તિયાર કિયા જાતા હૈ. ઈસ સવાલસે સખ્ત રંજ હુવા કે ઐસે ખુલે અમ્રમેં યે શુબા જિસ્સે મા'લૂમ હોતા હૈ કે અમલકા કસ્દ હી નહીં. **ઈન્ના લિલ્લાહ** ઐસી હાલતમેં ચૂંકે મૈં ઐસે રંજકો બરદાશ્ત નહીં કર સકતા. ઈસ લિયે ખતસે મઆફી ચાહતા હૂં. જિસને ગઝુઝુલ બસરકા હુકમ દિયા હૈ વો કિયામતમેં જવાબ દેગા કૌલી યા અમલી.

(તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૨૦) **હાલ!** અહકરને હુઝૂરેવાલાકી ખિદમતમેં અર્ઝ કિયા થા કે આઈન્દા ઈન્શાઅલ્લાહ તઆલા નઝરે બદસે અપને આપકો રોક દૂંગા. અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ અબ તક ઉસ ગુનાહમેં મુબતલા નહીં હુવા, સિર્ફ અચાનક નઝર વાકેઅ હો જાતી હૈ તો ફૌરન ઈન્તિઝામ કર લેતા હૂં ઔર નઝર દૂસરી તરફ કર લેતા હૂં.

તહકીક :– મુબારક હો! અલ્લાહ તઆલા ઈસ્તિકામત બખ્શે. (તબવીબ તર્બિયતુસ્સાલિક)

(૨૧) યુરોપકે અહવાલકે એ'તિબારસે મેરે ખિયાલમેં

ઈન્શાઅલ્લાહ યે એક મુરક્કબ ઈલાજ ભી મુફીદ હોગા. વો યે કુરઆને કરીમમેં જિતની હૂરોંકી યે સિફાત બયાન કી હૈ

હૂરુમ્ મકસૂરાતુન્ ફીલ્ ખિયામ!

તર્જુમા :– હૂરેં રૂકી રેહને વાલી ખેમામેં. ઈસ્સે મા'લૂમ હોતા હૈ કે ઔરત ઝાતકી ખૂબી ઘરમેં રૂકે રેહને હીમેં હૈ. જૈસે કે હૂરકી સિફ્ત બયાન કી ગઈ હૈ, દૂસરી ઔર તીસરી સિફ્ત યે બયાન કી ગઈ હૈ. **કાસિરાતુત્તર્ફિ લમ્ યત્મિસ્હુન્ન ઈન્સુન્ કબ્લહુમ્ વલા જાન્ન.** યા'ની ઉન્મેં ઔરતેં હૈં નીચી નિગાહ વાલિયાં, નહી કુરબત કી ઉનસે કિસી આદમીને ઉનસે પેહલે, ઔર ન કિસી જિનને. ઈસ આયતમેં દો સિફ્તેં બયાન કી ગઈ હૈં કે નઝર ઝુકી હુઈ ઔર ઈન્સાનોં ઔર જિનોંકે છૂનેસે પાક, ચોથી સિફ્ત યે બયાન કી ગઈ હૈ **અઝવાજુમ્ મુતહહરતુન** વો બીબિયાં હૈઝ ઔર નિફાસસે પાક હોંગી. **કઅન્નહુન્નલ્ યાકૂતુ વલ્મરજાન** ગોયા વો યાકૂત ઔર મરજાન હૈં યે સિફ્ત જો બયાન કી ગઈ હૈ વો બીબિયાં પાક ઔર સાફ હૈઝ ઔર નિફાસકી ગંદગીસે દૂર, ન પસીના, નિગાહેં ઝુકી હુઈ હૈં, ઘરોંમેં રૂકી હુઈ હૈં, કિસી ઈન્સાન ઔર જિનને છુવા તક નહી, ખૂબસૂરત હોનેકે લિહાઝસે યાકૂત મરજાન, મોતિયોંકી માનિન્દ. ઔર યે યુરોપમેં રાત દિન ઘૂમને વાલી યુરોપિયન ઔરતેં જિનકી નિગાહેં પાક નહી હૈં કઈ કઈ ઈન્સાનોંસે આશનાઈ કરને વાલિયાં, ગંદી ઔરતોં પર કયૂં ફરેફતા હૂં ઉનસે નઝર બચા લૂં, ઈન્શાઅલ્લાહ અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ ઉમદા સિફાત વાલી હૂરેં અતા ફરમાએંગે. ઈન ઔસાફકા ખૂબ તસવ્વુર ઔર મુરાકબા કરે. ઔર ઝિકુલ્લાહકી કસરત ઔર ઈસ્તિગફાર

કરે. ઈન્શાઅલ્લાહ નઝર બાઝીસે હિફાઝત હો જાએગી.

યે કુલ એક્કીસ ઈલાજ હુએ જો ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા કાફી હોંગે. અલ્લાહ તઆલા હમેં હિમ્મત ઔર તાકત દે. ઔર હમેં અપની નઝરોંકો પાક ઔર સાફ ઔર દિલોંકો સાફ રખનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ. આમીન!

સાતવાં બાબ

બુઝુર્ગોંકે બીસ વાકિઆત

શૈતાન સબકે સાથ હે

એક બુઝુર્ગ થે વો નિગાહકે બારેમેં એહતિયાત ન કરતે થે, ઈસ લિયે કે બૂઢે થે. ગૈર ઊલિલ્ ઈર્બતિમેં દાખિલ હો ગયે થે યા'ની જિનકો ખ્વાહિશ ન હો, ઈસ લિયે ઉનકો ઔરતોંસે ઝિયાદહ પરહેઝ ન થા. એક દૂસરે બુઝુર્ગને ઉન્કો નસીહત કી તો ઉન્હોંને ન માના. ઉન બે એહતિયાત બુઝુર્ગને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખ્વાબમેં દેખા ઔર યે મસ્અલા પૂછા, હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અગર મર્દ જુનૈદ હો ઔર ઔરત રાબિઆ બસરીયા હો ઔર વો દોનૂં એક જગહ તનહા હોં તો તીસરા ઉનકા શૈતાન હોગા.

દેખનેસે કયા ફાઈદા ?

એક બુઝુર્ગ થે વો બાત કરતે વકત મરદોંકો ભી નહી દેખતે થે. ઉનસે કિસીને વજહ પૂછી, ફરમાયા કે દો કિસમકે

લોગ હૈં એક તો વો જિનકો મૈં જાનતા હૂં. ઔર દૂસરે વો જિન્કો મૈં નહી જાનતા. જિન્કો મૈં પેહચાનતા હૂં ઉન્કો બગૈર દેખે ભી આવાઝસે પેહચાન લેતા હૂં, ઉન્કો દેખનેકી કયા ઝરૂરત હે ? ઔર જિનકો નહી પેહચાનતા ઉન્કો દેખનેસે કયા ફાઈદા. (ગઝ્ઝુલ બસર સ. ૧૪)

એક ઈબરતનાક વાકિઆ

એક બુઝુર્ગ તવાફ કર રહે થે જિનકી એક હી આંખ થી દૂસરી ન થી, વો તવાફ કરતે હુએ યે કેહતે થે. **અલ્લા હુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિન્ ગઝબિક** અય અલ્લાહ! મૈં તેરે ગુસ્સેસે પનાહ માંગતા હૂં, કિસીને પૂછા કે ઈસ કદર કયૂં ડરતે હો ? કયા બાત હૈ ? કહા મૈંને એક લળકેકો બુરી નઝરસે દેખ લિયા થા, ગૈબસે ચપત લગી ઔર એક આંખ ફૂટ ગઈ, ઈસ લિયે ડરતા હૂં કે ફિર ચપત ન લગ જાએ. (ગઝ્ઝુલ બસર સ. ૧૬)

બદ નઝરીકી વજહસે કુરઆન ભૂલ ગયા

હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) જા રહે થે. એક નસરાનીકા હસીન લળકા સામનેસે આ રહા થા. એક મુરીદને પૂછા કયા અલ્લાહ તઆલા ઐસી સૂરતકો ભી દોઝખમેં ડાલેંગે? હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ફરમાયા કે તૂને ઉસ્કો પસંદીદગીસે દેખા હૈ, અન્કરીબ ઉસ્કા મઝા તુમકો મા'લૂમ હોગા. ચુનાંચે નતીજા ઉસ્કા યે હુવા કે વો શખ્સ કુરઆન ભૂલ ગયા. **નઊઝુબિલ્લાહ મિન્ ઝાલિક.**

શાદી કર લી

ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) કીમયાએ સઆદતમેં ફરમાતે હૈં કે મુરીદોંમેંસે એક શખ્સ કેહતા હૈ કે મુઝ પર ઈસ કદર શહવત ગાલિબ હુઈ કે મૈં બરદાશ્ત ન કર સકા, મૈંને બહોત દુઆ ઔર આહો ઝારી કી, એક રાત એક બુઝુર્ગકો ખ્વાબમેં દેખા કે મુઝસે કેહતે હૈં કે તુઝે કયા હુવા? ઉનસે મૈંને હાલ અર્ઝ કિયા. ઉનહોંને મેરે સીના પર હાથ ફેર દિયા. જબ મૈં જાગા તો સુકૂન હુવા. જબ એક સાલ ગુઝર ગયા તો ફિર શહવત પૈદા હુઈ, મૈંને બહોત ઝારી કી. ઉનહી બુઝુર્ગકો ફિર ખ્વાબમેં દેખા. ફરમાયા કે તૂ ચાહતા હૈ કે મુઝસે શહવત દફા' હો જાએ? મૈંને અર્ઝ કિયા કે હાં, ફરમાયા ગરદન ઝુકા, મૈંને ઝુકા દી. બસ એક તલવાર નિકાલી ઔર ગરદન પર મારી, મૈં જબ જાગા તો સુકૂન હો ગયા. જબ એક સાલ ગુઝરા તો ફિર શહવત પૈદા હુઈ. ફિર મૈંને ઝારી કી ઔર ઉન બુઝુર્ગકો ખ્વાબમેં દેખા. વો મુઝસે ફરમાતે હૈં કે ઉસ ચીઝકા દફા' કહાં તક ખુદાસે ચાહેગા જિસ્કે દફા' કરનેકો વો દુરૂસ્ત નહીં રખતા હૈ. ફિર મૈં જાગા ઔર શાદી કર લી હત્તાકે શહવતસે નજાત પાઈ.(કીમયાએ સઆદત સ. ૨૯૯)

યૂસુફ (અલૈ.) કી હિમ્મત અફઝાઈ

સુલેમાન ઈબ્ને બશાર (રહ.) બહોતહી હસીન આદમી થે. એક ઔરતને અપને આપકો ઉનકી ખિદમતમેં પેશ કિયા વો ભાગે. કેહતે હૈં કે ઈસી રાત મૈંને હઝરત યૂસુફ

(અલૈ.) કો ખ્વાબમેં દેખા ઔર પૂછા કે આપ યૂસુફ (અલૈ.) હૈં? ફરમાયા હાં મૈં યૂસુફ (અલૈ.) હૂં કે મૈંને કસ્દ કિયા. ઔર તૂ વો સુલેમાન હૈ કે તૂને કસ્દ ભી નહીં કિયા. યે ઈસ આયતે કરીમાકી તરફ ઈશારા હૈ. **વલકદ હમ્મત બિહી વહમ્મ બિહા.** (કીમયાએ સઆદત સ. ૩૦૦)

ફલકને નયા વાકિઆ દિખાયા

સુલેમાન ઈબ્ને બશાર (રહ.) ને ફરમાયા કે મૈં હજકો જાતા થા. જબ મદીના મુનવ્વરાસે નિકલ કર ઈબવામેં ઉતરા તો મેરા સાથી જિન્સ (ગલ્લા) લેને ચલા ગયા, અરબકી એક ઔરત ચાંદ જૈસી બેનિકાબ જૈસે બગૈર બાદલકા ચાંદ મેરે પાસ આઈ ઔર અપની ઝબાનમેં યૂં કેહને લગી.

સોહબતે સાકિયા કદહ પર શરાબ કુન
દૌરે ફલક દેરંગ નદારદ શતાબ કુન
સાકિયા બહરે ખુદા અઝ રાહ અલ્તાફ વ કરમ
બાદએ વસ્લ સે ભર દે મેરે પૈમાના કો

મૈં સમઝા કે ઉસે ખાનેકી ખ્વાહિશ હૈ. ઈસ સબબસે યે કલામ હૈ દસ્તરખ્વાન માંગા કે ઉસે ખાના દૂં. ઉસને કહા કે મૈં યે નહીં ચાહતી બલ્કે મેરા મકસદ યે હૈ જો મતલબ ઔરતોંકો ખાસ મરદોં હીસે હોતા હૈ. યે સુનકર મૈંને સર નીચા કર દિયા ઔર બહોત રોયા. ઈસ કદર રોયા કે ઈસ ખિયાલે બાતિલકો ઉસ્કે દિલસે ધોયા. આંસૂઓંકી બારિશ દેખકર વો ચાંદ જૈસી બુરકામેં છુપ ગઈ ઔર અપની મંઝિલકો ચલી ગઈ. વો સાથી જબ ફિર કર આયા તો મુઝમેં રોનેકા અસર પાયા, પૂછા યે કયા હાલ હૈ ? મૈંને કહા લડકોં બાલોંકા

ખિયાલ બાઈસિ મલાલ હૈ. ઉસને કહા કે તૂ અભી લળકોં બાલોંસે બિલકુલ ફારિગ થા. લળકોં બાલોંકા ન વહમ થા ન ખિયાલ થા. કોઈ નયા વાકિઆ પેશ આયા હૈ. આસમાનને કોઈ નયા વાકિઆ દિખાયા હૈ મુઝસે બયાન કર. જબ ઉસને બહોત આજિઝી કી તો મૈંને કેહ દિયા. ઉસને જો સુના તો વો ભી રોને લગા. મૈંને પૂછા કે તૂ કયૂં રોતા હૈ ? કહા કે ઈસ વજહસે કે મૈં ડરતા હૂં કે અગર યે મઆમલા મુઝે પેશ આતા તો મૈં ઐસા ન કર સકતા, ફિર જબ હમ મક્કા મુઅઝ્ઝમામેં પહોંચે ઔર તવાફ ઔર સઈ કર ચુકે તો મૈં એક હુજરેમેં સો ગયા. એક શખ્સકો દેખા કે નિહાયત હસીન ઔર જમીલ કુશાદહ ચેહરા ઔર ખૂશ્બૂદાર લંબા કદ હૈ. મૈંને પૂછા તુમ કૌન હો ? ઉન્હોંને ફરમાયા કે મૈં યૂસુફ હૂં. મૈંને અર્ઝ કિયા કે યૂસુફ સિદ્દીક ? ફરમાયા હાં, મૈંને અર્ઝ કિયા કે અઝીઝે મિસરકી ઔરતકે સાથ આપકા કિસ્સા અજીબો ગરીબ હૈ. ફરમાયા કે એ'રાબી ઔરતકે સાથ તેરા યે કિસ્સા બહોત અજીબ હૈ. (કીમયાએ સઆદત સ. ૩૦૦)

તૌબાકી બરકત

હઝરત બકર ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ અલમુઝનીને કહા હૈ કે એક કસાઈ અપને પળોસીકી લોંડી પર આશિક થા. એક મરતબા વો લોંડી ખેતવાઈકો જાતી થી. વો કસાઈ પીછે પીછે જાકર ઉસ્સે લિપટ ગયા. લોંડીને કહા કે અય જવાંમર્દ જિસ કદર તુઝે મુઝસે મુહબ્બત હૈ ઉસ્સે ઝિયાદહ મુઝે તુઝસે ઈશ્ક હૈ. લેકિન કયા કરૂં ખુદાસે ડરતી હૂં, કસાઈને કહા કે નેકબખ્ત જો તૂ ખુદાસે ડરતી હૈં તો મૈં કયૂં કર ન ડરૂં ? યે કેહકર તૌબા

કી. ઔર ફિર રાહમેં ઉસ પર પ્યાસ ગાલિબ હુઈ. હલાક હો જાનેકા ખોફ થા કે એક શખ્સ પૈગમ્બર વક્તકા રસૂલ કહી જાતા થા વો તશરીફ લાએ ઔર ઉસ કસાઇસે પૂછા કે તુઝે કયા આફત પહોંચી હૈ ? જવાબ દિયા કે પ્યાસકી શિદ્દત હૈ. ઉનહોંને ફરમાયા કે તૂ દુઆ કર, હક તઆલા બાદલ ભેજ દે. ઔર જબ તક હમ શહરકો ન પહોંચે વો હમ પર સાયા કિયે રહે. તૂ યે દુઆ કર ઔર મૈં ઉસ દુઆ પર આમીન કહું. કસાઈને કહા કે મૈં તો કુછ ઈબાદત નહી કરતા હું. તુમ હી દુઆ કરો. મૈં ઉસ પર આમીન કહૂં. ગર્ઝ યે કે ઐસાહી કિયા ગયા. બાદલ આયા ઔર ઉનકે સર પર છા ગયા, હત્તાકે એક દૂસરેસે જુદા હુએ. વો બાદલ બરાબર કસાઈકે સાથ ચલા ઔર વો રસૂલ પૈગમ્બર ધૂપમેં ચલે ઔર કસાઇસે ફરમાને લગે કે અય જવાન તૂ કેહતા થા કે મૈં કુછ ઈબાદત નહી રખતા હૂં. અબ રાઝ ખુલા કે યે બાદલ તો તેરે હી વાસ્તે થા તૂ અપના હાલ બતા, કસાઈને કહા કે મૈં ઔર તૂ કુછ નહી જાનતા મગર ઉસ લોંડીકે કેહનેસે તૌબા કી હૈ. રસૂલે પૈગમ્બરને ફરમાયા કે ઐસાહી હૈ, હક તઆલા શાનુહૂ કે નઝદીક જો મકબૂલિયત તૌબા કરનેકે વાસ્તે હૈ વો કિસીકે વાસ્તે નહી. (કીમયાએ સઆદત સ. ૩૦૧)

ગાર ખુલ ગયા

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કેહતે હૈં કે રસૂલે મકબૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઝમાનએ ગુઝિશ્તામેં તીન આદમી સફર કો ગએ. જબ રાત હુઈ તો એક ગારકે અંદર ચલે ગએ

તાકે બે ખૌફ રહેં, અચાનક પહાળસે ઈતના બળા એક પત્થર ગિરા કે ગારકા મુંહ ઐસે બંદ હો ગયા કે નિકલનેકા રાસ્તા ન રહા. ઔર ઉસ પત્થરકો હિલાના ના મુમકિન થા. ઉન બેચારોંને આપસમેં કહા કે ઈસ્કી કોઈ તદબીર નહી હૈ મગર યે કે હમ તીનોં દુઆ કરે ઔર હર એક અપના નેક અમલ અર્ઝ કરે કે શાયદ ઉસકે તુફૈલસે હક તઆલા શાનુહૂ હમારી ઈસ મુશ્કિલકો આસાન કર દે.

ઉનમેંસે એક શખ્સને યૂં દુઆ કી કે અય ખુદાયા! તૂ જાનતા હૈ કે મેરે માં બાપ થે કે ઉનસે પેહલે ન મૈં ખૂદ ખાના ખાતા થા, ન અપની બીવી બચ્ચોંકો દેતા થા. એક દિન કિસી કામકો ગયા થા, બહોત રાત ગએ લૌટા, મેરે માં બાપ સો ગએ થે. એક ગિલાસ ભર દૂધ જો મૈં લાયા થા ઉનકે જાગનેકે ઈન્તિઝારમેં મેરે હાથમેં થા ઔર લળકે ભૂકકે મારે ઝાર ઝાર રોતે થે. મૈં ઉનસે કેહતા થા કે જબ મેરે વાલિદૈન પેહલે ન પી લેંગે તબ તક તુમ્હેં ન દૂંગા. વો સુબહ તક ન જાગે. ઔર મૈં ઉસે હાથ પર રખ્ખે ખળા રહા. હાલાંકે મૈં ઔર મેરે બચ્ચે ભૂકે થે. અય ખુદાયા! તૂ જાનતા હૈ કે અગર યે અમલ મહઝ તેરી રઝામંદીકે વાસ્તે થા તો હમારી મુશ્કિલ આસાન કર દે. જબ ઉસને અર્ઝ કી તો પત્થર કુછ હટા ઔર એક સૂરાખ હો ગયા, લેકિન ઉસ્સે બાહિર ન નિકલ સકતે થે.

ફિર દૂસરેને યૂં દુઆ કી કે અય ખુદાયા! તૂ આલિમુલ ગૈબ હૈ તુઝે મા'લૂમ હૈ કે મેરે ચચાકી એક લળકી થી. મૈં ઉસ પર આશિક થા. વો કહા ન માનતી થી, હત્તાકે એક સાલ કહત પળા ઔર વો આજિઝ હુઈ, મેરે સાથ છેળ છાળ કરને લગી. એક સો બીસ દીનાર ઈસ શર્ત પર મૈંને ઉસ્કો દિયે કે

મેરા કહા માન લે. ગર્ઝ યે કે જબ મૈં ઉસ કામકે કરીબ હુવા તો ઉસને કહા કે તૂ ડરતા નહીં. હક તઆલાકી મુહર ઉસ્કે બે હુકમ તોડતા હૈ.

મૈંને ડર કર ઉસે છોળ દિયા ઔર ફિર ઉસ્કા ઈરાદા નહીં કિયા. હાલાંકે તમામ જહાંકી ચીઝોંમેં ઉસ્સે ઝિયાદહ મુઝે કિસી ચીઝકી હિર્સ ઔર ખ્વાહિશ ન થી. અય ખુદાયા! અગર તૂ જાનતા હૈ કે ફકત તેરી હી રઝાકે વાસ્તે મૈંને ઉઝર કિયા તો તૂ હમારી મુશ્કિલ આસાન કર દે. પત્થરકો હરકત હુઈ ઔર ગારકા મુંહ કુછ થોળા ઔર ખુલા, લેકિન અભી બાહિર નિકલનેમેં દુશ્વારી થી.

ફિર તીસરેને યૂં દુઆ કી કે અય ખુદાયા! તૂ દાના હૈ, મેરા હાલ દેખ કે એક મરતબા મૈંને મઝદૂર લગાએ થે. સબ મઝદૂરોંકી મઝદૂરી દે દી, મગર એક મઝદૂર મઝદૂરી છોળકર ચલા ગયા થા. મૈંને ઉસ્કી મઝદૂરીસે એક બકરી ખરીદ લી ઔર ઉસ્કી તિજારત કરતા રહા, હત્તા કે બહોતસા માલ જમા' હુવા. એક દિન વો મઝદૂરી માંગને આયા. ગાયેં, બેલ, ઊંટ, બકરી, લોંડી, ગુલામ ઉન તમામકો આગે કરકે મૈંને ઉસ્સે કહા કે યે સબ તેરી મઝદૂરી હૈ, ઉસને કહા કે યે તુમ મુઝસે મઝાક કર રહે હો, મૈંને કહા કે નહીં. યે સબ તેરે હી માલસે હાસિલ હુવા હૈ. ઔર વો સબ હી ઉસ્કે હવાલે કર દિયા. ઉસ્મેંસે ખૂદ કુછ નહીં લિયા. અય ખુદાયા! અગર તૂ જાનતા હૈ કે મૈંને યે અમલ તેરે હી વાસ્તે કિયા થા તો હમારી મુશ્કિલ આસાન ફરમા. પસ પત્થર બિલકુલ હટ ગયા, રાહ ખુલ ગઈ, વો તીનોં બાહિર નિકલે, મુસીબતકા ઝમાના કટ ગયા. (કીમયાએ સઆદત સ. ૩૦૧)

હાથી ફિસલ જાતા હૈ

શેખ સંઅદી (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને એક બુઝુર્ગકો દેખા કે દુનિયાસે મુંહ મોળકર ગારમેં રેહતે થે. મૈંને ઉનસે કહા કે શહેરમેં કયૂં નહીં આતે ? તાકે લોગોંસે મિલ કર ઝરા દિલ બેહલે, કેહને લગે, વહાં હસીન લોગ હૈં ઔર જહાં ફિસલન હો વહાં હાથી ભી ફિસલ જાતે હૈં.

બદ નઝરીસે તૌબા

ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હમસે ઉબૈદુલ્લાહને બયાન કિયા કે મૈંને અપને ભાઈ અબૂ અબ્દુલ્લાહ મુહમ્મદ ઈબ્ને મુહમ્મદસે સુના. કેહતે થે કે મુઝસે ખૈર નસ્સાજને ઝિકર કિયા કે મૈં ઉમય્યા ઈબ્ને સામિત સૂફીકે સાથ થા. અચાનક ઉન્હોંને એક લળકેકી તરફ દેખા ઔર યે આયત પળ્હી, **વહુવ મઅકુમ્ ઐનમા કુન્તુમ્ વલ્લાહુ બિમા તઅ્મલૂન બસીર.** જહાં કહીં તુમ હોગે ખુદા તુમ્હારે સાથ હૈ. ઔર જો કુછ તુમ કરતે હો વો સબ દેખતા હૈ. ફિર કેહને લગે કે અલ્લાહ તઆલા શાનુહૂકે કૈદખાનાસે કૌન ભાગ સકતા હૈ ? હાલાંકે ઉસને ઉસ કૈદખાનેકો ઔર સખ્ત ફરિશ્તોંસે મેહફૂઝ કર રખ્ખા હૈ. અલ્લાહુ અકબર મેરા ઉસ લળકેકી તરફ દેખના અલ્લાહ તઆલાકી કિતની બળી આઝમાઈશ હૈ, મેરે ઉસ તરફ દેખનેકી મિસાલ ઐસી હૈ જૈસે કિસી રોઝ હવા ચલ રહી હો ઔર જંગલમેં આગ લગ જાએ. ઐસી હાલતમેં વો આગ જો કુછ પાએગી બાકી ન છોળેગી, ફિર

કેહને લગે કે મેરી આંખોંને મેરે દિલ પર જો કુછ બલા ડાલી મૈં ઉસ્સે ખુદાકી બખ્શિશકા ખ્વાસ્તગાર હૂં. ઔર મુઝકો ઈસ બાતકા ખૌફ હૈ કે ઉસ ગુનાહસે છુટકારા ન પાઉ. ઔર ઉસ્કી નાફરમાનીસે નજાત ન મિલે. અગરચે મૈં કિયામતકે રોઝ સત્તર સિદ્દીકોંકે અમલ લેકર જાઉ. યે કેહકર રોને લગે કે કરીબ મરનેકે હો ગએ. મૈંને સુના કે રોતે વકત યે શે'ર પઢતે થે.

યા તરફ લઅશ્ગુલન્નક બિલ્બુકાઈ
અનિન્નઝરિ ઈલલ્ બલાઈ

અય આંખ મૈં તુઝકો ઉસ બલાએ અંગેઝ નિગાહસે હટાકર ગિરયા વ ઝારીમેં મશ્ગૂલ રખ્ખૂંગા. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૨)

પીછે બિઠાયા

ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ને ફરમાયા કે હમસે અબૂલ કાસિમ (રહ.) ને બયાન કિયા કે હમ મુહમ્મદ ઈબ્ને હુસૈન (રહ.) કે પાસ જો યહયા ઈબ્ને મુઈન કે સાથી થે ગએ. ઔર કહા જાતા થા કે ઉન્હોંને ચાલીસ બરસસે આસમાનકી તરફ સર ઉઠાકર નહીં દેખા હૈ. જબ હમ ઉનકે પાસ ગએ તો હમારે સાથ એક નૌજવાન લળકા મજલિસમેં ઉનકે સાથ થા. ઉસ્સે કહા કે મેરે આગેસે ઉઠ જા. ઔર ઉસ્કો અપને પીછે બિઠાયા. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૮)

એક મુહદ્દિસકી ગાયતે એહતિયાત

અબૂ ઉસામાને બયાન કિયા કે હમ એક શેખકે પાસ થે

જો હદીસ બયાન કરતે થે, ઉનકે પાસ એક લળકા રેહ ગયા કે ઉનકો હદીસ સુનાતા થા, મૈંને ઉઠના ચાહા, ઉન્હોંને મેરા દામન થામ લિયા ઔર કેહને લગે કે ઠહેરો કે ઈસ લળકેકો ફારિગ હો જાને દો. ઈસ લળકેકે સાથ તન્હાઈમેં રેહના નાપસંદ હૈ. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ)

અમરદકે સાથ દો શૈતાન

અબૂ ઐયૂબ ને કહા કે હમ અબૂ નસર ઈબ્ને હારિસકે સાથ થે. ઉનકે સામને એક લળકી જિસ્સે ઝિયાદહ ખૂબસૂરત હમને નહી દેખી આકર ખળી હુઈ. ઔર પૂછને લગી કે અય શેખ! બાબે હરબ કિસ જગહ પર હૈ? ઉન્હોંને જવાબ દિયા યેહી સામને ફાટક હૈ જિસ્કો બાબે હરબ કેહતે હૈં. ઉસ્કે બા'દ એક લળકા કભી ઐસા ખૂબસૂરત દેખનેમેં નહી આયા, આકર પૂછને લગા અય શેખ! બાબે હરબ કિધર હૈ? અબૂ નસરને સર ઝુકા લિયા ઔર અપની આંખેં બંદ કર લી, હમને લળકેસે કહા કે આઓ કયા પૂછતે હો? બોલા કે બાબે હરબ કહાં હૈ? હમને જવાબ દિયા કે તુમ્હારે સામને હૈ. જબ વો લળકા ચલા ગયા તો હમને શેખસે સવાલ કિયા કે અય અબૂ નસર! આપકે સામને લળકી આઈ તો આપને ઉસ્કો જવાબ દિયા, ઔર લળકા આયા તો આપને ઉસ્સે બાત ન કી, કેહનેં લગે હાં, સુફયાન સૌરીસે રિવાયત હૈ કે લળકીકે સાથ એક શૈતાન હોતા હૈ ઔર અમરદકે સાથ દો શૈતાન હોતે હૈ. મૈં અપને નફ્સ પર ઉસ્કે દો શૈતાનોંકી વજહસે ડર ગયા. ઔર એક રિવાયત હૈ કે લળકેકે સાથ દસસે ઝિયાદહ શૈતાન હોતે હૈં.

(તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૮)

આંખેં નિકાલકર દે દી

શઅવાનાને કહા કે હમારે પળોસમેં એક નેક ઔરત રેહતી થી. એક રોઝ બાઝાર ગઈ. કિસી આદમીને ઉસે દેખા ઔર ફરેફ્તા હો ગયા. ઔર ઉસ્કે મકાન પર ઉસ્કે પીછે પીછે આયા, ઉસ ઔરતને ઉસ્સે કહા કે અય શખ્સ તૂ મુઝસે કયા ચાહતા હૈ? વો બોલા મૈં તુઝ પર પાગલ હો ગયા હૂં, પૂછને લગી કે તુઝકો મેરી કૌનસી ચીઝ પસંદ આઈ? ઉસને કહા કે તેરી આંખેં અચ્છી હૈં. વો ઔરત ઘરમેં ગઈ ઔર અપની આંખેં નિકાલ ડાલી ઔર દરવાઝેકે પાસ આકર ઉસ શખ્સકી તરફ ફેંકી ઔર કહા કે યે આંખેં લે જા. ખુદા તુઝકો બરકત દે.

ગુનાહ પર ગુનાહ

ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે બા'ઝ સૂફિયા ઐસે હૈં કે જિનકો ઉનકે નફસને બુરાઈકી તરફ બુલાયા. ઉન્હોંને અપને આપકો હલાક કર દિયા. અબૂ અબ્દુલ્લાહ હુસૈન ઈબ્ને મુહમ્મદ અમગાની નકલ કરતે હૈં કે ફારિસકે એક શહેરમેં એક બળા નામી સૂફી થા. ઈત્તિફાકન એક નૌજવાનકે ઈશ્કમેં મુબતલા હો ગયા. ફિર અપને નફસ પર કાબૂ ન પા સકા. યહાં તક કે બુરાઈકા ખ્વાહિશમંદ હુવા. પસ મુરાકબામેં ગયા ઔર અપને ઈરાદે પર શરમિન્દા હુવા. ઉસ્કા મકાન એક ઉંચી જગહ પર વાકેઅ થા. ઔર ઉસ્કે પીછે એક દરિયા જારી થા, જબ નદામત બળી તો મકાનકી

છત પર ગયા ઔર દરિયામેં કૂદ ગયા. ઔર યે આયત પઢી. **ફતૂબૂ ઈલા બારિઈકુમ ફકતુલૂ અન્ફુસકુમ.** અય બની ઈસરાઈલ ખુદાકે આગે તૌબા કરો. અપને આપકો હલાક કરો. ફિર પાનીમેં ડૂબ મરા. ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) કેહતે હૈં કે ઈબ્લીસકો દેખો કે પેહલે તો ઈસ બેચારેકો યે સિખાયા કે અમરદકો દેખ. ફિર યહાંસે ચઢાકર ઈસ બાત પર ઉભારા કે હર વકત ઉસીકો દેખતા રહે, યહાં તકકે ઉસ્કે દિલમેં અમરદકી મુહબ્બત કાઈમ કર દી, યહાં તકકે ઈસ બે-હયાઈકી લાલચ દિલાઈ, ફિર જબ ઉસ્કો મેહફૂઝ રેહ જાતા દેખા તો જહાલતસે યે કામ ઉસ્કો અચ્છા કર દિખાયા કે અપને આપકો કતલ કર ડાલે, બઝાહિર ઐસા મા'લૂમ હોતા હૈ કે ઉસ શખ્સને બે-હયાઈકા ફકત દિલમેં ઈરાદા કિયા થા. ઔર કતઈ કસ્દ ન કિયા થા. ઔર મહઝ નિય્યત ગુનાહકી કરના શરીઅતમેં મઆફ હૈ. કયૂંકે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે મેરી ઉમ્મતસે વો ગુનાહ મઆફ કર દિયે ગએ જિન્કા ખિયાલ દિલમેં આતા હૈ, ફિર વો શખ્સ અપને ઉસ ઈરાદે પર નાદિમ ભી હુવા થા. ઔર નદામત ખૂદ તૌબા હૈ, લેકિન શૈતાનને ઉસ્કો યૂં સમઝાયા કે કમાલે તૌબા ખૂદકુશી હૈ. જો બની ઈસરાઈલકા અમલ થા. હાલાંકે વો ખુદાકી તરફસે મામૂર થે જૈસા કે ફરમાયા. **ફકતુલૂ અન્ફુસકુમ.** (અપને આપકો માર ડાલો) ઔર હમ લોગોંકો ઈસ કામસે મના' કિયા ગયા હૈ. ચુનાંચે ઈરશાદ હૈ **વલા તકતુલૂ અન્ફુસકુમ** (ખૂદકુશી મત કરો). ગર્ઝ કે યે સૂફી બળે ગુનાહકા મુરતકિબ હુવા. બુખારી ઔર મુસ્લિમમેં હઝરત રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) સે રિવાયત હૈ કે જો

શખ્સ પહાડકી ઊંચાઈસે નીચે ગિરે ઔર અપને આપકો હલાક કર દે તો વો દોઝખકી આગમેં ગિરતા હૈ, હમેશા હમેશાકે લિયે વહી રહેગા. (તલ્બીસે ઈબ્લીસ સ. ૩૪૪)

પાંવ પર નઝર જમાએ રેહતે થે

હઝરત શેખુલ હદીસ (રહ.) આપ બીતી નંબર ૬ મેં તહરીર ફરમાતે હૈં કે મેરે ચચા જાન એક ઝમાનામેં જબ કે જનાબ હાફિઝ કમરૂદ્દીન સાહબ બીમાર થે તો ઉનકી નિયાબતમેં જામેઅ મસ્જિદ સહારનપુરમેં પાંચોં વકત નમાઝ પઢ્હાનેકે લિયે મદ્રસાસે તશરીફ લે જાયા કરતે થે, અસરકે વકત જાકર મગરિબકી નમાઝ પઢ્હાકર તશરીફ લાયા કરતે થે. ઈસ તશરીફ આવરીમેં યે નાકારા ભી કભી કભી સાથ હુવા કરતા થા. મૈં હમેશા ગૌરસે દેખતા થા કે મદ્રસાસે લેકર મસ્જિદ તક અપને પાંવ પર નઝર જમાએ રખતે થે કે બાઝારમેંસે રાસ્તા થા, મગર નિગાહ કભી ભી ઈધર ઉધર દુકાનોં પર નહી પડતી થી. મૈંને અપને હઝરત (મૌલાના ખલીલ અહમદ સા. સહારનપુરી) કો ભી બારહા દેખા હૈ કે રાસ્તેમેં તશરીફ લે જાતે વકત બહોત કમ નિગાહ ઉઠાતે થે. ઝમીન હી પર અકસર નિગાહ હોતી થી. (સફા ૪૧૮)

અજીબ વાકિઆ

એક નિહાયત હસીન જમીલ નૌજવાન મુત્તકી પરહેઝગાર મસ્જિદમેં રહા કરતા થા. હર વકત ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ રેહતા થા. એક દફા' વો મસ્જિદમેં આ રહા થા કે

એક નિહાયત હી હસીન ઔર જમીલ ઔરત મસ્જિદમેં મિલી જો કે હુસ્ન ઔર જમાલમેં ચાંદ જૈસી થી. ઉસને કહા કે અય નૌજવાન મેરી એક બાત સુનતા જા. ઉન્હોંને ઉસ્કી તરફ તવજ્જોહ નહીં કી. ઔર ઉસ્કી બાતકા જવાબ ભી નહીં દિયા. ચંદ રોઝ બા'દ ફિર ઐસાહી વાકિઆ પેશ આયા. ઉસ લળકીને ફિર યેહી કહા કે મેરી એક બાત સુનતે જાઓ.

ઉન્હોંને થોળી દેર ઠહેર કર યે કહા કે યે જગહ તોહમતકી હે. ઐસી જગહ પર બાત કરના મુનાસિબ નહીં. ઔર ઔરતને કહા કે મૈં ભી સમઝતી હૂં કે આબિદોં ઔર ઝાહિદોંકે લિયે થોળી ચીઝ ભી સખ્ત હોતી હે, મગર મેરી હાલત તુમ્હારી મુહબ્બતમેં બે–કાબૂ હૈ. ઉસ નૌજવાનને ઉસ્કી બાત સુની ઔર મસ્જિદમેં ચલે ગએ, મગર વહાં જાનેકે બા'દ જબ નમાઝકી નિય્યત બાંધી તો કુછ પતા ન ચલા કે કયા પળ્હેં ઔર કિસ તરહ પળ્હેં. તો ઉસને એક પરચા લિયા ઔર ઉસ પર લિખ્ખા. બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ. અય ઔરત ' જબ કોઈ અલ્લાહકી નાફરમાની કરતા હે તો પેહલી મરતબા તો માલિક હિલ્મ (નરમી) કા મઆમલા ફરમાતા હૈ, દૂસરી મરતબા સત્તારી (પરદા પોશી) ફરમાતા હૈ, ઔર તીસરી મરતબા ઐસા નારાઝ હોતા હૈ કે આસમાન ઝમીન ભી ઉસ્સે તંગ હો જાતે હૈં. કિસ્સા બહોત લંબા હે મુઝે સિર્ફ ઈસ તરફ મુતવજ્જેહ કરના હે કે માલિક અપને હિલ્મો કરમસે પેહલે દરગુઝર ઔર સત્તારી ફરમાતા હૈ, ખૂશ નસીબ હૈ વો જિસ્કો અલ્લાહ તઆલા નઝરે બદસે મેહફૂઝ રખ્ખે. ઔર દૂસરે

દરજામેં વો જિસ્કો માલિક તૌબાકી તૌફીક અતા ફરમાએ.
(આપ બીતી નંબર ૬ સફા ૪૨૦)

કલિમાસે મેહરૂમી

ફઝાઈલિ ઝિક્રમેં એક કિસ્સા લિખ્ખા હૈ કે એક શખ્સકા જબ મરનેકા વકત હુવા તો ઉસ્કો લોગ કલિમાકી તલ્કીન કરતે થે. તો કેહને લગા કે મુઝસે કહા નહીં જાતા. લોગોંને કહા કયા બાત હૈ ? ઉસને કહા કે એક ઔરત મુઝસે તૌલિયા ખરીદને આઈ થી મુઝે વો અચ્છી લગી. મૈં ઉસે દેખતા રહા.
(આપ બીતી નંબર ૪૨૦)

દિલ ભી ખરાબ હૈ

મુંફ્તી મહમૂદ હસન સાહબ ગંગોહી મદ્દ ઝિલ્લુહૂ ને હઝરત મૌલાના અબ્દુલ કાદિર સાહબસે સુના હુવા ઉનકે શેખ આ'લા હઝરત રાયપુરી યા'ની મૌલાના અબ્દુર્રહીમ સાહબકા વાકિઆ બયાન કિયા કે આ'લા એક મરતબા વુઝૂ ફરમા રહે થે કે એક પાંવ ધો ચુકે થે, દૂસરા ધો રહે થે કે દો શખ્સ આએ. એક પેહલેસે બયઅત થા. દૂસરા નયા આદમી થા. જો શખ્સ પેહલેસે બયઅત થા ઉસ્સે ફરમાયા કે તુમ્હારા તો કુછ બિગળા નહીં, સુસ્તી ઔર ચુસ્તી આદમીકે સાથ લગી હુઈ હૈ (યે શખ્સ ઝિક્રકી પાબંદી નહીં કરતે થે) ઔર નયે આદમીસે ફરમાયા કે એક તો મર્ઝ ઉસ્કી આંખમેં હૈ ઔર દિલ ભી ખરાબ હૈ. (બદ નિગાહીકા મર્ઝ ઔર અકાઈદ ભી સહીહ નહીં થે).

હઝરત સૂફી અબ્દુર્રબ સાહબ (રહ.) કા ખત મુબારક

એક દોસ્તને બતલાયા કે અબસે તકરીબન ૨૦, ૨૨ સાલ પેહલે હઝરત સૂફી સાહબ સફરે હજકે સિલસિલેમેં બમ્બઈ તશરીફ લાએ ઔર ચંદ રોઝ કિયામ ફરમાયા. અપને દૂસરે અકાબિરકી તરહ મૈં ઉન્કી ખિદમતમેં ભી હાઝિરીકા એહતિમામ કરતા થા. મેરે બા'ઝ બુઝુર્ગોને હઝરત સૂફી સાહબસે મેરી પહેચાન ભી કરાઈ થી. એક દિન તન્હાઈમેં હઝરત સૂફી સાહબને મુઝસે ફરમાયા, તુમ્હારે હાલાત ઝાહિરસેં અચ્છે હૈં ઔર ફલાં બુઝુર્ગને તુમ્હારે બારેમેં બળા અચ્છા ગુમાન ભી ઝાહિર કિયા હૈ, લેકિન મૈં અપને દિલમેં તકદ્દુર ભી મેહસૂસ કરતા હૂં ક્યા બાત હૈ ?

ફિર કઈ ગુનાહોંકા ઝિકર કિયા. આખિરમેં ફરમાયા, તુમ્હારે અંદર બદ નિગાહી તો નહી હૈ ? જબ સૂફી સાહબને યે ફરમાયા તો મેરી આંખોંમેં આંસૂ આ ગએ. ઔર મૈંને અર્ઝ કિયા કે વાકિઆ યે હૈ કે મૈં ઈસ બીમારીમેં બહોત બુરી તરહ મુબતલા હૂં. ઔર ઈસ પર કિસી તરહ મેરા કાબૂ નહી ચલતા. સૂફી સાહબને કુછ પળ્હા, મુઝે સીનેસે લગાકર દબાયા ઔર તવજ્જોહ દી ઔર દુઆ ફરમાઈ. મુઝે બિલકુલ ઐસા મા'લૂમ હુવા કે વો બીમારી ઈસ તરહ નિકલ ગઈ જિસ તરહ આટેમેંસે બાલ ખીંચ લિયા જાએ. ફિર મુદ્દત તક મેરા યેહી હાલ રહા. ઔર મૈં ઈસ બીમારીસે બિલકુલ મેહફૂઝ રહા. કઈ સાલકે બા'દ ફિર વોહી મર્ઝ પૈદા હો ગયા.

મૈંને હઝરત સૂફી સાહબકો ખત લિખ્ખા ઔર અપની હાલત બયાન કી. ઉસ્કે જવાબમેં ઉન્કા તફસીલી ખત આયા. ખતકા વો હિસ્સા જો બદ નિગાહીકી બીમારીસે મુતઅલ્લિક હૈ પઢને વાલે હઝરાત નીચે મુલાહિઝા ફરમાએં.

મર્દ ઔર ઔરતકે દરમિયાન ખ્વાહિશાતકા મૈલાન બિલકુલ ફિતરી બાત હૈ. જિસ્કો અલ્લાહ તઆલાને બહોતસે ફાઈદોંકે લિયે બનાયા હૈ. જૈસે નસલકા ચલના, તમદ્દુન કાઈમ હોના, મઆશરતકા સહીહ હોના, મુહબ્બતકે જઝબાતકા લુત્ફ હાસિલ હોના, ઔર મુહબ્બતકે ફાઈદોંકો દેખના. ઔર ઈન સબકો આખિરતકે લિયે ઔર અલ્લાહ તઆલાકે લિયે મખસૂસ કરનેકી લિયાકત પૈદા કરના. લેકિન જબ ઈસ મૈલાનકા ગલત ઈસ્તે'માલ હોતા હૈ તો નતીજે ભી બિલકુલ ઉલટે ઔર ખૌફનાક પૈદા હોતે હૈં. જૈસે નસલકા ખરાબ હોના, તમદ્દુનકે નિઝામકા દરહમ બરહમ હોના, બેહયાઈ પૈદા હોના, મઆશરતકા બિગળના, શૈતાનકી હુકૂમત કાઈમ હો જાના, અલ્લાહ તઆલાસે તઅલ્લુક ખતમ હો જાના, ઔર ઉસ્કે બુરે નતીજે દેખના વગૈરહ વગૈરહ. યૂં તો હર શખ્સ બદ નિગાહીકો બુરા કેહતા હૈ, લેકિન દેખના યે હૈ કે આયા યે કેહના રસ્મી હૈ યા હકીકી. અગર રસ્મી હોગા તો ઉસ્સે કભી નજાત ન મિલેગી, ઔર અગર હકીકી હોગા તો ઉસ્કો કભી હિમ્મત ન હોગી. ઔર અગર શૈતાનકે ભળકાનેસે મુબતલા હો ગયા હોગા તો જલ્દ તૌબા નસીબ હોગી. હકીકી હૈસિયત હાસિલ કરનેકી કુછ તદબીરેં હૈં ઔર આપકો ઉનહીકી ઝરૂરત હૈ, ઈસ લિયે અબ ઉન તદબીરોંકો લિખતા હૂં.

(૧) અપની બીવીકી સિહ્હત ઔર તંદુરૂસ્તીકી હિફાઝત કીજિયે.

(૨) પોશાક, ઝેવરાત ઔર આરાઈશસે ઉસ્કો અપને લિયે સજાઈયે.

(૩) અદના દરજાકી બદ નિગાહીકે ભળકને પર અપની બીવીસે અપની ખ્વાહિશકો પૂરા કરકે શૈતાની તીરોંકા તરકશ ખાલી કર દીજિયે.

તમ્બીહ :– લેકિન ઈન તીનોં બાતોંમેં ઈસ્કા ખ્યાલ રહે કે યે સિર્ફ નફ્સાની લહવો લઈબકી શકલ ઈખ્તિયાર ન કરે. ઔર શહવાની ખ્વાહિશાત ઈન બાતોંકી તરફ ઈસ કદર મુતવજ્જેહ ન હો જાએં કે દૂસરે ઉમૂરમેં ખલલ પળને લગે.

(૪) જિસ તરહ હર મર્ઝ મકરૂહ ઔર ખૌફનાક હોતા હૈ ઔર સબ માનતે હૈં, લેકિન અગર ઉસ મર્ઝકી શકલ મિસાલી દિખા દી જાએ તો શાયદ હમેશાકે લિયે ઉસ્સે નફરત પૈદા હો જાએ. જૈસે ડાકટર કેહતે હૈં કે તપે દક (યા'ની પુરાના બુખાર આમ તૌર પર ફેફળોંકી ખરાબીસે હોતા હૈ.) ઉસ્કે કીળે યા'ની જરાસીમ (જંતુ) અલગ હોતે હૈં ઔર કોળ્હ (કોઢ) કે અલગ, યે બિલકુલ સહીહ હૈ. બિલકુલ ઉસી તરહ હર ગુનાહકે જરાસીમ અલગ અલગ રંગ ઔર કિસમકે હોતે હૈં ઔર ઉન્કે મખસૂસ અસરાત પૈદા હોતે હૈં.

બદ નિગાહી ભી એક મર્ઝ ઔર ગુનાહ હૈ. ઉસ્કે જરાસીમકી શકલ દિખા દેના મેરે બસમેં નહી હૈ, લેકિન ઉનકા કુછ બયાન કરતા હૂં.

બદ નિગાહીકે સાથ હી કુછ જરાસીમ પૈદા હો જાતે હૈં જો તરહ તરહકે ખૌફનાક અસરાત પૈદા કરતે હૈં. ઈસી

તરહ દૂસરે ગુનાહોંકે જરાસીમ બનતે હૈં, જરાસીમકે સાથ કુછ ખૌફનાક ગેસ ભી બનતી હૈ, કુછ ઝહર બનતે હૈં, બા'ઝકી શકલ ધુવેં જૈસી હોતી હૈ, બા'ઝકી શકલ ખૂન જૈસી, બા'ઝકી પીપ જૈસી વગૈરહ વગૈરહ. ફિર એક બાર જબ યે જરાસીમ ઔર ગેસ ઔર ઝહર પૈદા હો જાતે હૈં તો યે બરાબર આગે બઢતે રેહતે હૈં ઔર અપના અસર ડાલતે રેહતે હૈં. બા'ઝ ગેસ આંખોંકી રોશનીકો કમઝોર કરતે હૈં, બા'ઝ ઝહર દિલકો કમઝોર કરતે હૈં, ઔર બા'ઝ જરાસીમ કિસી ઔર ઉઝ્વકો નુકસાન પહોંચાતે હૈં. હત્તાકે ઝિંદગી ભર ઉન્કે નુકસાન ચલતે રેહતે હૈં. ઔર બંદા ગાફિલ રહતા હૈ, નુકસાન તરહ તરહકે હોતે હૈં ઔર બંદાકી સમઝમેં નહીં આતા. અહાદીસમેં ઉનકે ઈશારે હૈં. જૈસે ઝિનાસે કહત પળતા હૈ, તાઊન આતા હૈ વગૈરહ વગૈરહ. ઈસી તરહ બદ નિગાહીસે રિઝકકી તંગી, ઔલાદકી મેહરૂમી ઔર દિલકી પરેશાની જૈસી મુસીબતેં લગતી હૈં. ઈન સબકા જી લગાકર તસવ્વુર બાંધના ઔર ખૂબ બાર બાર સોચના ઔર મુરાકબા કરના હકીકી હૈસિયત પૈદા કરનેમેં મદદગાર હોગા. આપકો ચાહિયેકે જબ ઐસા મૈલાન પૈદા હો તો સબસે પેહલે વુઝૂ કરકે દો રકા'ત નમાઝે તૌબા પઢકર તૌબા કરેં. ઔર ઈસ ખબીસ શૈતાની મર્ઝ ઔર ગુનાહકે દુન્યવી ઔર ઉખ્રવી નુકસાનાત સોચેં, યહાં તકકે દિલમેં યે બાત બૈઠ જાએ કે યે મહઝ હિમાકત ઔર બે ફાઈદા કામ હૈં. ઔર ઉસ્કે નુકસાનાત બહોત ઝિયાદહ હૈં. અસલમેં ગુનાહ હોને પર પકળ હોતી હૈ, ઈસ લિયે કાફી હૈ તો શરઈ તૌર પર ઈતના ભી હૈ કે જબ મૈલાન પૈદા હો તો ઉસ્કો દબા દિયા જાએ. ઔર ઉસ્કો

ન તો બાકી રખ્ખા જાએ ઔર ન ઉસ્સે લુત્ફ ઉઠાયા જાએ, ન ઉસપર અમલ કિયા જાએ તો પકળ ન હોગી. ઔર જરાસીમ ઔર ઝહર ઔર ગેસ પૈદા ન હોંગે, લેકિન મુજાહિદહ કરકે ઈસ મર્ઝકો કમઝોર ન કિયા જાએગા તો બરાબર કશમકશ રહેગી. ઈસ લિયે સૂફિયાએ કિરામને મુજાહિદાતકો ઈખ્તિયાર કિયા ઔર કરાયા હૈ. બદનિગાહીકા મર્ઝ મુજાહિદહસે ઈસ તરહ બદલ જાતા હૈ ઔર દૂર હો જાતા હૈ કે અપની બીવીકે સિવા દૂસરી ગૈર મહરમ પર નઝર પળનેસે અંદરસે મતલી (ઘભરાહટ) હોને લગતી હૈ ઔર ઘિન મા'લૂમ હોતી હૈ. ઉસ્કે લિયે કોશિશ કરના સિર્ફ ઈસ લિયે ઝરૂરી હૈ કે આસાનીસે રાહે હક પર ચલા જા સકે. પસ મૈં ઉન મુજાહિદાતકા ઝિકર નીચે કરતા હૂં.

(૧) રાસ્તામેં ચલતે વકત આંખસે સિર્ફ ઈસ કદર કામ લિયા જાએ જિતના રાસ્તા દેખનેકે લિયે ઝરૂરી હો, વરના નિગાહકો નીચી રખ્ખી જાએ. રાસ્તા ચલનેસે પેહલે ઈસકા ઈરાદા કિયા જાએ. ઔર રાસ્તા ચલતે વકત ઈસ પર અમલ કિયા જાએ. ઔર રાસ્તા ખતમ હો જાને પર ઈસકા જાઈઝા લિયા જાએ કે આયા નઝર નીચી રખના નસીબ હુવા યા નહીં.

(૨) અગર નઝર નીચી રખના નસીબ ન હુવા તો વુઝૂ કરકે દો રકા'ત નફ્લ તૌબા પળ્હી જાએ, ઔર નયે સિરેસે અહદ કિયા જાએ કે આહિસ્તા આહિસ્તા ચંદ રોઝમેં યે બાત પૈદા હો જાએ કે રાસ્તા ચલતે વકત આંખ ન બેહકે.

(૩) રાસ્તા ચલતે વકત હાથમેં તસ્બીહ રખ્ખી જાએ ઔર રાસ્તાકે લિયે કોઈ મા'મૂલ મુકર્રર કિયા જાએ. જૈસે રાસ્તા ચલના હો તો **અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહકા** વિર્દ રખ્ખેંગે યા

લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહકા વિર્દ રહેગા.

(૪) અગર અજનબી યા'ની ગૈર મહરમ ઔરત પર નઝર પળ જાએ તો ફૌરન નઝર નીચી કરકે અપની માંકી સૂરતકા તસવ્વુર કરના શુરૂ' કિયા જાએ. ઔર જબ તક દિલ ઔર નઝર પાક ન હો જાએ માંકા તસવ્વુર બાકી રખ્ખા જાએ.

(૫) અગર જાન બૂઝકર નફ્સકે શરસે યા શૈતાનકે બેહકાનેસે ગૈર મહરમકો દેખનેકે લિયે નઝર ઉઠાઈ જાએ તો ફૌરન નઝર નીચી કરકે જહન્નમકા તસવ્વુર કિયા જાએ, ઔર સોચા જાએ કે ઉસ્કી સઝામેં આંખોંમેં સીસા ભરા જા રહા હે.

(૬) જહન્નમકે તસવ્વુરકે અલાવા જિતની મરતબા ગૈર મહરમ પર નઝર પળે. ઈતને કોળે અપને હાથસે તન્હાઈમેં અપની નંગી પીઠ પર મારે જાએં. એક સૂતકી દો ગઝકી રસ્સીકો દોહરી કરકે જેબમેં રખ્ખેં ઔર ઉસ્કા નામ શરીઅતકા કોળા (ચાબુક) રખ્ખેં. ઔર જબ બદ નિગાહી હો જાએ કિસી કરીબકી મસ્જિદમેં યા કિસી તન્હાઈમેં જાકર અપની નંગી પીઠ પર કોળે લગાએં. ઔર અગર કોઈ તન્હાઈકી જગહ રાસ્તામેં ન મિલે તો યે અમલ વાપસી પર ઘરમેં કરેં.

(૭) જબ બદ નિગાહી હો જાએ તો હર બદ નિગાહી પર ઈતની રકા'તેં નફ્લ જુર્માનાકે તૌર પર પળ્હેં કે નફ્સકો ભારી હો, મસલન ૨૦ રકા'ત.

(૮) જબ બદ નિગાહી હો જાએ તો જુરમાનાકે તૌર પર ઈતની રકમ સદકા કરેં કે નફ્સ પર ભારી હો. જૈસે એક રૂપિયા.

(૯) જબ બદ નિગાહી હો જાએ તો નીચેકી ઈબારત અપને નામસે મુખાતબ કરકે સુનાએં.

અય ફુલાં તેરા નામ ઈતના બુલંદ મગર તેરી હરકતેં ઐસી ઝલીલ! અય ફુલાં તૂ મખ્લૂકકે સામને મૌલવી ઔર મૌલાના બના ફિરતા હૈ ઔર મખ્લૂકસે નઝર ચુરાકર ઝાનિયોંકી હરકતેં કરતા હૈ. જો મખ્લૂકસે તો પોશીદહ હોતી હૈં લેકિન ખાલિક પર ઝાહિર હોતી હૈં.

અય ફુલાં તૂ તસવ્વુફ ઔર સુલૂક પર મખ્લૂકકે નઝદીક પહોંચા હૈ. ઔર બુઝુર્ગોંસે તઅલ્લુક રખતા હૈ ઔર તેરા અસલ તઅલૂક ઉન હરકતોંસે હૈ જો જહન્નમ તક પહોંચાનેવાલી હૈં.

અય ફુલાં તૂ હોશ ઔર હવાસ રખતા હૈ લેકિન ઐસી હિમાકતમેં મુબતલા હૈ જો સરાસર નુકસાનકા સબબ હૈ ઔર નફા' બિલકુલ નહી.

અય ફુલાં તેરી કયા અચ્છી તિજારત હૈ કે ઉન હરકતોંકે સબબ તૂ દુનિયાકે અઝાબ કમા રહા હૈ ઔર આખિરતકા અઝાબ તેરા મુન્તઝિર હૈ. કયા તૂ ઉસ વકત તક તૌબા ન કરેગા જબ તક તૂ ઈસ કામસે મજબૂર ન હો જાએ. બસ અબ તૌબા કર.

મૈં ઉમ્મીદ કરતા હૂં કે ઈન્શાઅલ્લાહ ઈસ કદર તહરીર અગર આપ ગૌરસે પઢેંગે. તો ઔર ઈસ પર અમલ કરેંગે તો યે ખબીસ મર્ઝ બાકી ન રહેગા. અલ્લાહ હમકો ઔર આપકો ઔર સબકો તહારત ઔર પાકીઝગી અતા ફરમાએ ઔર ગંદગિયોંસે બચાએ.

મખ્લૂકાતકો નહીં બલ્કે ખાલિકકો દેખ

હઝરત પીરાને પીર શેખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની (રહ.) કે ઈરશાદ પર ઈસ રિસાલેકો ખતમ કરતા હૂં જો ફતૂહુલ ગૈબસે લિયા ગયા હૈ.

હઝરત કુતુબે રબ્બાની (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે અપની ઝાહિરી ઔર બાતિની આંખોંકો ગૈરૂલ્લાહસે હટાકર સિર્ફ બારી તઆલા પર મરકૂઝ કર દે, મખ્લૂકાતકો ન દેખ બલ્કે ખાલિક પરવર દિગારકો દેખ. ઔર અગર મખ્લૂકાતકા મુશાહિદહ કરના ભી હૈ તો તેરી નઝરકા મુન્તહા ઈસ મખ્લૂકાતકા ખાલિક ઔર બનાનેવાલા હોના ચાહિયે, તાકે ઉસ્કી અઝમત ઔર કારીગરીકી પેહચાન હાસિલ કર સકે. ઔર ઉસ્કી તૌહીદકો સમઝે. ઈસી તરહ મૈં તુઝે તાકીદ કરતા હૂં કે ઈસ કાઈનાતકી જહાલત યા'ની સિમતોંમેં ભી ન દેખ, બલ્કે ગૈર ફાની ઔર અબદી હસ્તીકા મુશાહિદહ કર જો ઝમાને ઔર મકાન ઔર જહાલતકી કૈદોંસે બિલકુલ આઝાદ ઔર બાલાતર હૈ. પસ જબ તક તેરી નઝર સિર્ફ મખ્લૂકાતમેં ઉલઝી રહેગી, તુઝ પર અલ્લાહ તઆલાકી ઝાત ઔર સિફાતકે ભેદ ખુલ નહી સકતે. લિહાઝા તૂ એક તૌહીદકી જિહતકે ખાતિર તમામ જિહતોંસે મુંહ મોળ લે, ઉસ વકત તેરે દિલકી આંખ પર અલ્લાહકે ફઝલે અઝીમકી જિહત ખુલ જાએગી. ઔર તૂ હમેશાકે હકાઈકકો નૂરે ઈમાનકી રોશનીમેં અપને સામને વાઝેહ પાએગા. ફિર તેરે અંદરસે તૌહીદકા નૂર તેરે ઝાહિર પર ભી સાયા કિયે હુએ હોગા,

ઔર તેરે આ'ઝાસે કરામતકા ઝુહૂર હોગા, લેકિન અલ્લાહ તઆલા પર એક દફા' નિગાહ ઔર તવજ્જોહકી મરકૂઝ કર દેનેકે બા'દ અગર તૂ ફિર ગૈરૂલ્લાહ ઔર મખ્લૂકાતકો અપની તવજ્જોહકા મરકઝ બનાએગા તો શિર્કમેં મુબતલા હોગા. તેરે દિલકી આંખ પર પરદે પળને લગેંગે. જિસ્કે નતીજેમેં તૂ કબ્ઝકી કૈફિયતમેં મુબ્તલા હોગા. યે સઝા હોગી શિર્કકી ઔર ગૈરૂલ્લાહમેં મશ્ગૂલ હોનેકી. ફિર જબ તૂ અલ્લાહ તઆલાકી ઝાત ઔર સિફાતકો યકતા જાને, અપને ઈશ્ક ઔર તવજ્જોહકા મરકઝ ઉસીકો કરાર દેગા, ઉસ્કે ફઝલ ઔર કરમ પર નઝર રખ્ખેગા, ઔર અપની ઉમ્મીદેં ઉસીસે વાબસ્તા કરેગા ઔર અપને આપકો દૂસરોંસે બેગાના ઔર નાઆશના બનાએગા તો અલ્લાહ તઆલા તુઝે અપનેસે નઝદીક તર કરેગા. ઔર તુઝે મકામે સિદ્દીકમેં જગહ દેગા. ફિર વો અપની બહોતસી નેઅમતેં તુઝ પર ફૈલા દેગા. હર મુશ્કિલમેં તેરી ઈમદાદ ઔર ઈઆનત ફરમાએગા. ઔર હમેશા તેરી હિફાઝત કરનેવાલા ઔર મદદ કરનેવાલા હોગા. પસ અલ્લાહકી ઝાત પર અપની નિગાહ ઔર તવજ્જોહ મરકૂઝ કરનેકે બા'દ તૂ ફાની બિગૈરિલ્લાહ ઔર બાકી બિલ્લાહ હો જાએગા જો મોંમિનકી પાકીઝા ઝિંદગીકા ઈન્તિહાઈ મકસૂદ હૈ. (ફુતૂહુલ ગૈબ સ. ૧૭૮)

આખરી ગુઝારિશ

અલ્લાહ તઆલાકી નેઅમતોંમેં આંખ ભી એક બળી નેઅમત હૈ. ઈન્સાન ઈસ નેઅમતકી કદરદાની ભી કર સકતા

હે ઔર બે કદરી ઔર નાશુક્રી ભી. નાકદરીકે નુકસાનાત આપકે સામને આ ચુકે હૈં. ઔર બદ નઝરીકી ખતરનાક બીમારીસે નજાત પાનેકે તરીકે ભી બયાન હો ચુકે હૈં. અબ સિર્ફ યે અર્ઝ હે કે અકલમંદ વો હે જો અમલ કરે. અલ્લાહ પાકકા ઈરશાદ હૈ કે **ષુમ્મ લતુસ્અલુન્ન યૌમઈઝિન્ અનિન્નઈમ.** ફિર ઝરૂર તુમસે ઉસ રોઝ નેઅમતોંકે બારેમેં જવાબ તલબી કી જાએગી. ઔર ઉસ દિન જિન લોગોંને નેઅમતકી નાશુક્રી નહી કી હોગી, બલ્કે શુક્રગુઝારી કર રહે હોંગે વો ઉસ મુહાસબામેં કામિયાબ રહેંગે. ઔર જિન લોગોંને અલ્લાહ પાકકી નેઅમતોંકા હક અદા નહી કિયા હોગા, અપને કૌલ ઔર અમલસે યા દોનૂંસે ઉન્કી નાશુક્રી કી હોગી વો ઉસ મુહાસબામેં નાકામ હોંગે. અલ્લાહ તઆલા તૌફીક અતા ફરમાએં કે હમ આપ ઉસ્કી નેઅમતોંકા હક બજા લાએં ઔર કિયામતકે દિન કામિયાબ બનેં. આમીન!

વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલા ખૈરિ ખલ્કિહી સય્યિદિના વ મૌલાના મુહમ્મદિંવ્વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી વ અઝ્વાજિહી વ ઝુર્રિય્યાતિહી વ ઉલમાઈ ઉમ્મતિહી વ અહ્લિ બૈતિહી અજ્મઈન. વ બારિક વ સલ્લિમ તસ્લીમન્ કસીરન્ કસીરા.

